

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BÜSZÖRMÉNYI-UT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postafelrakóképzőtári csekk számla: 25.342
--	--	---	---------------------	--

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Nők ne olvassák!

A mult októberben lerajzoltuk e helyen, milyenek szeretjük látni a lovagias csendőrt. Női olvasótáborunk — mert ilyen is van ám, még pedig népes — bizonyára nagyon egyetértett velünk. Jogosan, mert a lovagiasság nemcsak társadalmi formáság, hanem évezredek kultúrában kifinomodott férfikötelesség.

De nem egyoldalú. Nem jelent csak kötelességet a férfi és csak jogot a nő számára. Az érem másik oldala: a férfi joga és a nő kötelessége.

Bármennyire hangoztatjuk is, hogy az asszony magánügy, néha bizony mégis — szolgálati ügy is. Egyszer többé, máskor kevésbé örvendetes értelemben.

Amikor olvasóinkat a lovagiasság kötelességére figyelmeztessük, a szerény, csendes, dolgos feleség és háziasszony képét festettük eléjük. Nemcsak stílusdíszítés kedvéért, hanem azért, mert a csendőrcsaládok asszonyainak túlnyomó többsége ehhez a típushoz tartozik. Hangtalan önfeláldozással járják csendőrférjük oldalán az életnek több tövissel, mint rózsával kirakott útjait s azzal, hogy férjük számára kiegyensúlyozott, csendes, boldog, békés családi életet teremtenek, névtelen érdemeivé válnak a szolgálathoz, mert teljes értékű szolgálatot ilyen magánélet nélkül végezni lehetetlen. Az ilyen asszonyok számára a tisztelet és elismerés szavaik kívül nincs mondanivalónk.

Nem ezekről az asszonyokról szeretnénk most szólni, hanem — a többiről.

Amilyen érdeme az egyik asszonynak, hogy takarékosággal, beosztással és sokszor nem könnyű lemondás árán beéri annyival, amennyi van, olyan hibája a másiknak, ha tovább nyújtózkodik a takarójánál. A költséges életmód, a túlhajtott szereplés, a drága bútor, ruha és bunda, barátnők túllicitálása mind az asszony és nem a férj ambíciója szokott lenni. A férj legfeljebb yenge ahhoz, hogy ellentmondjon. Minden iparág sinyli a válságot, de új iparágak virágoznak, hatalmas vagyonok keletkeznek a női lukszus kitermeléséből és kihasználásából. Nagyon szeretnők, ha ez a lukszus nem lépné át a csendőrcsaládok küszöbét, mert egy csendőrraltiszt fizetése csak tisztességes megélhetést biztosít. de barátnők pukkasztására nem ele-

gendő. Szerénység, beosztás és józan számítás lakásban, öltözködésben, életmódban és mindenben, ami pénzbe kerül, ma nemcsak erény és okosság, hanem kötelesség is. Ezt megérteni és megkönnyíteni elsősorban az asszony feladata. Nem mentség, hogy az ellenkezője nem egyesek, hanem a kor betegsége. Ha a kornak annyi mindenféle hibájától mentesíteni lehetett a csendőrséget, ne legyen ez sem kivétel.

De ez még nem elég. Vannak egyéb bajok is, amelyeket mi sem tudunk rövidebben és találóbban összefoglalni Juvenalissal: „Nulla fere causa est, in qua non femina litem moverit.” Alig van per — mondja — amelyben a vitát ne asszony okozta volna. Ha per helyett kivizsgálást mondunk, a jó öreg Juvenalissal így is igaza van. Elég sok baj adódik az örsökön, amelynek okai között asszonyok is szerepelnek.

Az írott szabályok nem vonatkoznak az asszonyokra. De az íratlanok igen. Az íratlan szabályok pedig azt mondják, hogy a férj parancsnoki gondjait nem oszthatja meg a feleségével. A szolgálatvezető asszony típusa nemcsak humoros, de joggal váltja ki minden jó katona ellenérzését. Az ilyen illetéktelen szolgálati befolyások persze csak a férjén keresztül érvényesülhetnek. A folytatása a dolognak a kivizsgálás, a vége pedig az, hogy amit az asszony főzött, a férjének kell megennie.

Asszonyok között nincs rangfokozat. De ez azért még nem jelenti azt, hogy illendőség sincsen. A tiszteletet, amit egy parancsnok felesége „szolgálatilag” nem követelhet magának, a fiatalabbak kötelesek neki önként megadni. A „köztünk nincs különbség”-et felesleges lépten-nyomon hangsúlyozni sem szóval, még kevésbé viselkedéssel, főleg, — ha mégis van különbség, hogy egyebet ne említsünk, például korbán. Ügyes, tapintatos asszony mindig eltalálja a barátságának azt a finoman megválasztott árnyalatát, amelynek kedvessége, közvetlensége, sőt bensősége mellett is meg tudja tartani az íratlan határvonalakat anélkül, hogy a maga társadalmi egyenlőségének tudatából szemernyit is fel kellene áldoznia. Reméljük, érthetőek vagyunk.

Van még valami a begyünkben, de arról majd máskor. Nem jó mindennel egyszerre előhozakodni. A fentiekben is csak azért voltunk olyan szókimondók, mert teljesen és tökéletesen biztosak vagyunk abban, hogy a címünk után nem akadt nő az országban, aki ezt az írásunkat elolvasta volna. Aki pedig esetleg, véletlenül, valahogy mégis megtette, magára vessen; mi megmondtuk, hogy nőknek nem kell idehallgatni.

A pszichotechnika kifejlődése és mai állása.

írta: Dr. P. L.

A Csendőrségi Lapok mult évi 7. és 8. számában Szilády őrnagy úr nagyrértékű és részletes ismertetést nyújtott a képességvizsgálatok lényegéről, céljáról, módszereiről és jelentőségéről.

Tekintettel e fiatal tudományág nagyarányú fejlődésére, továbbá arra az általános és élénk érdeklődésre, melynek központjába az utóbbi évtizedekben került, úgy ítéljük, nem végzünk felesleges munkát, ha ebben az ismertetésünkben — részletekbe menően — foglalkozunk a pszichotechnika kifejlődésével és jelenlegi állásával. Szemelvényeket adunk e tudományág tárgyköréből, főként pedig az abba tartozó kísérletezések és vizsgálatok területein elért meglepő eredményekről, végül a vizsgálatok szükségességéről.

Wundt Vilmos (1832—1920) német bölcsele, egyetemi tanár volt a lélektani kísérletezés megteremtője és az első, aki 1875. évben Lipcsében megalapította a világ első kísérleti lélektani laboratóriumát és ezzel az emberi lélek megismerése és alakítása terén addig nem is sejtett eredményeknek és vívmányoknak tette le alapját.

Wundt abból az elméletből indult ki, hogy a lélek folyamatainak, állapotainak és törvényeinek megismerésében a tapasztalati tudományok útjait és módszereit kell követnünk. Lehet az emberi lelket is kísérletekkel vizsgálni, éppen úgy, mint a fizikában is kísérletezünk és azok útján jutunk el a hő, a villamosság, a szabadésés stb. törvényeinek megállapításához.

Wundt lipcei laboratóriumába az új tudomány híveinek nagy tábora sereglett össze az egész világból. Az elsők közé tartozott a kiváló amerikai lélekbúvár, Staley Hall, aki visszatérve hazájába, ott népszerűsítette a kísérleti és a gyakorlati lélektant. Ebből a kísérleti lélektanból fejlődött ki a pszichotechnika tudománya, vagyis a lélektani ismereteinknek gyakorlati alkalmazása az emberi élet egész területére. A lélekbúvárok, de a gyakorlat emberei is csakhamar rájöttek ugyanis arra, hogy a kísérleti úton megállapítható lelki törvényeknek milyen nagy hasznát lehet venni a gyakorlati, a mindennapi életben. Így például 1878. évben Németországban vizsgálat alá vették a mozdonyvezetők látókéességét. Biztos módszerekkel állapították meg, hogy ki szenved színvakságban, ami — természetesen — nagyon fontos követelmény a vasutaknál bevezetett piros és zöld fényjelek felismerésére (színérzés) alapított mozdonyvezetői hivatásban. Ez a szerény kezdet lassanként oda vezetett, hogy ma már Németországban minden egyes vasuti alkalmazottat pszichotechnikai vizsgálatnak vetnek alá, amely alkalmassági vizsgálat azonban nem csupán a színvakság kérdésére terjed ki, hanem egyéb érzékszervekre és lelki sajátosságokra is, melyek az egyes szolgálati ágazatokban előnyösek vagy szükségesek (kézügyesség, mozgás- és reakciógyorsaság, látásélesség, szemmérték, általános értelmesség, kombinációs képesség, megbízhatóság, lélekjelenet stb.).

A német birodalmi vasutaknak 1928. évben három pszichotechnikai állomása volt (Berlinben, Drezdában és Műnchenben), továbbá 23 vizsgáló mellékállomása, több vizsgálati kocsival.

Hasonló pszichotechnikai vizsgálatok alapján alkal-

KÉT TÉRKÉP.

írta: BLASKÓ Mária.

Két térképről szól a történetem,
Jól megviselt iskolás térképek.
Az egyiknek gazdája a Ferkó,
Mintafia alföldi községnek.

— Ejnye, Ferkó, hiszen minden könyved
Oly szép, rendez s mért oly gyűrött épp ez? —
Felel Ferkó, halkán majd suttogva
S amíg beszél, szeme könnyessé lesz:
— Mindig, amikor tanultam mellette,
Sírni kellett s ráhullott a könnyem...
Sok hulló könny lassan eláztatta,
Azért fekszik most itt ily gyűrötten.

Másik térkép gazdája a Jóska,
Mintafiák erdélyi községben,

A térképe összetépte, rongyos —
Többi könyve mind egy szálig épen.

— Ejnye Jóska, mért rongyos térképed?
Felel Jóska s láng fut az arcába:
— Mikor ezt az új térképet láttam,
Hogy benne a rablók új határa,
Beletéptem és felkiáltottam:
Hazugság ez, rongyokk kell tépni!
Adjátok csak azt a régit vissza,
Amelyen a határ is a régi!

Vásár lesz...

írta: ZSENY TIBOR.

Sós Imre, az uraság lakatosinasa, belépett a fél-szerbe:

— Inre bácsi, — kiáltotta — a ponciusát magának!
— Na? — kapta feléje meglepődve a fejét Apró
Kis János mindenek. — Mi lett megint?
— Hát mi lesz a pénzemmel? Szerdán este vásár-
bál, oszt sehol a köcsönpenz? Mit ígérgeti folyton?
— Honnan a csudából?
— A föld alól, érte-e kend?

A kakas leugrott a hangra a morzsoló tetejéről és méltatlankodva szaladt kifelé. Tyúkjai lustán himbálództak utána.

— Tudja meg, hogy én szerdán bálba akarok menni, nekem pénz kell!

mazzák a párizsi közlekedési vállalatok kocsivezetőit is és kiderült, hogy ezeknek a vizsgálatoknak a rendszerezése óta a közlekedési balesetek száma 8—10 százalékkal csökkent. Nálunk Budapesten a BESZKÁRT-nak és a tűzoltóságnak vannak pszichotechnikai intézetei, sőt — egyes szolgálati ágaknál — a honvédségünk is készül ilyen alkalmassági vizsgálatok meghonosítására.

Erre a világháború folyamán Amerika adott feltűnő példát. Amikor beavatkozott az európai hatalmak háborújába, nem volt olyan állandó hadserege, mint az európai államoknak. Hirtelen nagy badseregre volt szüksége, a modern hadviselés legkülönbözőbb ágazataira megfelelő egyéneket kellett találnia és a jelentkezőket a képességeiknek legjobban megfelelő téren alkalmaznia. Kézenfekvő volt hogy például a repülőszolgálatra egészen más testi és lelki képességekre van szükség, mint a tűzérési vagy hírszolgálatnál; de nyilvánvaló volt az is, hogy az altiszteket sem lehet bizonyos képességi vizsgálatok nélkül kellő biztossággal és gyorsasággal kiválasztani és az éppen szükséges hivatás szolgálatába állítani. Hosszas próbálgatásokra és a gyakorlás révén magától beálló kirostálásra sem volt elegendő idő. Az állam-batalom tehát arra határozta magát, hogy az amerikai pszichológusok egyesületéhez fordul és tőlük kér útbaigatást.

A pszichológusok egyesülete több tudóst bizott meg azoknak a lélektani „próbák”-nak megszerkesztésével, melyek hivatva voltak az önként jelentkező emberanyagból kiválasztani a legalkalmasabbakat. Így keletkezett a két úgynevezett „Army-Test”, ami annyit jelent, mint a „hadsereg számára összeállított képességvizsgáló próbák sorozata”. E vizsgálatokat Yerkes vezette, a kiváló ame-

rikai lélek-búvár, aki mellé 120 — pszichotechnikában — képzett tiszt, 350 ugyanilyen közember és 500 segéderő volt beosztva, kik a háború befejezéséig összesen 1,726.966 egyént vizsgáltak meg. Ennek során megállapították minden egyes személynek értelmességi fokát (intelligencia), kirostálták a teljesen alkalmatlanokat (gyengefelfogásúak, gyengeelméjűek, összesen 1.1 százalékot), majd pedig szétválasztották az egyes — különleges — képességeket s külön-külön csoportokba (például repülők, autósok) osztották be őket. Ezeket a vizsgálatokat — természetesen — jól kipróbált kísérleti eszközökkel hajtották végre.

Hogy milyen különleges vizsgálatok eszközöltettek, ismertetünk néhány példát. A repülőknél, valamint a tengerelattjáróknál nagyon fontos a hallás élessége, különösen pedig az a képesség, hogy a hangról felismerjék az ellenséges repülő közeledését, meg tudják állapítani haladási irányát, közelségét stb. Ez az úgynevezett „hallási tájékozódó képesség”. A repülőknél éppen annyira fontos követelmény a „szétszórt figyelem” (egyszerre sok ingerre tudjon figyelni). továbbá a lélekjelent, a szervezet ellenálló képessége (például fejfelé is tudjon dolgozni a gépben) stb. Ugyanígy nagyfontosságú a látásélesség is, továbbá a természeti tárgyak és mesterséges zavaró akadályok közötti „megkülönböztető képesség”, végül a céllovás ügyessége, az egyes löfegyverek gyors és ügyes kezelésében mutatkozó képesség.

Azokban az államokban, amelyek az idők folyamán hasonló vizsgálatokat vezettek be (Franciaország, Olaszország, Anglia, Németország, amerikai Egyesült Államok), sikerült egyrészt az oktatási időt megrövidí-

— De hunnan, ércsd meg, hiszen petróltra se telik! A pipámba se akad más, hanem csutkalevél.

Sós Imre most homlokon csapta sajátmagát, aztán meggörcsült, mint akinek fáj valami, vagy mintha ugrásra készülne. Azt binné az ember: megbolondult. Rábámult Apró Kis Jánosra:

— Hé! — kiáltott örömebe, — a ponciusát kendnek! Hát lesz pénz, tudja? Tyihaj! — dalolt s megperdült a sarkán. — Jöjjön csak kend!

Az öreg Kis Jánosnak elszaladt a szája a füle felé. Ha lesz pénz, neki is cseppen tán valamicske. Fürgén igyekezett kifelé.

— Idesüssön, idesapám! — vigyorgott Sós Imre, — látja ezt a kotlót?... Na, ebből csinálók én csudát! Idesüssön!

Lehajolt a fészekhez, mire a kotló úgy tett, mintha lélegzetet venne: felemelte szárnyait. Aztán odakoppantott Sós Imre öklére.

— Te, azanyád... — volt a válasz s most már a karját tartotta a forrószágtól mérges fészekiülő felé:

— Most mán csinálhatod, mama, — szolt Sós Imre. Azzal benyúlt egy helyen a szalmafészekbe, egyet kanyarított utána s vigyorgó arccal mutatott Kis felé egy bicikli-külsőgumit. Aztán fordult hirtelen, lenyúlt és megint csak kanyarított egy másikat, hasonlót. Kis János bácsi elszolta magát. Eképpen:

— Auuu... — Tátva maradt a szája.

Sós Imre visszafelelt:

— Ne óbégasson! Segítsen, nem látja, gurulnak a tojások?!

Bátor Kis János bácsi odakoppott, már késő volt. A

poros földre már sorjáltak a megbontott fészekből a tojások, nyekkentek, szeliden meghasadtak...

— Hajtgálja hamarosan a trágyagödörbe, — sürgette az öreget amaz s oda se nézve, sietett be a félszer alá. Csillogott a szeme és ragyogott az arca, amint előjött ismét. Kezében a belső gumik sárga-vöröses, lapos hurkát lóbálta. A többihez dobálta. Aztán szaladt az istálló felé s csak ő tudja, honnan, de előkerített valahonnan egy vázat, a néhai kerékpár összeaszott, görbült, fakó gerincét.

— Hogy lesz ebből eleven masina? — tamáskodott volna Kis János bácsi, aki amugyis tutyi-mutyi ember volt s aki csak akkor élt, ha valaki toltta.

— Smirglit kerítsen, ne tátsa a bagólesőjét, de hamarosan! — parancsolt rá Sós Imre. És ismét csak a csendőri nyomozás tudná megállapítani, hogy honnan, de került a smirgli. Nem sok, tenyérrny!

— Álljon neki kend, oszt pucoválja fényesre a küllőket, én addig fózozom a gunikat, — osztotta a parancsot a fiatalember.

— Szeplős e, te Imre, akár te, nem lesz ebből semmi!

— Csak neki, egy-kettő, különben nem megyünk a bálba! Tudja-e, húsz pengőt is kapunk a bicikliért, ba fényes lesz?!

János bácsi saavó szeme hitetlenkedve nézett vissza. De a húsz pengő hathatott rá, úgy látszik, mert rikkantott egyet:

— Te, — mondta — öt pengőt legalább adj belőle!

— A magáé, — volt a kegyes válasz. És Apró Kis János nekiütött a munkának. Tempósan maga elé no-

teni (mert csak az alkalmasokat válogatták ki), másrészt — ami szintén jelentős eredmény — sikerült a bal-esetek számát a legkisebbre leszorítani.

*

Mi sem természetesebb, hogy addig, amíg a pszichotechnika idáig elérkezett, nagyon sok új felfedezést kellett tennie. A fejlődés menetét egy nagy folyóhoz hasonlíthatjuk, amelybe — önállóan eredő — mellékfolyók torkollanak és saját külön eredményeikkel gazdagítják a pszichotechnika főfolyamát. Ilyen önálló és nagyon jelentős részleteredmény volt *Marev* úttörő felfedezése: az érverés és lélekezés grafikus ábrázolása. Az érverést egy görbével ábrázolta, melyet érzékeny gumidombok s dobok segítségével (kimografion) vitt át. Ezzel a módszerrel már meg lehetett állapítani a fáradságnak, az ijedségnek, a szellemi munkának a véredényrendszerre való hatását is.

A kifáradás jelenségét először *Moszó* mérte meg szabatos módszerrel (1895), bár már előtte *Kräpelin* foglalkozott a munka és a kifáradás kérdéseivel (1890). Ha egy erős rugóú és éppen a kezünkbe (tenyerünkbe) illő műszert (dinamométer) ritmikusan, teljes erővel annyiszor szorítunk össze, míg e műveletben teljesen kimerülünk, akkor ez a műszer megmutatja a mi „kifáradási görbénket”, vagyis erőfeszítésünk és kifáradásunk „egyéni vonalát”. Ez a jelenség nagyon fontos minden tevékenységnél, a fizikainál és a szelleminél egyaránt és egyéniségünkre igen jellemző testalkati és idegrendszerbeli sajáttság.

Említett vizsgálatokkal szorosán összefüggenek a *Taylor*-rendszer neve alatt ismeretes törekvések is. *Tay-*

lor amerikai mérnök 1895. évtől kezdve kutatásokat folytatott annak megállapítására, vajjon az ember, mint munkaerő, milyen mértékben befolyásolja a termelést, általában a gazdasági életet. Statisztikai adatokkal igazolta, hogy az üzemek munkateljesítménye javul, ha figyelembe vesszük a munkások pszichikai adottságait és az általuk teljesített munka élettani, lelki és egyéni előfeltételeit. *Taylor* megvizsgálta s — bármennyire szokatlannul hangzik — valósággal megmérte a munkás mozgólatait; kereste, melyek azok a mozgások, melyek a legkevesebb erőbefektetés mellett a legjobb eredményt örik el (például szénlapátolás); ennek megfelelően javításokat végzett az egyes gépeken és szerszámokon; végül kimutatta, hogy az egyes alkalmas munkások kiválogatása mennyire fontos a teljesítmény fokozása szempontjából. Ezekkel összefüggésben vizsgálta a tanulás és gyakorlás lelki folyamatait, a szükséges ismétlések számát, a pihe-nések legcélszerűbb közbeiktatását a munkafolyamatba, a munkaidő legkedvezőbb feltételeit stb. Ebben az irányban óriási hatást ért el *Münsterberg* amerikai tanár munkássága, aki először készített próbákat (teszteteket) a telefonközpontok alkalmazottai képességeinek és alkalmasságának mérésére. Ő írta az első nagy munkát („Psychotechnik” címen), amelyben kifejti, hogy e tudomány tulajdonképpen nem egyéb, mint a lélektan ismereteinek az emberi élet minden területén való elméleti és gyakorlati alkalmazása. Ugyancsak ő tartotta a világon az első előadást ezen a címen: „Psychologie und Wirtschaftslieben” (1919) és megvetette Németországban az „ipari pszichotechnika” kifejlődésének alapjait. Ennek főfeladatai — *Moede* szerint — az alkalmasság-megállapítás, a beletanítás (Anlernung) és a munkamód lehető legjobb alakítása. Az ipari pszichotechnikát Németor-

szogatta a cseszelt vázat, térde közé szorította s végigszaladt az első küllőn a smirglivel. Veres, barna foltok nyúltak szanaszét a küllőkön, mintha lapos, nagyon lapos giliszták gyűrűzték volna körül. Itt-ott kicsillámlott a régi fény, a régi ragyogás. A smirgli jól szántott és a ragyogó foltok lassan növekedtek, a vereses giliszták soványodtak a elhalványodtak sorra. Kis bácsinak megjött a kedve, érezte a kadarka ízét, avagy a dobány csiklandozta a gégéjét, ki tudja, csak ő, aki reszketős hangját is legényesre erőltetve, danolni kezdett:

— Márványkübül, márványkübül van a Tisza fe-neke ...

Minden szótagra húzott egyet a smirglin, taktusra ment a munka. Sós Imre már csak filtyőrészett. Ez, szeriate, mindig a gondolkodásnak a jele, a spekulálás jele. Ő pedig azt csinálta most. Mert sok lyuk volt a gumikon. Már leszedte a régi ragasztott foltokat, de csak annyit ragasztott vissza, hogy a lyuk éppen ne látszódjék. Ami maradt a bőséges idők ragasztójából, azt a más-ik lyukra ragasztotta. És még mindig maradt két lyuk. Szuszogtak a lyukak, így nem lehet a gumiba levegőt nyomni s ha azt nem lehet, hiába lesz minden ...

— Hallja-e, mit szöszmótól ott? ... Adjon ide ha-mar gumiragasztót!

— Márványkü... Micsodát? — Kaptá félre Kis János a fejét. Vesztére, mert Sós Imre rákiáltott:

— Nézzén csak a földre, drága idesapám, gyorsan! — a ezzel hirtelen melléje is ugrott. Kis hirtelen tényleg a földre nézett s ezzel kinyúlt kabátjából a nyaka s a nyakán messzire virított egy tojásnagy flastrom. Ahhoz kapott menten Sós Imre s lenyomva az öreg fejét a tér-

dire, lekaparta körmével az egész szürke foltot. Ami nem ment egész simán, lévén a flastrom alatt a baj s egyéb szőrök is. Elordította magát Apró Kis János, érzett a hangjából, hogy fáj is valami neki, ami nem csoda. Felugrott, mint a pulyka, dühösen, veresen. Tátogott, neki akarta vágni a másiknak az egész küllős készséget, de az már ott nyomogatta a zsákmányt a gumi veres szalagjára s utána dagadt arccal, szemében diadallal fújta, fújta a gumit ...

Kis János tapogatta a tarkóját:

— Bukrétát szakítottál a hajambul, azanyádat!

— Kell öt pengő, vagy nem kell?! — lépett eléje Sós Imre. S ha Kis tudott volna olvasni a szemekből, megtudhatta volna, hogy Sós János rettentően boldog, hogy azt a flastromot megszerezte és nevet is mind a két szeme, mert... amugyis igazán nevetnivaló az öreg. Hogyne volna az, amikor e kérdésre csak morgott s visszült a küllőkhöz. Dolgozott, ámbár nőta nélkül most már. Csúfot tettek vele. Dohog, de alig. Kár volna elduzzogni az öt pengőt. Uristen, micsoda pénz!... Apró Kis János előtt elmasirozott a Farkas Ábris fűszeres boltja és a konyhája kongó üressége. Dözsölte a küllöket tovább.

Sós Imre a bálban járt már gondolatban. Billegette is magát, ha jószemű ember nézte mozgását. De volt is nyoma a munkájának. Siettette magát. Estig kész kell lenni a masinának, holnap jókor kell a vásárba menni, aztán hamarosan este... a bál. Siettette magát, elhítte, hogy azzal közelebb a bál s abban Nyári Juliska meleg dereka...

— Az ujjam elkopott mán, te, — riasztott álmodo-

szágban a legmagasabb fokon a berlini „Technische Hochschule” adja elő. Egyes gyárak, üzemek (Siemens-Halske) szintén állítottak fel, saját üzemi érdekeik szolgálataira, vizsgáló intézeteket. De a kereskedelmi élet körében is nagy haszonnal működik a pszichotechnika azon ága, amely az eladás technikájának, ügyességének, sikerességének lelki feltételeit vizsgálja. Ezen feltételek között első helyen szerepel a reklám és annak lélektana.

A pszichotechnika számára azonban nemcsak a katonaság, az ipar s a kereskedelem területén nyílik alkalom arra, hogy alkalmasság- és képességvizsgáló tevékenységet fejtsen ki s ezáltal avatkozzon az emberalakításba és a kultúra átformálásába. E tudomány számára a legtermékenyebb és leghálásabb területnek a nevelés (pedagógia) mutatkozott. Binet, párizsi tudós, orvosbarátjával, Simon-nal szövetkezve, az iskolásgyermek számára — 1895. évben — megalkotta az első, úgynevezett „intelligencia vizsgálati próbákat”, azzal a céllal, hogy a szellemi fejlődésben elmaradt, valamilyen okból nem értelmes színvonalú gyermekeket pontos módszerrel kiválaszthassa a normális fejlettségűektől. Sok-sok ezer próbálgatás, tapogatózás után jutott el végre egy olyan feladat- (próba-) sorozathoz, mely a 3 éves kortól a 13 éves korig terjed és egyszerű feladatokkal, kérdésekkel minden életkornak megfelelően pontosan megállapítja, hogy a vizsgált gyermek értelmisége megfelelő-e életkorának, vagy alatta marad, esetleg megelőzi-e? Binet nyomán valóságosan divatba jöttek ezek az intelligencia-vizsgálatok, hasonlóképpen a próbák (tesztek) gyártása is.

A „teszt” elnevezés tulajdonképpen régebbi eredetű, de általános használatnak örvendő szó, amely „próbát” jelent. A tesztek szellemesen leegyszerűsített, jellegzetes, célszerű és rövid „kémlélfő próbák”, melyek gyorsabban és tárgyilagosabban adnak képet a vizsgált egyén személyiségéről, annak képességeiről, mint minden más megismerés. Természetes azonban, hogy ezek a teszt-vizsgálatok ma még nem nyújthatnak tökéletes képet és még kevésbé lehetséges azok alapján különösebb jóslásokba bocsátkozni. Mégis meg kell állapítanunk, hogy ha nem sarlatának eszközlik, hanem szakemberek, nagy fokban érhetőek el tényleges és biztos eredmények. Németországban például egyes gyári üzemeknél az alkalmasoknak ítelt egyének eredményei 75 százalékban fedték a „pszichotechnikai prognózist”.

Binet vizsgálataiból, annak széleskörű folytatásaként nőtt ki az egész pedagógiai kísérleti tudomány („experimentális pedagógia”), melynek Németországban Neumann, Svájcban számos tudós a genfi Rousseau-intézetben, Amerika számos kutatója és hazánkban is főként Ranschburg Pál, Boda István, Eltes Máttyás, Schnell János stb. a képviselői. Ez a tudomány arra törekszik hogy megállapítsa azon feltételeket, amelyek között bizonyos korban valamelyik tantárgy tanítható; meghatározza a nevelés lélektani módszereit; vizsgálja a gyermekek szellemi képességének fokozatait; intézi a kiválasztást stb. Ami például a tehetséges gyermekek kiválasztását és külön tanítását illeti, éppen úgy a pályaválasztási tanácsadást; kétségtelen, hogy a pszichotechnika ezen a téren óriási etikai, szociális és gazdasági szolgáltatásokat tehet. Bármely képességű egyének meg-

zásába Kis János mindenes. Elesett szegénye az életnek. Szobra a mindent úgy fogadónak, ahogy jön. Sós elé tartotta két tenyerét, melyekből szerte nyult tíz bütykös újj, abból a két öreg s a két mutogató újj belső fele tüzese, tiszta. A többi szutykok mellett úgy ágaztak, mint virág a gazból.

Fájhatott, mert fújt rájuk.

— Abbiza, lássa, uri ujja lesz, — kuncogott Sós Imre, a kacsaszatatóban fűrösztve a gumikat: szelele még valahol?

— Van-e kendnek pénze?

— Innye, te... megbolondultál?

— Mert most mán egy kis lagg kellene.

— Lagg?

— De tökéletlen! Hozzon kend laggot, mert így nyavalyát ér az egész. Kifene vesz ilyen rozsdás vacakot?

Kis János nézett, pislogott.

— Az asszonynak vót a varrógépihe', de csuda tudja... — akarta befejezni, de a másik közbevágott:

— Jó lesz, okos ember maga, de ne a szájával hengegjen, hanem siessen érte!

Mikor visszatért, a felszerben ott állott a bicikli. Támaszkodott az ajtó mellett. Egyik kereke kilesett az udvar felé, furdött a napsugárban s a napsugár minduntalan elsiklott a fényes küllökön. Apró Kis János összecsapta a kezét és szeme megelevenedett. Száján kiszaladt a nevetés.

— Hozott laggot?

— Hoztam, Jani, s ha nem elég, veszek hitelbe! — készségeskedett. Friss lett, mozgott, topogott. Részt kért

a további munkából. Sós János belenyult az üvegbe egy szörpamaccsal.

— Hát ezt hunnan vetted, Jani?

— Látja kend a hajamat? Hát abból. Csinos mi?

— Récetollal nem lehetett volna? Julis azzal szokta volt a gépet.

— Ennem varrógép, ide finom ecset kell.

János hácsi hallgatott és mély csudálatot érzett a fiatalabb iránt s úgy vélte, hogy ez neki sohse jutott volna eszébe. Nézte a munkát s ahogy feketedett, fényesedett a bicikli, úgy szélesedett az arcán is a nyugalom, a békesség érzése. Amiből azt is gondolhatjuk, hogy ismét a fűszeresnél járt az esze, ha csak nem a dohányon... Azért is lehet ezt mondani, mert mikor Sós Imre nagyot fújva, azt mondta:

— Na! — az öreg csak akkor ébredezett megrezzeve, mnttha hibát tett volna.

Amikor meg Sós Imre meghajtotta a ragyogó gépet az udvaron, akárhogy is tagadta később, kicsordult a nyála a gyönyörűségtől Kis Jánosnak. Hogyisne, mikor a sugárzó kiillők láttán a kakas is hunyorogni kezdett s mert nem bírta a tündöklést, ismét megszaladt.

— Ül rá Imre! — biztatta Kis a másikat.

— Hogy a fenébe, hogy leszakadjon!

— Leszakad?... Hogy adjuk akkor el?

— Bizza azt ide! — hencegett a hang vissza.

*

Messziről a vásár zsbaja hallatszott s a Tündércsán édes reményággal hallgatta azt két alak. Egy-más mellett haladtak a porban s közöttük gögösen.

jelöli azt a pályát, melyet legalkalmasabban tölthet be. Rámutat arra, hogy a magasabbfokú iskolába csak magasabb szellemi képességgel rendelkezők volnának becsáthatók és ezek felbocsátásánál figyelembe kellene venni a kérdéses személyek jellembeli és erkölcsi tulajdonságait is. A nevelési tanácsadók pedig a nevelőknek és a szülőknek nyújtanak — kétséges esetekben — orvosi és lélektanai vizsgálatok alapján, szakszerű tanácsokat. (Nyen tanácsadó működik Budapesten *Schnell János* vezetésével.) *Dr. Ranschburg Pál, Boda István, dr. Várkonyi Hildebrand* stb. szintén számos vizsgálatot végeztek már hazánkban éppen a pedagógia nagy területén. Az elért hatalmas eredményeknek még felületes áttekintése sem kísérelhető meg ezen ismertetésünk keretében.

Külön hely illeti meg azokat a módszereket, amelyek a gyermekkori bűnözés vizsgálatára, megelőzésére és elhárítására, továbbá a „gyermeki szekszualitás” pedagógiai kezelésére vonatkoznak. Az úgynevezett pszichoanalízis a maga irodalmával és kiterjedt gyakorlati rendszerével szintén a pszichotechnika pedagógiai ágához tartozik.

Párizsban 1927. évben alakult meg a „Pszichotechnika Nemzetközi Társasága”, amely egyre erőteljesebben képviseli e tudomány érdekeit.

*

Legközelebbi ismertetésünkben néhány érdekes és tanulságos szemelvényt fogunk adni olvasóinknak a pszichotechnika köréből és ismertetni óhajtjuk az egyes vizsgálati területeken elért értékes eredményeket.

fényesen egy bicikli forgott előre nesztelenül. Mint két baba között a féltett gyerek. Amint azoknak is minduntalan a gyereken a szemük, ezeknek is, hol a küllőkön, hol a gumikon. Meg kell hagyni az igazságot: büszkébben a fiatalabb ment és a gyerek, akarom mondani a biciklivel kezét is ő fogta: Sós Imre. Aki mellette igyekezett és izgult, az Apró Kis János volt. Szürke, nagyon szürke valakije a világnak, még Kisfalva községnek is — máskor. Most ellenben, mintha új mellényt hordana, s ettől kisse magasabban állana az orra. Szívesen is fogadja a köszöntést, ha gyengébb haladt el mellette és bátrabb szemmel köszönt, ba módosabb hagyta el. Sós Imre ellenben nem sokat törődött az ilyes hiúságokkal. Neki, mint vezetőnek azon járt az esze, hogy lesz most már? Hogy jut el addig, míg a pénz a kezében lesz?

— Maga oszt ne sokat trécseljen. — oktatta minduntalan a másikat. — Hagyja rám az egész bötöt. Azért megkapja az öt pengőjét, ha már megígértem.

János hácsi hallgatott tisztelettel. Nekidült gyakran a masinának, fújta rá: por se igen legyen rajta, ha odaállítják az ártézi kútnak. Mert oda kell menni az ilyen eladó holmival. Az az eladó sor. Tudja azt mindenki, a más faluból valók is.

Szusszantottak, még pedig nagyot, ezt meg kell mondani, amint elérték a z ártézi kútnak. Hosszába maguk előtt állították a gépet, hadd ragyogjon oldalról. Ez is persze Sós Imre izgatódása volt. Jól is számított, mert egy ember azonnyomban meg is állott előtük. Mellette termett a másik is. Mustrálgattak. Nézegették a tulajdonosokat. El-elindultak s fél szemükkel mégis visszajutottak a masinára. A masina meg túrte, gazdájainak meg

A bűncselekmények minősítése.

Írta: BODROGAI ANDRÁS őrnagy.

Egyik oldalról azt halljuk, hogy a csendőrnek nem kell különösebben értenie a bűncselekmények minősítéséhez. Mások pedig azt hangoztatják, hogy igenis, tudjon a csendőr minősíteni. Melyik felfogás a helyes?

Akik nem tartják lényegesnek, hogy a csendőr ebbeli képességgel rendelkezék, azok azzal érvelnek, hogy teljesen mellékes, mivé minősít a csendőrségi feljelentés egy bűncselekményt, a királyi ügyészség úgy sem lehet és nem is lesz erre figyelemmel, hanem azon címen fog vádat emelni, amilyen bűncselekményt ő az iratok alapján fennforogni lát. A csendőrnek csak az a kötelessége, hogy nyomozzon, a minősítést majd elvégzi az erre hivatott ügyész. Sőt — indokolják tovább a nézetüket — vannak esetek, amikor a bíróság sem fogadja el mindig az ügyész felfogását a minősítés tekintetében elytállónak és sokszor látjuk a gyakorlatban, hogy a bíróság egészen másként minősített bűncselekmény miatt ítéli el a tettest, mint aminővel vádolva volt. De az is előfordult már jónéhányszor, hogy az alsóbíróságok minősítését megváltoztatták a felsőbb fokban ítélkezők. Ha pedig a bíróságoknál ez a helyzet, minek legyünk a csendőrrel szemben e téren túlkövetelők és céltalan lenne olyasmit kívánni tőle, aminek ismeretére szolgáltatának ellátásánál nincs okvetlenül szüksége és amivel elméletileg csak feleslegesen volna megterhelve. A csendőrnek éppen elég olyan tudnivalója van, amit nem nélkülözhet, fordítsa tehát szükreszabott idejét ezeknek a megtanulására.

nőtt a mellük. Újabb két ember jött. Pipásak. Ami meg gondolatot jelent megint. Zsellér emberfélék. Mögöttük illedelmesen az asszonyok.

— Hogy a csikó? — szökött ki a bajusz alól a csiklandozás.

— Kinek mennyi a zabja odahaza! — nyereskedett Sós. Ha másnak szabad, neki is. Szavával nyilván a pénzre mutatott. Az érdeklődő gazda nem is ment tova csakúgy. Azt felelte:

— Kár ilyenért a pelyva is, nem a zab. — Amiből nevetés sarjadzott. Sós Imre hamar veresedett. Kis bácsi feszengett. Ő nem tudott s ba tudott volna is, nem volt szabad tennie semmit. Nézett ismét tisztelettel oldal.

Jött-ment a népség. Lassan sűrűsödött a soron a láb s a kucsma. Olykor sapka is, mert most az a módi. Az ilyenek után meg is „reszkfrozták” az árat kérdezni. Sós Imre huszonöt pengőt mondott mindannyiszor. Nyilván, mert sajnálta a másiktól az ígért öt pengőt. Hallották az árat, közbömbös arccal hallgatták a dícséretet s odébbálltak. Mert a dícséret simogatta bőségesen a biciklit. Hogy ilyen meg olyan. Csak azért adja el, mert beleg az anyja és orvosát kellene venni. Ezt mondta Sós Imre, ha asszonyok jártak előtte. Úgy keféltette, kente, mint más ember vasárnap a haját... mondta, ha férfiember nézegette. Igaz, kicsit a gumija szeplős, de mi az a húsz pengő is... toldotta a szavait, ha bátortalanokdott valaki az alkunál. Mert egyik-másik már mintha komolyabban nézegette volna...

Mégis csak egy asszony volt a legbátrabb, mert egyszeribe eléjük perdült s hallotta mindenki körül, hogy azt mondta:

Ha azonban megnézzük a másik felfogást vallók által hangoztatottakat, látni fogjuk, hogy az itt felsoroztatott érvelés nem állja meg a helyét. Itt jegyzem meg, hogy — mint tudjuk — örseink minősítenek, szolgálati rendszerünk tehát vitathatatlanul ezen az alapon áll. Nem is ez a kérdés, hanem az, hogy milyen ez a minősítés, amit végzünk. Elég jó-e s ha nem, tegyük-e jobbra?

Mindenekelőtt adjunk feleletet arra a kérdésre: mi a minősítés? Minősíteni annyit jelent, mint meghatározni a nyomozás által szolgáltatott adatokból egyekek között, hogy

- a) forog-e fenn bűncselekmény, vagy sem;
- b) ha igen, milyen (lopás, rablás stb.);
- c) a bűncselekmény kihágás-e, vétség vagy bűntett;
- d) ha bűntett, egyszerű-e (értékhatár szerint), vagy egyébként minősülő;
- e) hivatalból, vagy magánindítványból üldözendő-e;
- f) befejezett-e, vagy kísérlet és ha kísérlet, büntendő-e vagy sem;
- g) nem évült-e el a bűncselekmény;
- h) magánindítványtétel határideje nem járt-e le;
- i) azok, akik a bűncselekményben gyanúsítottaknak tekintendők, milyen szereppel vannak abban érdekelve (felbújtó, tettes, bűnsegéd, orgazda, bűnpártoló, tanu, sértett).

(Meg kell itt említenem, hogy ez a tanulmány nem tekinthető szigorúan vett jogászai értékűnek. Nem lenne semmi célja annak, hogy mi, csendőrök, elvont és feladatunkat túlhaladó jogi fejtegetésekbe bocsátkozzunk. Bennünket a jog csupán annyiban érdekel, amennyiben azt szolgálatunk során, vagy szolgálatunkból kifolyólag

gyakorlatilag értékesítenünk kell. Ezért a „jogász” olvasó ne akadjon fenn azon, amit fentebb az *ii* pontban írtak tartalmaznak, vagyis, hogy felbújtó, tettes és bűnsegéddel szorosan egy csoportba sorolva találja az orgazdát és bűnpártolót is. Valójában, „jogászilag”, az orgazda és bűnpártoló nem „részes” egy bűncselekménynek (például a lopásnak), hanem a bűnpártoló, vagy az orgazdaság külön bűncselekményt képez. Éppen úgy, akár csak a lopás vagy a gyújtogatás. Csendőri gyakorlati értelemben azonban mind az őtfajta tevékenységet együtt kell említenünk, aminek szükségességét egy későbbi példa kellően meg is fogja világítani.)

A kir. ügyészség az a hatóság, amelyik a csendőrségi nyomozás lefolytatása után elsőnek foglalkozik a bűnüggyel, mert ő kapja kezébe elsőnek az őra feljelentését és minthogy az ügyész hivatott dönteni az eljárás további sorsa felől, természetesen neki kell állásfoglalnia a minősítés tekintetében is. A csendőrség által szolgáltatott nyomozati adatok alapján határozni kell a kir. ügyészségnek afelől, hogy vádat emeljen-e, vagy pedig megszüntesse a további eljárást. Ha a két megoldási mód közül valamelyik mellett bizonyos lehet a magat, a csendőrségi nyomozás használhatónak bizonyult. Amidőn azonban hiányos adatszolgáltatás folytán a minősítés tekintetében nem tud világos képet kapni, kénytelen a kir. ügyész további felderítést elrendelni.

És ha ez bekövetkezik, — ami elég gyakran történik meg és ebben is kidomborodik a csendőr minősítési tudásának nagy fontossága — megakad az ügy sima és rendez lebonyolításának a lehetősége, feleslegesen húzódik-halasztódik a végleges elintézés; a csendőrség bírájából. A tapasztalat azt igazolja, hogy a szükségesség

— Nekem ne dicsérjék. Az uram csinál ilyet, ahányat akar, ha éppen arról van szó. Nacsak adják ide, hadd próbálja ki az uram, ehun-e, itt áll, mert sok dicséret szalmatűz, arra én már nem adok semmit!

Sós úrnre veres lett újfent. Egy fokkal feljebb volt a hangja, mint az előbbi:

— Néném, maga azt hiszi, hogy engem az anyám a fejemre ejtett szopós koromban, oszt nem tudom mit akar maga. Azt akarja, hogy elviszi innen kipróbálni, oszt ráül, oszt elhajt, hogy sohse látom többet. Hallják-e, micsoda csalafinta fehérnép?

Az emberek röhögtek. Két ember egymásnak ment, ime, az meg mindig vagy sírnivaló dolog vagy nevetnivaló. Hát most ez utóbbi. S akin a nép nevet, az elveszett. Ha ugyan hagyja magát. Mert az asszony nem hagyta ám. Visszavágott.

— Hát kinek néz maga engem? Tudja maga ki vagyok én? Na anyavalya álljon a húsz pengőjibe, azért is az enyém lesz a bicigli.

Az emberek száján lassan elmúlt a mosoly vonala, viszont Sós János lelkében meg elindult az öröm széles sávja. Ragyogott az egész világ körülötte, enyhe szédülést is érzett, hamarosan a cigány muzsikáját hallotta és Juli riszálta előtte magát. A húsz pengőt belecsapták a markába. A bicikli kormányát kiszakították a keziből. Elindult a gyermeke idegen ember kezén...

Az asszony, aki megvette a biciklit, ura kezébe nyomta azt és a sűrű embersokaságon keresztül a köves út felé igyekezett. Süket volt, aki nem hallotta, mikor azt mondta urának:

— Meg van a régi kívánsága. Üljön kend itt az úton rá s hajtson haza. Aki már master a szakmájában, ha lehet, ne járjon gyalog ezentúl. Maga meg teheti, van miből.

Ez, ki lehet venni a helyzetből, nemcsak az urának szólott, de azoknak is, akik követték őket, sokan, mint egy fekete, rojtos kendő.

Akik elhelyezkedtek a kőút szélén szépen. Sorjában. Látni kell az igazat.

Baki uram meg, aki a szomszéd falu kovácmestere volt, maga elé tette a gépet, megforgatta a kerekeket, csemetett vagy kettőt, meghúzogatta a küllőket s megtapogatta a felfújt gumikat. Ez volt a vizsgálata, amire az nézőközönség nem szól semmit. Magyar ember a végül szokta türelmüket. Baki uram meg nem tette hosszasan próbára türelmüket. Nem csekély büszkeséggel fogta meg a kormány két szarvát, nekitámaszkodott kissé, lábát a pedálra tette s elrúgta magát. Fellebbent, azaz... elvitettem a szót, rázökölt a masinára, mely erre nyögött egyet. De bírta. Nem lehet mondani, hogy nem. Bátor, akinek jó szeme volt, észrevehette, hogy az első kerék kissé megingott, mintha csóválná a fejét s a még szakértőbb szem nyomban tudta, hogy enyhe nyolcas kigyózott bele az első kerékbe. De... ment a gép. És még jobban ment volna, ha a pedálok egyszer csak nem vesznek meg. Elvesztették tájékozódási képességüket, mert mindkettő egyszerre volt fent. Aztán meg hirtelen egyszerre alul. De egyik itt, másik ott: arra nem voltak többé hajlandók. Egy inas elröhögte magát. A másik folytatta. Baki uram a nyeregben inogni kezdett, jobban mondva, a nyereg gyékezett kicsúszni alóla. Nem

vált ilyen pótlólagos adatszolgáltatást, vagyis a pótnyomozást a kir. ügyészség rendszerint már nem az őrszel végezteti, hanem a csendőrség további közreműködését mellőzve, a községi előljáróságokat, vagy, ha az ügy valamilyen tekintetben endőrségi területtel hozható kapcsolatba (például egy tanú vagy sértett stb. a rendőrség ter letén lakik) a rendőrséget bizza meg annak foganatosításával.

Ezeket a pótmegállapításokat rendőrségi szervek kétségtelenül a legszakzszerűbben, vagyis kifogástalanul fogják elvégezni. De már a községi előljáróságok ebbeli teljesítményei elé általánosságban bizonyos fenntartással lehet tekintenünk.

A bűnügyi nyomozások teljesítése ugyanis nem tartozik a községi előljáróságok rendes munkaköréhez. Az is köztudomású, hogy a községi jegyzők a közigazgatás sokoldalú teendőivel nagyon is meg vannak terhelve. Mi sem természetesebb tehát, minthogy a jegyzők személyesen aligha foglalkozhatnak az ilyen pótnyomozásokkal, hanem a gyakorlatban az történik, hogy valamelyik írnokot, női munkaerőt, vagy másik alárendeltebb beosztású községi közeget bizznak meg ezeknek a „kihallgatásoknak” az elvégzésével és a „nyomozási jegyzőkönyvek” elkészítésével. (Egy alkalommal engem is egy 18 éves községi írno „hallgatott ki” jegyzőkönyvileg tanúként egy olyan bűnügyben, melynek szemtanúja voltam.) Hogy az ilyen, minden érdemi felkészültséget nélkülöző, községi alkalmazottak által teljesített „nyomozásnak” mi lehet az eredménye és mi az értéke, azt felesleges volna részletezni. De még ha a több, vagy kevesebb nyomozási készséggel rendelkező jegyző nézné is ezeket az ügyeket, vele szemben is jogos a szakember aggályos-

birta volna a súlyt?... Azt Sós Imre tudta volna megmondani, ha itt lenne, de bíz ő Apró Kis János nyakát átfogva állt az ártezi kút kőkávján és hullanak a szeméből a könnyek, elnézvé a köves út felé, ahol szívből sarjadt gyermekét nyagatja Baki uram. Hullott a könny a szeméből és Kis János vele röhögött. Ő erre nem is gondolt és mélységes tisztelettel röhögött Sós Imre mellett. Aki nem tudta a dolgokat és ugyan ki tudta, mikor mindenki a kőútra ment, innen az ócskasorról, moodom, aki messziről látta ezt a két finom lelket a kút kávján ölekezni, azt hihette: részegek.

Egyszer csak Sós Imre olyat nevetett, hogy a kövesút felől is visszakapták a fejüket az emberek s ezért nem láthatták, hogy Baki uram hirtelen elnyúlt a földön, átölelve a bicikli első kerékét. Mire onnan feltápázkodott, nem volt ember, aki ne fogta volna a basát, mert paragrafus-formára görbült az első kerék s a csapágyból peregtek a vadászserétek, mintha valakinek a megfeketült könnyei lettek volna, mert Sós Imre azokat rakta a csapágyba, jobb híjján...

*

Mindezeket pedig onnan tudom, mert láttam az egész vásárt és engem is kihallgattak a csendőrök. Ott hallottam aztán Sós Imre bicikli készítése eljárásáról is, meg arról is, hogy Sós Imre meg Apró Kis János a vásár után a Farizeus-vendéglőbe mentek mulatni, ahol a bál volt és ahonnan Kis bácska hajintotta ki, amikor az többet húzatott a cigánnyal, mint amennyit szabad lett volna akkor, mikor a falu első legénye is mulat...

kodása, mert a jegyző nem kapott e téren kellően alapos kiképzést, nem él ebben a szolgálati ágazatban, nem lehet meg a megkívánható gyakorlata, nem ismerheti fel száz százalékban, hogy a bűnügy bizonyításánál mi a lényeg, hol és miként kell valamit megfogni stb. s így végeredményként nem csodálkozhatunk azon, amidőn egyes esetek az ilyen nyomozások során elromlanak és ennek folyamányaként mentesülnek a büntetéstől sokan olyanok, akiknek a bűnössége hivatott kéz lefolytatta vizsgálat után bizonyítható lett volna.

De rá kell mutatni arra a nem kevésbé lényeges körülményre is, hogy a községi jegyzők nem kinevezés útján nyerik el állásukat; a megilresedett jegyzői helyeket meg kell pályázni és a jegyzőt a község lakosságának egy része választja a jelöltek közül. Ezért a jegyzőségre pályázóknak érdekült a lakosság szeretetét és bizalmát megnyerni és kiérdemelni, de a már megválasztottak is — mint a községi közösségek vezetői és bizalmasai — a legjobb akarat mellett sem követhetik a lakossággal szemben mindig a pártatlan és legszigorúbb megtorlás elvét és érthető, ha néha inkább érvényesül a segíteniakarás és megbocsátás gondolata, mint a kéréletlen számonkérésé.

Mindezeketől eltekintve, van az éremnek még egy másik oldala is. Mert kérdem, melyik csendőrnek vagy őrsnek esik jól az a tudat, hogy az ő egyik legfontosabb hivatásbéli kötelességéből eredőleg végzett szakmunkája újabb feldolgozás végett eljut egy olyan szerv elé (a községi előljáróság) elé, amelyik ebben az ügykörben nem szakképzett és ahol a csendőri megállapításokat ebben vagy abban az irányban meg is lehet változtatni. És kérdem még, vajjon jóleső érzéssel vehetjük-e tudomásul, hogy az őrs fölött a községi előljáróság ebben a rendkívül lényeges vonatkozásban úgy sznt ellenőrzési és helyreigazító feladatkörfelét gyakorolhat, aminek pedig a magunk itt-ott hiányos munkájával magunk vagyunk az oka.

Mert nézzük csak, elegendő-e az ügyésznek a vádemelés céljára egy jól használható csendőri feljelentés? Nem kell-e neki további vizsgálatot elrendelnie s odaállhat-e a bíróság elé azzal a vádjával, amit csupán a csendőri nyomozás adataiból épített fel. Erre a kérdésre igenlő a válasz, mert ha az ügyész tájékoztatására szükséges adatok rendelkezésre állanak, nagyon sok esetben, helyesebben egy bizonyos csoportba sorolt bűncselekmények esetében eltekint az ügyész a további felderítéstől és minden további eljárás mellőzésével beterjeszti a vádat. Kifejezetten ilyen értelemben rendelkezik a törvénykezés egyszerűsítéséről szóló 1930. évi XXXIV. törvény cikk „A büntetőigazságszolgáltatás egyszerűsítése” című evezetében.

Az említett törvény 107. szakasza ugyanis kimondja, hogy ha olyan ügyekről terjeszt be feljelentést egy őrs, melyeknek jogi és ténybeli megítélése egyszerű és a nyomozás kiegészítését szükségesnek nem tartja, a kir. ügyészség a tárgyalás kitűzését indítványozza a törvénszéknél.

A törvénykezés és a vele szorosan kapcsolatos nyomozás egyszerűsítését tárgyaló s előbb felhozott törvény rendelkezéseit részletesen ismertette már a Csendőrségi Lapok (1931. évfolyam 19. számában az 514-től lapoldalakon „A nyomozás egyszerűsítése” címen), tüzetesen felsorolva azokat a bűncselekményeket is, amelyeket

„Közelebb tértik ...”

az egyszerűsítés érinthet, vagyis amelyek a csendőri nyomozások zömét és túlnyomó százalékát képezik, ezért felesleges lenne újból belebocsátkozni további taglalásokba. Ugyanaz a közlemény megvilágítja azt is, mit kell értenünk a jogi és ténybeli megítélés egyszerűsége alatt. Csupán azt szögezzük most le — ami bizonyára egy csendőr előtt sem lesz kétséges, — hogy egy tőlünk eredő nyomozati ügyet az ügyész akkor tekinthet jogilag és ténybelileg egyszerűen megítélhetőnek, amidőn a feljelentésünkben található adatok alapján képes lesz a bűncselekményt helyesen minősíteni.

Ma már magas színvonalú teljesítményt követelnek tőlünk. Kötelességünké vált a csendőrségtől elvárható szakszerűséggel és felkészültséggel hozzájárulni minden bűntény feldolgozásához, mert ha valamelyik nyomozásunkból ennek ellenkezője tükröződnék vissza, megakasztanók az eljárás lefolytatására hivatott igazságügyi hatóságok munkáját az által, hogy a csendőr nem úgy végezte el a dolgát, ahogyan kellett volna.

Ha még ma is azt hirdetnénk és vallanánk a bűntényi nyomozások terén csendőri hivatásként, hogy a járőr csak azt állapítsa meg, ami történt és ne legyen gondja a minősítésre, mert majd elvégzi a minősítést az ügyész, akkor meglennének ugyan a kellő ténybeli adatok, de lehetetlen volna a jogi megítélés és így következképpen súlyosan csökkenne a csendőri feljelentés használhatóságának a mértéke is.

Egy, a csendőri szolgálat során gyakran előforduló példa kapcsán lássuk, hogy csupán ebből az egyetlen szempontból is, a vád megalapozhatásának, tehát jogi megítélésének szempontjából mekkora fontossággal bír a minősítéshez szükséges helyes jogi adatoknak már a csendőr által való egybegyűjtése. A példa: Az örs feljelentése azt tartalmazza, hogy az országos vásáron felállított sátorból X. ellopott egy kabátot, amit később azután átadott Y. nevű barátjának elrejtés végett, nehogy a nyomozó csendőrök megtalálják nála. A bűnjel házkutatás során Y. padlásáról előkerül.

Ez a feljelentés, a ténybeli megítélés szemszögéből nézve kifogástalan összeállítású, mert pontosan kivethető belőle az, ami történt és hogy ebben a bűncselekményben két gyanúsított szerepel. Ilyen volna tehát a feljelentés akkor, amidőn a csendőr, nem törődve a minősítéssel, nem helyezne súlyt a jogi adatok beszerzésére, hanem az ügyészre bízna, hogy minősítse ő az esetet annak, aminek látja, gondolja vagy akarja. Csakhogy itt éppen ebben a vonatkozásban van baj, mert a jogi kellek teljes hiánya folytán az ügyész képtelen Y. cselekedetét minősíteni s nem tudja, mi miatt emeljen ellene vádat, vagy hogy egyáltalán bűnös-e Y. Ez az ügy tehát jogilag nem tiszta, hanem zavaros, nem egyszerű, hanem bonyolult és egy ilyen nyomozás hasznavehetetlen. Nézzük meg, miért.

Y. lehet bűnsegéd, lehet bűnpártoló, sőt lehet orgazda is.

E szerepek részletes megvilágítása nem célja ennek az értekezésnek. — más alkalommal sorát ejtem egyes bűncselekmények gyakorlatias feldolgozására és ismeretetésére — itt csak nagy általánosságban lehet rámutatni a szükséges körülményekre.

Y. t. ténnek minősítetése attól függ, hogy:

1. mikor egyezett meg X.-el a kabát elrejtésére nézve, még a lopás előtt-e, vagy már csak a lopás megtörténte után;

2. volt-e a itabát elrejtéséből kifolyólag Y.-nak valamelyes vagyoni haszna vagy sem?

Mert:

a) ha még a lopás elkövetése előtt állapotok meg abban, hogy X. el fogja lopni a kabátot és ezt Y. ezen előzmény után r jette el, pusztán szíveségből, minden vagyoni haszon nélkül, akkor bűnsegédi tevékenység forogna fenn;

b) ha azonban X. csak a lopás elkövetése után tudta meg a történetet és egyezett meg X.-el, hogy elrejtje a kabátot és ez így is történt, minden vagyoni haszon nélkül, Y. cselekménye bűnpártolássá minősülne;

c) míg, ha Y. tudta a kabát lopott voltát és vagyoni haszonból cselekedett, például jutalom ellenében rejtette el a kabátot, orgazdává vál s lényegében közömbös lesz, hogy a megegyezés a lopás előtt vagy után történt-e meg;

d) és végül fel kell még említeni, hogy ha Y. egyáltalán nem tudta, hogy az általa elrejtett kabát lopásból származik, semmiben sem volna bűnös és bűnvádi eljárást sem lehetne ellene lefolytatni.

A példában felsorolt ténybeli adatok mellett tehát az egyszerű jogi megítélés lehetővé tétele végett elkerülhetetlen és nélkülözhetetlen mindazokat pontosan felderíteni a vádló tájékoztatása végett, amik az előbbi 1. és 2. pontok alatt vannak csoportosítva.

Másik példa: Az örs feljelentéséből kitűnik, hogy őrzőjárat portyázása során a járőr az örskörlet egyik külközségébe érkezve, észlelte, hogy az adóügyi jegyző lakása előtt 25—30 férfi és asszony zajongott. A járőr közeledtére az ott egybegyűltek mind elfutottak. A lefolytatott nyomozásnak az volt az eredménye, hogy a tömeg a jegyzőt meg akarta verni, amit csak a járőr megjelenése akadályozott meg.

Tények szempontjából nézve, ez is tökéletesen felderített ügy. De a jogi adatok hiánya folytán lehet-e az ügyésznek vádat emelnie? Nem, mert itt sem tud kellően minősíteni, mielőtt újabb nyomozás nem történik. Hiányzik ugyanis az a legfontosabb kellek, amiből megállapítható lenne, miért akarták a jegyzőt megverni. Hivatalos háttérű ok miatt, vagy magánügyből kifolyólag? Ha például azért akarták volna megverni, mert a lakosság felfogása szerint sok adót vetett ki rájuk, befejezett hatóság elleni erőszaknak minősülne a cselekmény. Míg, ha a bántalmazási szándékot valami magánügy váltotta ki, magánosok elleni erőszak kísérlete forogna fenn.

Bár ennél az utóbbi példánál úgy áll a helyzet, hogy a vádemelést minden bizonnyal ügyészi nyomozás vagy vizsgálóbírói vizsgálat fogja megelőzni, mégis, mint a későbbiek során ki fog tűnni, az anyagi igazságnak rendkívül nagy hasznára válik, ha a jogi adatokat azon frissiben lerögzíti a járőr.

Felmerülhet most az ellenvetés, hogy hiszen az ügy lényegében akkor sem szenvedne csorbát, vagy késedelmet, amidőn az ügyész az első példa esetében a három lehetőség közül kiválasztana egyet és például bűnsegédi tevékenységgel vádolná Y.-t, avagy a másik példában a jegyzőt megverni szándékozók ellen hatóság elleni erőszak miatt emelne vádat, abban bízva, hogy a főtárgyalás során majd úgy is tisztázódní fog a helyzet s akkor vagy módosítani fogja a vádját, vagy pedig rábizza a bíróságra, hogy a vádlottakat olyan bűncselekményekért ítélje el, amelyekben éppen bűnösnek látja. Mert az igazságvizsgálatsáknak semmi sem állana útjában így sem. S mindez azért lenne így, hogy a csendőrt ne terheljük, ne nehezítsük meg munkáját magasabb

büntetőjogi követelményekkel és ne lámasszunk vele szemben olyan kívánalmakat, amiket a legtöbbször csak killönös és hosszabb kiképzés mellett lehetne elérni.

Kétségtelenül kényelmes álláspont volna ez. Am nekünk, csendőrségnek mégis csak hozzá kell simulnunk eljárásunkban a törvényekhez és lehetővé is kell tennünk, nem pedig megakasztanunk a törvényeknek olyan módon való alkalmazhatóságát, amint azoknak a szelleme azt megkívánja. Ne legyünk éppen mi a megakasztó és késleltető szerv, mikor ennek éppen ellenkezője a hivatásunk. S ha a törvény az egyszerűsítést írja elő az igazságügyi eljárásban, az miránk is teljes mértékben vonatkozik és bennünket is kötelez.

A felmerült ellenvetést megdöntik a továbbiakban azok a tények, amelyek a jogi kellekek hiánya folytán a bűnözőknek egyenesen a büntetés alóli kibúvását segítik elő és teszik lehetővé. Vegyük csak tekintetbe azt, hogy a csendőr munkája lezárul a feljelentés elküldésével. Míg ugyanakkor lép a szintérre a védőügyvéd s ott is marad a jogerős ítélet meghozataláig. Ez a magas jogi tudású és nagy jogi gyakorlattal rendelkező egyén művésze a felmentés kieszközölésének, akinek első dolga a csendőri feljelentés tanulmányozásánál kutatni a nyomozás ténybeli és jogi hiányosságait, hogy megtalálja azt a rést, ahonnan kiindulva lerombolhatja az esetleg rossz alapokra felépített vádat. Minthogy a védőnek legfőbb érdeke védenet felmenteni, ezért a védelem a főtárgyalásra nagyon jól előkészít mindent, az idő is hozzásegődik segítőtársként és a felmentés érdekében minden megengedhető eszközt igénybe vesz.

A kabátlopás példájában minden bizonnyal azt igyekezne bizonyítani — bárhogyan történt volna is az eset —, hogy Y. a tolvajjal nem egyezett meg előre az elrejtésre nézve, nem is tudta, hogy a kabát lopás útján jutott a tolvajhoz és az elrejtésből semmi haszna sem volt. Ha pedig a főtárgyalás mégis hozott volna valamelyes bizonyítékot az ügyvéd védenca ellen, ő kétségtelenül azt igyekezne valószínűvé tenni és a bíróságot afelől meggyőzni, hogy amit Y. elkövetett, az csakis a legenyhébb büntetést maga után vonó tevékenységévé minősülhet. S ezt elérni a védőnek egy csöppet sem válik nehézhez olyankor, amidőn a jogi kellekek nem a nyomozás során, hanem jóval később, már csak a bíróságl számonkérés alkalmával kerülnek először szóba. Régi aranyigazság, hogy tanunál, sértettnél és gyanúsítottnál egyaránt az első vallomás a legigazibb, míg később rengeteg módja és oka van a vallomásmegváltoztatásnak. Hát még mennyire alakítható egy olyan vallomás, melyiknél a nyomozó csendőr csupán a tényre vonatkozóan terjeszkedett ki az adatgyűjtés során és a jogi adatokat a védenca érdekében véghezvitt védőügyvédi nyomozás rögzíthette le elsőnek. Ennek fontossága annyira kétségtelen, hogy felesleges is több szót vesztegetni rá.

De rá kell terelődni a figyelmnek arra, hogy igen sok, a csendőrség által felderítettnek vélt bűnügy miért végződik bennünket meglepő eredménnyel, vagyis felmentéssel. Legtöbbször a jogi adatoknak a feljelentésünkben való hiánya okozza ezt. A csendőri teleményesség, fáradhatatlanság, rendkívüli buzgalom, iparkodás és más kiváló erények szinte hihetetlenül kedvező arányúvá, dagasztják a liderített bűncselekmények számát, mert — mondhatni — a csendőr minden tetteit kézrekerít és odaállít a bíróság elé. De mi haszna van ebből az igazságszolgáltatásnak és miért kellett a csendőrnek éjt napallá tennie, napokon, heteken, sokszor hónapokon keresztül kutatni, üldözni, majd megtalálni, elfogni

és gyakran veszélyek közepette értalmatlanná tenni ezt, vagy azt a gyanúsítottat, ha a szóban levő okok miatt a tettes felmentésének, vagy bűnössége fokával arányban nemálló és a megérdemelnél enyhébb mérvű elmarasztalásának kell következésképpen és szűkegszerűleg bekövetkeznie.

A sikeres nyomozás eredményéhez nem elegendő a tettesnek művészigleg véghezvitt elfogása. Ehhez elválaszthatatlanul hozzátartozik annak biztosítása is, hogy mindenki az általa elkövetett bűncselekményekért és annak teljes súlya szerint legyen elítélhető.

Ezért kell, hogy a csendőr minősíteni tudjon, mert csak az ilyenirányú tudással felvértezett járőrvezető képes egybegyűjteni a jogi megítéléshez nélkülözhetetlen kellekeket és megfelelően pontos adatokat beszerezni.

És téves lenne azt hinni, hogy a mi jóeszű, hivatás-szeretettől átfűtött és ügybuzgósággal telített, szorgalmas csendőrtisztjeinket nem lehetne erre megtanítani. A tapasztalat igazolja ennek az ellenkezőjét. A siker eléréséhez felsőbb vezetésiűnk már elindított bennünket egy általa megszabott általános irányú útvonalon, a részletek kellő beillesztése az oktatóra és nevelésre hivatottak kötelessége.

Néhány szót kell még szólni annak a sokszor tapasztalható ténynek az okáról is, melynek eredményeként a vádtól eltérő minősítés alapján ítélkezik a bíróság, vagy a felsőbb bíróságok megváltoztatják az alsófokú ítéletekben kimondott minősítést. Ennek az a magyarázata, hogy egyes bűncselekmények jogi elhatárolása és elválasztása gyakran nehézségekbe ütközik. Olykor a bűncselekmény olyan határig fejlődik, hogy csaknem beleolvad a súlyosabb minősítésűbe, vagy éppen két, esetleg három bűncselekmény elválasztó vonalán van. Ugyenkor a bírói felfogás és megítélés dolga, hogy így, vagy úgy minősítsen. Példából látható ez a legjobban:

Megtörtént az az eset, hogy dulakodás során vett el a sértettől a tettes egy tárgyat. Első fokon lopás, második fokon rablás, harmadikon pedig zsarolás volt a bírói minősítés. Hibáztatható-e ezért az egyik vagy a másik szerv? Nem! Az egyén által erőszak mérvének és súlyosságának megítélése dönti itt el, hogy csupán lopást, vagy már rablást lásson fennforogni, míg egyéb jogi vonatkozások meglátása folytán már zsarolás is merhető fel.

Végighallgattam egy ízben egy törvényszéki tárgyalást, amelyen egy csendőri nyomozás adatai alapján minősített erőszakos nemi közönsésséssel volt vádolva egy apa. A 20 éves leánya jelentette őt fel az őrsön, hogy a folyton ismétlődő merényleteknek ilyen módon véget vessen. A nyomozást egy kiválóan képzett és ugyanúgy minősített őrsparancsnok végezte és a bűncselekmény minősítését az ügyész is magáévá tette, mert az ügy minden részlete úgy a jogi, mint a ténybeli megítélés terén hibátlanak volt tekinthető. Mégis, mit tud tenni a védő? A tárgyaláson most már tagadta az apa, hogy erőszakoskodott volna, a leánya is azt vallotta, hogy nem volt soha semmi erőszak és önként, simán

KI TUDTA?

A borostyánkő az ügynevezett harmad. (tercier-) korzakkbeli tülevelű fák gyantája. A Kelet-tengernek Dancig és Memel városok között fekvő partvidékén található a legnagyobb mennyiségben.

adta oda magát az apjának. Végeredményben a bíróság az apát nem a Btk. 235. szakasz alapján ítélte el, mely esetben minimálisan 10 évi fegyházbüntetést kellett volna kiszabnia, hanem a Btk. 243. szakasza szerinti büncselekmény miatt csupán másfélévi fegyházzal sújtotta az apát, de elítélte a leányt is egy hónapra. E minősítés-változás miatt nem lehet hibáztatni itt sem a csendőrt, vagy az ügyészt, a védőügyvéd ügyessége és tudása tette lehetővé, hogy nem a vádló által kért szigorúbb, hanem az annál jóval enyhébb minősítés alapján ítélkezett a bíróság, nyilván belátva azt, hogyha a leány magára vállalt egy bűnt az apja bűnösségének enyhítése végett, akkor bizonyára olyan életszükségletek, vagy életkörülmények okából tette ezt, amelyeket a bíróság is felismert és a megtorlást így is kellő súlyúnak vélte.

Természetesen a csendőrségi szolgálat körében is előfordulhatnak azonos jelenségek. Mert pl. a járőrvezető általi lopással minősítést a fogalmazvány átvizsgálása után az őrsparancsnok sikkasztással változtatja át, a szakaszparancsnok ugyanezt tulajdon elleni kihágással módosítja, a szárnyparancsnok pedig ismét más büncselekményt lát. Ez sem hiba, sőt, dicséretes munkát végzett ez a járőrvezető, mert a beszerzett adatai kiválóan hasznosaknak bizonyultak. És merőben céljatevésztett volna ebben a tekintetben olyan álláspontot elfoglalni, amidőn az okvetlenül helyes csendőri jogi minősítés megvalósítására törekednénk. Nem ez érdekel bennünket és az sem, hogy a nem jogász csendőr minősítése hajszálpontosan, árnyalatokban is fedje a jogi képzettségű bírósági személyeknek a minősítésre vonatkozó felőgását, hanem ott fogjuk meg jól és helyesen a dolog lényegét, ha elismerjük, hogy csakis az a csendőr lesz képes a ténybeli adatokon kívül a szükséges jogi kellekeket is egybegyűjteni, amelyik minősíteni is tud.

Ha mindezek után megegyezszer feltesszük a kérdést, tudjon-e a csendőr minősíteni, a válasz kétségtelenül csak igenlő lehet. Mert ennek tudása révén a csendőr jó szakmunkát ad az ügyész és a bíró kezébe, adatait a bünvádi eljárás lefolytatására hivatott igazságügyi szer ek nem csupán a minősítés, de minden ténnyel előnyösen értékesíthetik, amiből folyik az is, hogy testületünk tagjainak a teljesítményei fokozottabb elismerést fognak kiváltani.

Végezetül szólnunk még arról röviden, hogy a büntetőtörvénykönyv tanításánál ne azt az elvet kövessük a továbbképzés során (tehát az őrsbeli oktatásnál, szemlélésnél, járőrvezetői- és őrsparancsnokképző tanfolyamokon, vagy a feljelentési fogalmazványok átvizsgálásánál), hogy abból induljunk ki: mikor minősül egy eset egy bizonyos büncselekménnyé, például hatóság elleni erőszakká, vagy rablásná, mert ilyen módon csak a próbacsendőrkiképzés történhetik, ahol alaptételeket és alapfogalmakat ismertetiünk. Az ismétlő oktatásnak már gyakorlatiasan kell történnie és oda irányuljon, hogy az adott példa kapcsán ismerje fel a csendőr, milyen jogi adatok feiderítésére kell súlyt fektetnie a minősítés végett. Mert a mindennapi életben is úgy van, hogy cipővásárlásnál nem a lábunkat nyújtjuk vagy kurtítjuk hozzá a cipőhöz, hanem olyan lábbelit keresünk, amelyikbe a lábunk éppen belefér.

Próbacsendőr az őrsön.

Irta: LIGETI ALAJOS alhadnagy
(Kiskúndorozsma).

A csendőrség szétszórt elhelyezési viszonyainál fogva, az őrsre került próbacsendőrök nevelésének kérdése főképpen az őrs, illetve az őrsparancsnok vállaira nehezedik. Az őrs az a talaj, melyből a fiatal sarjadék táplálkozik, ahonnan magába szívja azt az életnedvet, amelyre mint embernek s mint csendőrnek egyaránt szüksége van. A fiatal csendőr haladása, használhatósága, megbízhatósága, a testület érdemes tagjává való fejlődése attól függ, hogy az illető milyen talajra talált, milyen környezetben kezdi meg csendőrelétét.

Az őrs tagjainak egybetartozását legszebben jellemezte egy volt magasrangú, felejthetetlen előjárónk, aki az őrsre beosztott legénységet egy családnak, az őrsparancsnokot a család fejének, a beosztott többi tagot pedig testvéreknek nevezte. Mindenkire kötelezettségek várnak egy családban s a köteleiségeket már a gyermek is tudja, érzi, mikor a szüleinek apró-cseprő kis munkával segít, ha még nem is tudja, hogy azzal az egész családdal együtt jölétéhez járul hozzá. Így van a csendőrcsaládnál is: az együttes munka kötelesség.

Tapasztalati tény, hogy az első benyomás az emberre mély hatással van, sokszor döntő következményei vannak. Vannak behatások, amelyek kedvre, akaraterőre ösztönzik az embert, valamely szép és nemes cél elérésére, illetve kiküzdésére, de az első rossz behatások arra alkalmasak, hogy mindenkorra elvegyék a tettevágyó ember akaraterejét, letörjék munkakedvét. Ezért arra kell törekednünk, hogy az őrsre került próbacsendőrnek az őrsön szerzett első benyomásai olyanok legyenek, amelyekből elindulva majd képes lesz arra, hogy idővel testületünknek derék és bivatásának magaslatán álló tagja legyen. Mert e behatások nyomán a próbacsendőr visszatekint a múltba, párhuzamot von a múlt és a jelen között s örömmel kell megállapítania, hogy már a csendőrségi iskolai nevelés is csodát tett vele. Mást és többet tud látni a világból, már nem csupán néz, de lát is. Összefüggéseket fedez fel, okokat talál és magyarázattal tudja indokolni a látottakat. Az események születése felé tud gondolni, értékeli azok súlyát maga magára és a közösségre és képes már az események célját is sejteni. Új ember lett. Úgy érzi maga is: különb lett régi sorstársainál.

Ne rontsuk el ezeket az érzéseit, hagyjuk meg az örömet. Várjuk meg, amíg maga jön rá arra, hogy tudása még csak gyenge csira, mely csak akkor kelhet életre, ha törhetetlen akarattal halad tovább azon az úton, amelyet neki a tanalosztály oktatói kijelöltek. Ilyen bánásmód mellett ő maga jut majd arra a meggyőződésre, hogy még nagy utat kell neki megtennie, amíg eléri a hivatáskövetelte tudás határát. A határát, ismétlem, az első határát, mert teljes tudást kevés csendőr mondhat magáénak, akár a jó pap, aki hiába tanul holtáig, még mindig tanulhatna újat munkakörének minél eredményesebb betöltéséhez.

Fogadjuk barátságosan, sok szíveséggel az őrsre beosztott és körünkbe érkező próbacsendőrt, hogy ne csak a szabályzatokban körülírt előjáróit lássa bennünk, hanem győzzük őt meg a magatartásunkkal arról is, hogy sorsát, jövőjét és érdekeit szem előtt tartó atyai, illetve testvéri barátokat talál bennünk. Nem eshetik nehezére egy bajtársnak sem a szíves szó, a kéznyújtás, az érdeklődés az iskolai hónapok után. Nem eshetik

Egy 1869. évi parancs rendelkezett, hogy ha a meghatározott ideig kivétel nélkül járőr a kiküldött időre bármely akadály miatt nem vonulhatna be az őrsre, köteles ezt írásban rövid szolgálattal jegyzékben jelenteni, nehogy az őrsparancsnok a járőr felkorezése végett ok nélküli intézkedéseket tegyen.

Don Cesferino Llagus Mori perui csendőrfőhadnagyot a perui kormány egy éves európai tanulmányútra küldte. Ennek során Budapesten meglátogatta a csendőrség intézményeit is. Nyomozó alakulataink szervezetét, berendezéseit és szolgálatát hosszasan tanulmányozta. Látogatása végén kijelentette, hogy hálás a magyar csendőrségnek, mert tapasztalatait sok, külföldön nem látott életrevaló gondolattal gazdagította.

nehézére egy bajtársnak sem az apró-cseprő segítség az elhelyezkedésnél, az első rendcsinálásnál és később sem „esik le az aranygyűrű az ujjáról!” egyiköknöknek sem, ha az érkezett családtagnak azzal igyekszünk segítségére lenni, ami annak szükséges és amit észrevenni is igyekezzünk.

Vigyáznunk kell emellett arra, hogy úgy a jóra, mint a rosszra fogékony ifjú lelkét meg ne metyeljeze a testületből kilépni készülő, vagy a pályával elégedetlen csendőr. Ismernünk kell az ilyeneket és óvni tőlük szolgálatban s azon kívül is. Ez a magyarázata részben a szolgálati utasítás ama rendelkezésének, hogy a próbacsendőrrel az őrsparancsnok menjen minél gyakrabban szolgálatba.

Tudva viszont, hogy ember hiba nélkül nincs, feltehető, hogy az új családtag is, az emberi gyarlóságok valamelyikében szenved, mihelyt tehát e hiba jeleit felfedezzük, erős kötelességtudással, de jóakarattal fogjunk hozzá a gyógyításhoz. Szép munka és legtöbbször nem nehéz. De minden nap után nehezebb lesz, azért kell igyekezni mielőbb felfedni e gyöngeségeket s mielőbb hozzáfogni a gyógyításhoz,

A nevelés másik célja, hogy az őszinteség, feltétlen igazmondás híve legyen az új csendőr. Mint ember is csak e tulajdonságokkal igazi érték s ez a csendőri szolgálat legelső követelménye, mert a magára hagyott, egye-

dül portyázó csendőr, a nyomozó és feljelentést készítő csendőr munkája az egyénre, a közre, a testületre s az ország igen számos érdekére mindig közvetlen és káros vagy hasznos lehet aszerint, hogy őszinte-e a munkája vagy sem. A fiatal csendőr könnyen irányítható jobbra, de balra is, azaz a jóra épűgy, mint a rosszra. Senki sem engedheti, hogy az irány más legyen, mint a helyes és jó.

Az őrsre újonnan jöttek ismerik már a katonaeletet, a csapat levegőjét. Talán hajlandók azt hinni, hogy katonai szellem dolgában nem szorulnak támogatásra. Ez az, ahol érvényesülni kell mindenekelőtt az együttes bajtársi munkának, annak, melynek célja, hogy a munkakörét önállóan ellátó csendőrt igyekezzünk benne jellem tekintetében nevelni. A csapatnál mindent előljárói előtt végzett, azok közvetlen befolyása alatt, nálunk az előljáró eligazítás után „leveszi a kezét” róla s míg a csapatnál lehetőség volt arra, hogy esetleg hibás intézkedésének következményei ne legyenek, nálunk ez nagyon sokszor lehetetlen. Önállóságra nevelésünk ne bántsa az önértetet, annak észrevétlenül kell történni. Apró belszolgálati feladatok is e célt szolgálják s az önbizalmat serkentik. Öltözködés, magatartás, beirend, érintkezés a

Nem szabad elfelejteni,

hogy Magyarország hősi halottainak száma 660.000.

polgársággal mindaddig legyenek a nevelés tárgyai, amíg szükségeselek. Lehet, hogy nem is lesz rá szükség már a tanalasztály nevelése után, de ha igen, azt fel kell ismerni és meg kell adni az alapot előbb ilyen kis feladatokkal.

Az elméletben megtanultak gyakorlati elsajátítására legjobb maga a portyázó, vagy más külszolgálat. E szolgálalok teljesítése közben nyílik mód arra, hogy főképpen a Szut. rendelkezéseit szemléltetőleg bemutassuk. Ahol a szolgálal érdeké az ellenkezőt nem követeli, beszélgessünk. Testületünk annyi szép esemény, történet tanúja, hogy egyetlen más nagy család nem mondhatja ezt magáról. Ezek elmondásával kelljük fel az érdeklődést, tartjuk ébren azt. A csapatnál voltak emlékünnepek, nálunk minden szolgálal ilyen alkalom a múlt megismerésére s egyben a szolgálalunk lényegének megismerésére. Hőseink békében és háborúban százsámra vannak, — sikeres nyomozások, fegyverhasználatok és sok minden más esemény legyen beszélgetésünk tárgya.

Vannak csendőrök, akik egész úrjáratot leportyáznak anélkül, hogy egymással 10 szót váltsanak. A lehajtott fővel való szótlan menetelés értéktelen gondolatokaf szül, azokba belemélyedve, figyelmüket a körülötük történő jelenségről elterelik, de a szolgálal is unalmassá válik s elveszett az alkalom, hogy egymással nézetüket kicserélve, hasznos dolgokat megvitassanak. Ha valahol, úgy a próbacsendőrrel való szolgálalban kell ezt feltétlenül kerülni.

Száz feladata van az őrsparancsnoknak, de ez a legszébb feladatkör. Büszke legyen rá, ha az újonnan jött egy idő után jelét adja, hogy nehéz munkája nem volt hiábavaló. Gyermekek jó irányba nevelni s abban meg is tartani — büszkesége lehet valóságos szülőnek, tanítóknak is egyaránt. Akit az őrsparancsnok nevel, azt a legönzetlenebbül neveli — a hazának. Egyikkel könnyebb a munka, másikkal nehezebb. S ha nem is sikerül más az őrsparancsnoknak, mint feltétlenül megbízható, becsületes embert nevelni az új családtagból, akkor már majdnem mindent megtett, amit körülményei között megtehetett.

Fogolyszökési esetek tanulságai.

IV.

Írta: FÜLEKI JÓZSEF alhadnagy
(Toponár).

1908-ban a gyimesi őrsön szolgálaltam, mint őrsparancsnokbelyettes. A nyári hónapok egyikén Gyimesen nagy búcsú volt kirakóvásárral. Romániából is sokan átjöttek határátkelesi igazolvánnyal, de sokan anélkül is. Egy 35—40 év körüli román asszonyt tettenértünk a vásáron, hogy egy kereskedőtől fejkendőt lopott. Ellenőrző járőrben voltam s a tettenért nőt, bár csak vétségen éretett tetten, de mert külföldi volt, elfogtam s az őrsre kísértem. A laktanyában csak G. I. csendőr volt otthon, mint napos. A legénységi szobában olvasgatott. Megparancsoltam neki, hogy ügyeljen a fogolyra, amíg én az irodában a tényvázlatot megírom.

A csendőr átvette a foglyot, én az irodában továbbfogtam a tényvázlathoz. A személyi adatokat a tettenéréskor feljegyeztem. Míg ezeket a tényvázlat rovataiba beírtam, különös nyugtalanság vett rajtam erőt. Bementem a legénységi szobába. A napos az asztal végén ült, előtte ujság s a fogoly sehol. Ráküldöttem a csendőrré:

— Hol a fogoly? — A csendőr rámbámult: — Hát nincs itt? — És forgott maga körül megzavarodva, vörös arccal.

Az ablakhoz siettem s láttam, hogy a nő a vásártér felé fut. Gondolkodás nélkül kiugrottam az ablakon és kiabálásomra a vásár közönsége révén sikerült újra kézrekeríteni a foglyot. Visszamentünk a laktanyába.

Most már felszereltem a csendőrt, a fogoly elé állítottam s az ablakot is becsuktam.

Ez utóbbi szavaim azt is megmondják, hol volt a hiba az eddigi intézkedéseimben.

Megállapítottam még azt is, hogy a csendőr a fogoly nak háttal ült. De én voltam a nagyobb bűnös, mert tulajdonképpen nem tettem meg semmi elővigyázatossági intézkedést. Nem szereltem fel a csendőrt, nem csuktam be az ablakot, nem oktattam ki a csendőrt, nem is irtam elő a szolgálalot, nem alkalmaztam községi közeget bizalmi egyénül, meg voltam róla győződve, hogy egy nő a csendőrlaktanyából, csendőr mellől, lehetetlen, hogy megszökjék. Persze, nem igen dicsekedtem az esettel senkinek s ha ma, öreg fejjel mégis elmondtam, annak oka: szeretném, ha fiatalabbak tanulnának belőle.

V.

Írta: NEMETH PÉTER alhadnagy
(Eger).

Három esetet fogok leírni, mikor a fogoly előre kiesselt módon kiszabadította magát a csendőr őrzetéből.

1916 november havában egyik járőr megbilincselte katonaszökevényt kísért Galgócra Pozsonyba. A járőr a fogollyal este 20—21 óra körül érkezett a lipótvári átlomásra. Megjegyzem, hogy a fogoly füzöláncon volt a járőrtárs-népfelkelő kezében. Itt a járőr átszállott a Pozsony felé menő vonatra. Felszállás alkalmával a népfelkelő ment elől. Kezében a füzölánc, annak a végén u megbilincselte fogoly. Emögött a járőrvezető.

Mikor a népfelkelő a koci ajtaján belépett, a járőrvezető a koci lépcsőjére igyekezett fellépni, tehát a fogoly a koci előterében volt. E pillanatban a fogoly kezét kirántotta a népfelkelő kezéből s az ellenkező oldalon kiugrott. A járőrvezető e pillanatban még nem volt fent, a népfelkelő járőrben valószínűleg elállott a lélegzete s ez elég volt ahhoz, hogy a vakmerő fogoly a szomszéd síneken álló tehervonatok alatt átbujva, eltűnjék. A sötétségben minden keresgélés hiábavaló volt. A fogoly sohase került kézre.

Azt látjuk az esetből, hogy a járőr látszólag mindent megtett a fogolyszökés megállítására s a fogoly mégis eltűnt. Jogosan kérdezheti bárki: Felületes, könnyelmi, vagy másként volt hibás a járőrvezető? Felelet: igen. Nem oktatta ki a népfelkelőt arra, hogy a koci előterének a szomszéd sínek felé eső végét kell elállnia s mintegy maga mellett beengedni a kocsiszakasza a foglyot. A fogoly gondolatvilágába nem lehet bele látni, tehát nem elég az elővigyázatosságra csak „sablon” szerint törekedni. Mindig a helyzet szabja meg a tett intézkedések kiegészítésének szükségességét és végrehajtását.

Második eset:

1922-ben Fertőszentmiklóson voltam őrsparancsnok. Egy nyári napon a községben azolgalatonkívül egy nőre lettem figyelmes. Észrevettem, hogy engem meglátva, igyekezett volna előlem el. Igazoltattam. Idegesen viselkedett. További eljárás végett őrzetbe vettem és az őrsre bekísértem. Az őrsön kikérdeztem s eközben sze-

mélyadatai folytán még gyanusabbá vált előttem annál is inkább, mert aranyórárt, láncot, stb. találtam nála.

Ezalatt megjelent az irodában egy községbeli ember, aki elpanaszolta, hogy az őrizetben levő nő par órával előbb lakásán beszélgetés alatt főle egy ezüstkoronást lopott. Ezt a nőnéi meg is találtam. Abban az időben körözött a soproni rendőrség egy nőt gyilkosságban való részvétellel gyanúsítva s a körözés adata. nagybanegészen a nőre illettek. Az őrsön kellett őriztetni, mert a községházán megfelelő fogda nem volt.

A nő őrzése iránt intézkedtem s egy állandó éjjeliőrt is berendeltem bizalmi egyénként, magam késő estig a legénységi szobába nyíló őrsirodában dolgoztattam. 23 órakor felköltöttem H. A. az őrsre beosztott karhatalmi gyalogost és felszereltem azzal, hogy hajnali 3 óráig ő fogja őrizni a foglyot, akkor felkölti Német őrnestert a további szolgálatra.

Az összes helyiségeknek csak az előszobán át volt kijáratuk. Az ablakok vasráccsal voltak ellátva. Az előszoba ajtaját én zártam be. A lakásom az előszoba másik oldalán nyílt. Így tudtom nélkül senki sem jöhetett be, senki sem mehetett ki.

Reggel 3 órakor a lakásomon zörgetett H. A. és jelentette, hogy a fogoly nő nincs sehol.

Teljesen érthetetlen!... De lemenve a legénységi szobába, hamar meggyőződtem, miként történt a szökés. Hiába igyekezett H. A. és a bizalmi egyén is tagadni: világos volt, hogy mindketten elaludtak s a nő, aki vékony, alacsony termetű volt, a vasráccson át jutott ki a szabadba. Két hét múlva megkerülvén, megállapításaimat teljes mértékben igazolta előadásával. Meglehetősen büszkén s úgy vettem észre, gúnyosar is mondta el szökése körülményeit s azt hiszem: jogos lehetett a büszkélkedése.

Harmadik eset:

1923-ban ugyanez az őrsön 14 főnyi cigánykaravánnal folytattam nyomozást sorozatos betöréses lopások miatt. E karavánból 4 cigányt, mint az addigi adatok szerint az értelmi szerzőket, kiválasztottam és egy járőrrel útbain ítottam az egyik szomszédos községbe, hogy a bűnjeleket a bementett rejtékhelyeken kutassák fel s a járőr azokat vegye őrizetbe. A cigányokat megbilincseltem.

A járőrvezető többet akart tenni, mint a vett parancs s ezért nem a bementett helyeken kezdte meg a kutatást, hanem a községbeli cigánytelepet lepte meg, gondolván, hogy bizonyára ott is lesznek bűnjelek s a bementett rejtékhelyek csak félrevezetések. „Rajta ugyan nem fog a cigány!” A meglepetés sikerült, csak nem egészen a járőr javára. A járőrvezető bement az egyik kunyhóba. A járőrtárs az ajtóban maradt, a megbilincselte cigányok pedig attól kb. 20 lépésre állottak. Hogy jelekkel ne érintkezzenek a kunyhóban levőkkel, — gondolta a járőrvezető, de vesztére. A járőrtárs a csendben hirtelen erős bilincszörgésre lett figyelmes. Persze, a távolság miatt nem láthatott tisztán, de sejtett valamit, mert hirtelen beugrott a kunyhó ajtaján s a járőrvezetőnek jelentett valamit s azzal együtt a cigányokhoz rohant.

Késő volt, kettő már futott. Sohase kerültek kézre.

Azt hiszem, hogy ebben az esetben mellőzhetem a hibák ismertetését, melyeket a járőrvezető és a járőrtárs elkövettek, aminek bizony keservesen megitták a levét. Emlékszem jól, hogy ez eset után milyen kihívóan viselkedtek jó ideig az ottani és környékbeli cigányok és milyen csodálkozva néztek bennünket a lakosok...

VI.

Írta: KANTÓR ISTVÁN III. főzsrőrmester (Kaposcs.).

A zalamegyei Barabácsszeg községben május hóban tartják a búcsút. 1924-ben mint próbacsendőr teljesítettem szolgálatot egy ilyen búcsún. Őrsparancsnokom a déli pihenő idejében tért be a laktanyába, magával hozva egy embert megbilincselve. Röviden megtudtuk ennek az okát.

Nagy Sándor odavalósi lakos panaszolta az őrsparancsnokomnak, hogy lakásukon volt délelőtt vendégségben Horváth János szomszéd községbeli rokonuk s mikor eltávozott, feleségének két arany gyűrűje is eltűnt. Őrsparancsnokom rövidesen megtalálta Horváthot az egyik vendéglőben s még ott, egy esküdt jelenlétében megmotozva őt, zsebében a két gyűrűt megtalálta. Horváth a lopást nem is tagadta.

Őrsparancsnokom ez ismertetés után Németh János X. csendőrt s mellé engem vezényelt ki az ügy további nyomozására, figyelmeztetvén arra, hogy különösen vigyázzunk Horváthra, mert a délelőtt már tőle is meg akart szökni.

Ez volt az első szolgálatom, hogy bilincselte fogoly volt előttem. Úgy éreztem, helyesen teszem, ha gondolkodom a megszökés lehetőségéről, a tennivalóról. ha a szökés mégis megtörténne, a következményekről és bizony, erősen dobogott a szívem. Igaz, hogy a járőrvezető a felelős, de én is, így tanultam.

Nem történt semmi különös, megnyugodtam lassan. A fogoly szólanul ment előtünk. Mi útközben adatokat kaptunk arra, hogy Horváth a lakásán sok lopott, vagy legalább is gyanús dolgot rejteget. Ezért elmentünk a lakóhelyére, de mert éjjelre értünk oda, házkutatásról már nem lehetett szó. Reggelig őriztük hát Horváthot a községházán felváltva. Miután ez volt az első foglyos szolgálatom, meglehetősen irigységgel néztem, illetve hallgattam Horváth jóízű herkolását. De vigasztalódtam, mert másnap a házkutatás remek eredménnyel járt. Úgy éreztem, hogy ez nekem is érdemem. Horváth a talált bolmikra azt mondta, hogy azokat Nova községben lakó Kocsis Imre géplakatostól vette.

Meg kellett győződni, igaz-e ez. Elindultunk Nova községbe. Az előző nap hajnala óta úgyszólván semmit sem aludtunk. S még Horváthnak állott feljebb, mondván, hogy a bilincs nagyon szorítja, vágja. Kérte járőrvezetőmet, hogy vegye le. Járőrvezetőm hosszas gondolkodás után eleget tett a kérésnek. Most bizonyára mindenki azt gondolja, hogy na lám: ezért szökött meg Horváth. Pedig nem egészen úgy van.

Nova községbe 12 óra tájban érkezünk s miután szembesítettük Horváthot Kocsissal s ennek során kiderült Horváth hazudozása, — a laktanyába mentünk étkezés és pihenés végett. Ott a járőrsparancsnok tiszthelyettes urat s egy Seress nevű csendőrt találtunk. Étkezés után, mialatt a fogoly az ágy előtt leterített szőnyegen ült, megbeszéltük még a nyomozás további menetét. Járőrvezetőm megengedte ezután, hogy egyik padra lefeküdjek. Seres csendőr a másikon nyult el. Láttam, hogy járőrvezetőm felszerelve marad és leül egy székre, amely a fogoly ágya mellett volt. Engem nem kellett rinzalni. Fiatal voltam még igazi csendőrnek, nem szokott még hozzá a szervezetem az éjszakázáshoz, naphosszat meneteléshez. Elaludtam és álomban az őrnagy úr előtt állottam, aki nagyon megdicsért és a kitüntetést is kítűzte a mellemre, csak az volt furcsa, hogy a karomat

erősen megszorította. Szinte fájt. Hát felébredtem s látam, hogy Német csendőr áll előttem fehér arccal és azt mondja: — A fogoly megszökött!

Igazi bűnösök módjára osontunk ki a laktanyából, nem is jelentkezve a járásparancsnok úrnál és mentünk, mentünk izgatottan és átkutattuk a közeli erdőket, szőlőket minden terv nélkül, de hiába talpaltunk éjszakáig, nem találtuk Horváthot.

Szédülve érkeztünk haza az őrsünkre s járőrvezetőm alighalhatóan jelentette, hogy megszökött tőlünk a fogoly. Megindult a vizsgálat s akkor tudtuk meg, hogyan volt lehetséges. Német őrmester most már beismerte, hogy ő is elaludt a széken, csak úgy felszerelve. A fogoly perze aludt az éjjel, nem volt álmos, s mikor látta, hogy a szobában csak alvó csendőrök vannak, kereket oldott. Ma is felémlít előttem, mi lett volna, ha a fogoly aféle gonosztevő, aki felhasználva az alkalmat, puskát fog.

Őrsparancsnokunk tehát hiába figyelmeztetett elindulásunkkor, hogy vigyázzunk, mert előre is meg akart Horváth szólni, a bilincset mégis levettük róla. Ha nem vesszük le, a szökés nem történhetett volna meg, mert Horváth a forgalmas községeken keresztül bilincsel a kezén nem tudott volna elmenekülni. De akárhogy is volt, nem lett volna talán baj, ha bizalmi egyénekről gondoskodunk, akik talán már mégis ébren maradtak volna. Tetőztük hibánkat, hogy a megszökés tudunkra jutása után azt nem jelentettük sehol s így sem a helyben levő őrs legénységét, sem a szomszédos őrsöket nem értesíthette az őrsparancsnok. Csak a véletlenül mult, hogy az egyik szomszédos őrs két nap múlva mégis elfogta Horváthot s azzal váratlanul megjelent az őrsünkön. Soha járórt olyan szívesen nem láttam, mint ezt, amelyik előtt ott szótlankodott bánatos arccal Horváth. Azóta sok megbilincsel fogollyal volt dolgom, de nekem aztán beszélhet akár melyik, hogy vágja a lánc. Mert hát a bilincset nem bársonyból csinálják, hanem vasból.

(Folytatjuk).

KATONAI ISMERETEK.

Új harceszközök.

Az a szédületes technikai fejlődés, melynek mindnyájan tanui vagyunk, katonai szempontból különösen sok újítást hozott. A műkedvelő feltalálók és a hivatásos szerkesztők által megteremtett új harceszközök közül példaképpen az alábbiakban ismertetünk néhányat.

Új típusú géppuska: Egy japán mérnök a géppuska eddigi tűzgyoraszágát lényegesen felülmúló, egészen eredeti szerkezettel lépett a nyilvánosság elé. Az általa feltalált géppuskánál a kilövéshez szükséges energiát nem a löporgázok feszítő ereje szolgáltatja s így a löpor, a csappantyú és a tölténybüvely feleslegessé válik. A tartályban elhelyezett lövedékeket egy igen nagy sebességgel forgó korong centrifugális ereje lövi ki a cső-

ből. A korong fordulatszámja másodpercenként körülbelül 10.000, a kilövés teljesen hangtalan.

Harckocsi akadály: A harckocsik elleni védekezés egyik módja akadályok létesítése. A harckocsi ugyanis a mozgás beszüntetésére, vagy irányváltoztatásra kényyszerül, ha menetirányába aknákat raknak, nagyméretű árkokat ásnak, vagy síneket állítanak be a földre. A felsorolt akadályok létesítése sok időbe kerül. Már csak ily szempontból is nagyjelentőségű az a kísérlet, melyet a közelmúltban végeztek Angliában. A harckocsi útjába dróttekerceket fektettek, melyek különleges vékony huzalból készültek. A hajlékony, rugalmas drót a rajta keresztülgázoló harckocsi hajtószerkezetébe került és ott összetört részei üzemzavart idéztek elő.

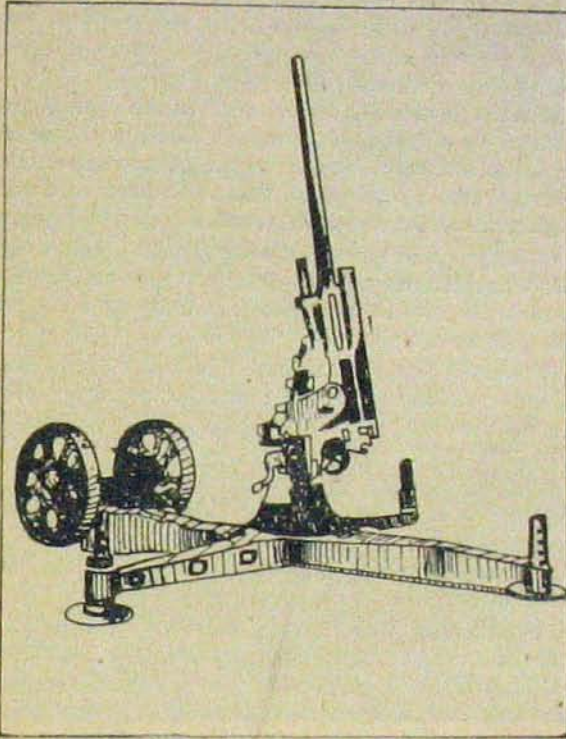
Forgószárnyas repülőgép (autógíró): Közismert, hogy a jelenleg használatos repülőgépeknek úgy a le-, mint a felszállásnál nagy területre van szükségük. Egy spanyol mérnöknek (Cierva) sikerült olyan repülőgéptípust előállítani, mely ezt a hátrányt teljesen megszünteti. Az általa szerkesztett autógíró abban különbözik egy rendes repülőgéptől, hogy a szárnyai kisebbek és a gép fölött vízszintes síkban egy forgószárny van elhelyezve. A repülőgép motorjával elindul és ugyanakkor működésbe hozza a forgószárnyat is. A gép nagy sebességgel indul, ezért a forgószárnyat nem sokkal az indulás után már a légellenállás tartja működésben. A forgószárny hatása abban nyilvánul, hogy pár méter nekifutás után a gépet meredeken fölfelé emeli. A forgószárnyas repülőgéppel igen kis területen lehet fel- és leszállni, sebességét teljesen le lehet csökkenteni, sőt erős szélben meg is tud állni a levegőben. Üzeme biztonságosabb, mert ha a motor leáll, nem zuhanhat le, hanem forgószárnyai segítségével súlyedve ér földet. Az autógíró katonai szempontból nagyjelentőségű és jövőjű találmány.

Tűzvezetés hangszóróval: A tűzéréség tűzvezetésénél lényeges idővesztéssel jár a jelenlegi módszer. Ugyanis az ütegparancsnok a tüzelőállástól rendszerint 2—3 kilométerre lévő harc álláspontjáról parancsait távbeszélőn mondja be a tüzelőállásnak. A kapott parancsot, annak ismétlése után, az első tiszt jellel, vagy odakiáltással adja tovább a lövegezetőknek. A találmány ezt feleslegessé teszi, mert a lövegezetők az ütegparancsnoktól a parancsot felerősítve, hangszóró útján, közvetlenül kapják.

Gázjelző készülék: A gáz jelenlétének felismerése katonai szempontból igen nagy jelentőségű. Az élettani hatáson alapuló jelzési módszerek tökéletlenek, mert többnyire későn jelzik a gáz jelenlétét. Általános kívánság volt egy oly készülék, mely kémiai úton, mechanikusan figyelmeztet a gázveszélyre. Ezt a célt sikerült is elérnie egy olasz találmánynak, mely zárt helyiségben pontosan mutatja a világítógáz jelenlétét és megszólaltatja a vészcsengőt. A készülék érzékenysége jelemző, hogy ha a levegőben 3 százalékos gáz van, már működésbe lép. A találmány jelenlegi alakjában egyelőre csak bizonyos esetekben felel meg katonai célra, de már a közeljövőben számolhatunk azzal, hogy szerkesztési elvei alapján hadihasználatra alkalmassá válik.

Korszerű légvédelmi ágyú: A légierők nagyarányú növelésével lépett tart a légvédelem megszervezése, melynek leghatásosabb fegyvere a légvédelmi ágyú. Ezek gépvontatásúak, az utakon 30—40 kilométeres sebességgel mozognak, a kerekes aljzatról pillanatok alatt leszerelhetők és tűzkészek. A légvédelmi üteg joggal nevezhető a technika legcsodálatosabb alkotásának. Legfontosabb része a központi irányzókészülék, egy

1. ábra.

A gépkocsiról leemelt légvédelmi ágyú tüzkeszen.

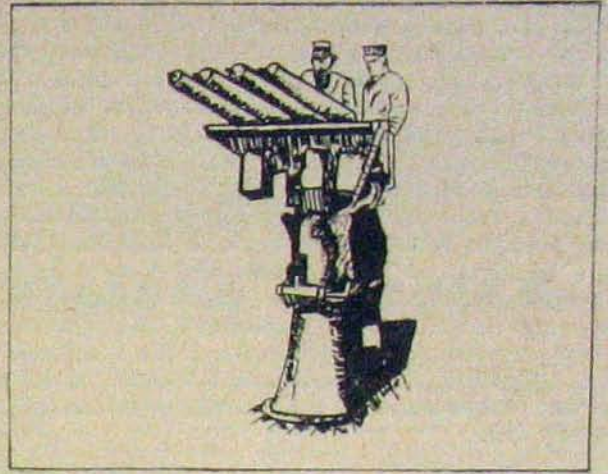
gépkocsira szerelt hatalmas műszer, melynek legfontosabb része a 4 méter alapvonalú távmérő. A készülék a tüzelőállás közepén áll. Ha repülőgép közeledik, azt a központi irányzókészülékkel ráirányzással követik. A központi irányzókészüléktől minden löveghez villamos kábel vezet s ennek segítségével minden löveg egyszerre állítható be a gyorsan mozgó célra. Röviden összefoglalva: a lövelemek kiszámitása, az időzítés és a lövegek irányzása műszerek útján történik. Ily módon sikerült a percenként 80 lövés tüzgyorsasággal rendelkező üteg találati valószínűségét egytizedesredésről körülbelül 2 százalékra növelni.

Sebesültek elszállítására erős tűzben: Sebesültek részére az első segélynyújtást gyakran lehetetlenné teszi a harcterületen fekvő erős tűz. A sebesültek elszállítására segélyhelyre különösen akkor iktózik nagy nehézségbe, ha nyílt, sík terepen fekszenek. Igen érdekes az oroszok kísérlete, kik a sebesültek felkeresésére páncélozott terepjáró gépkocsikat szándékoznak alkalmazni, oly módon, hogy a sebesültet a gépkocsi fenekén át emelik be a védett helyre.

Ikergéppuskák: A repülőgépek állandóan fokozódó sebessége azzal a következménnyel járt, hogy a földi tüzesszerek tüzkörletét igen gyorsan átrepülik és így a hatásos tüzelésre csak rövid idő áll rendelkezésre. Annak a követelménynek, hogy a géppuskával rövid idő alatt nagy tüzgyorsaságot érjenek el, a szerkesztők egy elmés technikai megoldással tettek eleget. Egy közös talpra több géppuskát szerelnek s azt egy irányzó tartja működésben. Így egy négyes ikergéppuska percenkénti tüzgyorsasága eléri a 2000 lövést.

Új típusú repülőgép: A repülőgépipítésnek teljesen új módját mutatja az olasz Sauro-gép, melynél különösen a repülés biztonságát sikerült messzemenően fokozni.

A világ legnagyobb tengeralattjárója: Az elmúlt évben bocsátották vízre az angol flotta s egyben a világ

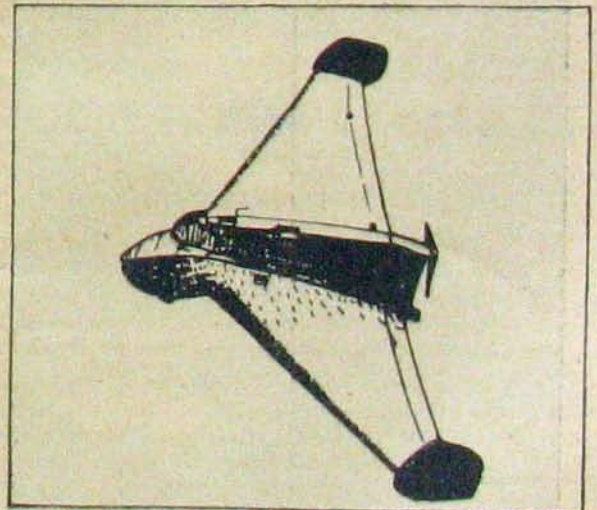
2. ábra.

Az ikergéppuska ugyanarról a területről négyszeres tüzhatast fejt ki.

legnagyobb méretű tengeralattjáróját. Vízkiszorítása 2100 tonna; hossza 113 méter, szélessége 9 méter. Gépei 10.000 lóerőt képviselnek. Sebessége a víz tetején óránként 42 kilométer. Fegyverzete egy ágyú és hat torpedóvetőcső.

Nagyürméretű öntöltő puska: Harckocsi-támadásnál az elhárítás a gyalogsági nehéz fegyverek és a tüzeresség feladata. Ezek súlyuk és terjedelmük miatt legelő nem alkalmazhatók, hanem mélységbe lagozva foglalnak tüzelőállást. Gyakran előfordul, hogy a mesterséges köd leple alatt támadó, vagy a nehéz fegyverek holterében előretörő harckocsikat nem éri tűz s így a legelő harcoló gyalogság magárahagyottan szembetalálja magát a harckocsikkal. Ilyen helyzetben a gyalogság részére igen hatásos fegyver a nagyürméretű öntöltő puska. Például az Oerlikon-gyár által előállított öntöltő puska 33 kg. súlyú, három részre szétszedve szállítható és percenként 40 lövést tesz. Lövedéke a 20 milliméteres, 100 méteren belül a 20 mm-es és 500 méteren belül a 15 mm-es páncélt még átüti. Kétféle lövedéke van: az egyik nyomjelző tömör acélmagos, a másik robbanó hatású.

Emberrel irányított torpedó: A tengeri harc legfélelmetesebb fegyvere és a hadihajók legrettegettebb

3. ábra.

A Sauro-gép különleges alakjával teljesen elűt a jelenleg használatos repülőgépektől.

ellensége a torpedó. Ez egy körülbelül 5 méter hosszú, szivaralakú, vékony fémburkolatú lövedék, nagymennyiségű robbanóanyaggal töltve. Tengeralattjáróról, vagy más hajóról lövik ki a vízbe. A torpedó belsejében motor van elhelyezve, mely azonnal működésbe lép, mihelyt a torpedó vízbe kerül és azt nagy sebességgel hajtja a megcélzott hadihajó felé. A torpedó, mihelyt ellenállásra talál, felrobban; hatása olyan nagy, hogy még a leghatalmasabb esatahajót is elsüllyeszti. A torpedó kilövés után pontosan betartja az irányt s ha helytelenül lett a célra irányítva, azt nem fogja eltálatni. Ezen a japánok oly módon segítettek, hogy a torpedóban egy embert helyeznek el, aki halálos biztonsággal irányítja azt az ellenséges hadihajó felé. Jellemző a japán hazafélságra és fanatizmusra, hogy erre a biztos halált jelentő beosztásra tiszszerannyian jelentkeztek, mint amennyire szükség van.

Vitéz Szilágyi István tiszthelyettes.

1914. év augusztus hó 1-én vonult be a cs. és kir. V. hadsereg parancsnokságához. A szerb harctérre került. Itt a komitácik orvtámadásainak leküzdése okozta a legnagyobb gondot. A magyar csendőrök azonban ezekkel a sötétlelkű, mindenre elszánt emberekkel is felvették a harcot és leszámoltak velük.

Vitéz Szilágyi tiszthelyettes is azok közé a magyar csendőrök közé tartozott, akik alaposan kivették részüket a komitácik elleni küzdelmekből s mint mindenütt, itt is vitézül, derekasan megállták helyüket.

Minden járőrbe, kiküldetésbe önként jelentkezett. Kereste a veszedelmeket s nagyon szerette a veszélyes feladatokat. Ötven embernek volt a parancsnoka. Össze-forrott ezekkel az emberekkel s ha valamelyik hősi halált halt, megkönnyezte a dicsőség mezején elesett bajtársát.

A Valjevó felé menetelő csapatainkat hátulról komitácik támadták meg. Szilágyi tiszthelyettest rendelték ki a támadás visszaverésére. Bekerítette őket s egytől-egyik lelőtte valamennyit.

Kirendelték terepát kutatásra és szökevények összegyűjtésére. Közben komitácik banda támadta meg, ezekkel tűzharcban megsemmisítette. Útjáról 3000 cseh katona-szökevécnnyel tért vissza.

A visszavonulás alkalmával a Drina hídján minden rend felbomlott, minden összetorlódott. Erélyes fellépésével gyorsan rendet teremtett s a hidon maradt és biztosította az átvonulást mindaddig, míg a hidat felrobantották.

De nem felejtkezett meg a raktárakról sem. Az ott felhalmozott hadianyagot, élelmiszerkészletet, felszerelési és ruházati cikkekét szekerekre rakatta és polgári kocsisokkal szállította csapataink után. Előrelátása és gondoskodása következtében csapataink sem maradtak ruházat és élelem nélkül. Éppen akkor vonult be 70 megrakott szekérral az állomásparancsnoksághoz, amikor onnan távbeszélőn sürgős pótlást kértek. Jelentette, hogy sikerült mindent megmentenie s így egyelőre sem mire sincs szükség.

Tüdőgyulladásra kényserítette a hazatérésre. Egy erdélyi falucskába, az oláh határ közelébe ment pihenni. De itt is harctérre került. 1916 augusztus 18-án betörttek az oláhok Erdélybe. Csendőrökből, pénzügyőrökből és erdőőrökből — mintegy 42 emberből — alakított szakasszal 24 órán át tartotta magát egy hevenyészett lövészárokban s akkor is csak azért adta fel állását, mert megtudta, hogy a közelben lévő cseh zászlóalj harc nélkül, önként megadta magát. Nem akarta, hogy bekerítsék. Erős harcban 19 halottat vesztett, de a lövészárkok előtt megszámlálhatatlan oláh katona holtteste sokasodott. Nagy veszteséget okozott az oláhoknak, akik azt hitték, hogy ellenállás nélkül sétálhatnak be egészen Kolozsvárig.

1916 október 12-én a magyarostetői rohamnál is kitiüntette magát. Kitépített állásban keményen tartotta magát az ellenség, de Szilágyi tiszthelyettes mindent elsőprő rohammal bevette a magaslatot. És bár súlyosan megsebesült, a kézitusában részt vett, maga egyedül őt foglyot ejtett, rengeteg hadianyagot zsákmányolt.

Szilágyi István tiszthelyettest ezekért a vitéz tetteiért az I. és II. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. Magyarország Kormányzója pedig vitézzé avatta.

Máté Pál tiszthelyettes.

1914 október 25-én vette át a papházai csendőrös vezetését. Az őrs létszáma 5 csendőr és 17 népfelkelő volt. Ezzel a létszámmal vigyázta a magyar határt.

Fontos hely volt ez, mert itt öznöltek be — menekülés ürügye alatt — az ellenséges hírszerzők és a csempészek. Csendőreivel és népfelkelőivel állandóan a határt járta s nem egy veszedelmes kém kerti a kezei

közé. Fáradságos szolgálatát mindenkor lelkiismeretes pontossággal, hivatása iránti mély szeretettel végezte. Szívvel-lélekkel csendőr volt.

A csendőri munkát azonban megszakította az orosz előnyomulás. Megélénkült a határ, rengeteg munkát adva a csendőröknek. De fáradhatatlan buzgalommal igyekeztek megfelelni minden feladatnak. A menekültek, visszavonuló katonák, élelmiszer- és lőszervonatok összevisszaságában teremtettek ők rendet. Segítettek, vigasztaltak, parancsoltak és igyekeztek mindenkibe lelket önteni. Máté tiszthelyettes mindenütt ott volt!

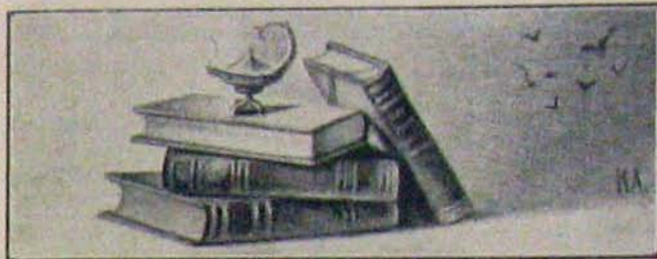
1914 november 20-án megjelentek az oroszok. Csapataink kis létszámukkal komoly ellentállást nem fejthettek ki. Még sem engedték az oroszokat csak úgy besétálni az országba. Máté tiszthelyettes embereivel bevonult a cs. és kir. 46. gy.-ezred 4. zászlóaljához. Ez a zászlóalj volt itt az egyetlen katonai erő. Ellenük az oroszok tömege.

A zászlóalj legénységének zöme ruthénekből állott. Ez volt az egyetlen aggasztó körülmény. Ha a puska magyar kezekben lehetett volna, az oroszok itt nem igen érték volna célt.

Tölgyeshegy községnél — 1914 november 22-én — vették fel a harcot az ellenséggel. A hosszú lúzharcot nemsokára közelharc váltotta fel, melyben a ruthén legénység nem állta meg a helyét. Megadta magát. Máté tiszthelyettes vitéz magyarjaival csak nehezen, sebek-lől vérezve, vágta át magát az orosz gyűrűn. Egy orosz járőrt és egy orosz tisztet felölt.

Viszontagságos út után vonult be saját csapatainkhoz, hol a történeteket jelentette. Jelentése alapján küldtek Tölgyeshegy felé csapatokat s így sikerült az oroszokat innen kiverni.

Máté Pál tiszthelyettest bátor magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

CSENDŐR LEKSZIKON.

29. kérdés. A gyanusított a sértett hozzátartozóinak engedelmével magával visz egy löpököröcöt, hogy kitűszdül tőrdől, máj ő a kocornában tartózkodik, letukarja. A kocornából lövözöttin, nem adja vissza a löpököröcöt, mikor pedig azt később tőle visszakövekkelik, eltayadja. Milyen büncselekmény gyanusója sorog sem?

Válasz. A gyanusítottnak nem volt joga a löpököröcöt tovább rendelkeznie, mint amennyi időre a használatra vonatkozó megállapodás szól. Mikor tehát a löpököröcöt tovább is használta, sőt a visszakövetelésre jogosított előtt is tagadta, sikkasztást követett el.

30. kérdés. A sértett az orszót azt adja elő, hogy kispál vakkélygyulladás miatt egy magánorvosnál orvosi vizit. Itt megoperálták s tovább kezelték. Mínthogy azonban a napi 12 pengő ápolási díj fizetése meghaladja anyagi erejét, felkérte a szanatórium vezetőségét, hogy a gyermekeket neki adják ki, mert lakásán ohajtja tovább ápolatni. Ezt a szanatórium vezetősége megtagadta, mire a sértett az örökhöz fordult, hogy gyermeke kiadására kényyszerítse a szanatóriumot. A járóorvos jelentet a szanatóriumban a sértettel s bár maga is megállapíthatta, hogy a gyermek sebén még kezeletlen állat áll, a szanatórium állakosága ellenbe, a gyermekeket meutkörcsin, orvos kíséretében, a sértett lakására szállította. Helyesen jart-e el a járóorvos?

Válasz. Mínthogy a sértett feljelentése semmiféle büncselekmény alapon gyanusját magában nem foglalja, nagyonán helytelenül jart el a járóorvos, amikor az ügybe beavatkozott. A magánygyógyintézet vezetőjének az a ténye ugyanis, hogy az ápolás alatt lévő beteg elszállítását a beteg egészségi állapotára hivatkozással megtagadja, büncselekmény alkot-elemtől nem tinteit fel. Bűnellett a járóorvos nincs is módjában a szanatórium vezetőségének ezt az álláspontját orvosi szempontból ellenőrizni. Helyesen tehát csak akkor jart volna el, ha a panaszaot az elsőfokú közegészségügyi hatósághoz (főszolgabíró) utasítja s az ügybe csak akkor avatkozik be, ha erre ez a hatóság felhívja. Kitétele így magát annak, hogy kellőkéig meg nem alapozott szolgálattal fellépése miatt feljelentik, sőt annak is, hogy a beteg gyermek az elszállítás alatt vagy ennek következtében meghal s halálát a járóorvos felelősségére írják.

31. kérdés. Egy katonai tárgyba lövedés keretében az oktatás pör szóval a mesterséges kődöslémet is érintette és annak értékét hangsúlyozottan kiemelte. Mi az alapja a kődöslémetnek, hogyan történik a végrehajtása és milyen esetekben alkalmazzák?

Válasz. A mesterséges kődöslémet és kődöslémet a levagóiban eloszott igen apró rézecskek, illetve cseppek alkotják. Két-féle alakban gyártják: ha ólmtanilag halálosan anyagból készült, akkor rejtőre, jelzésre használják, ha pedig mérgező hatása, akkor mint harcászati kerület alkalmazásba. A mesterséges kődöslémet vagy füstöt 3 módosítással állítják elő. 1. Fobbantással (kézigránát, gránát, bomba). A robbanásnál fellépő nagy meleg a szilárd, vagy folyékony anyagot elpárologtatja és ez a környezetet hűlegebb levegőjében mint kőd, vagy füst kicsapódik. 2. Füstgyertyáknál a gyertyában elhelyezett löpor égése az anyagot elpárologtatja, az égést pedig egy különleges anyag lassítja. 3. Porlasztással gépi úton (a permetező géphez hasonlóan).

A kődöslémet legjellegzetesebb hatása abban nyilvánul, hogy kikapcsolja és hosszabb-rövidebb időre lehetetlenebb teszi az ellenséges figyelmet, s így a tüzgépek tüzeit. Nagy és kis viszonyok között egyaránt értékes harcászati eszköz. Járóorvos alkalmazásánál, vállalkozások végrehajtásánál, az ellenség megtévesztésénél, saját szándék leplezésénél, mozdulatok rejtésénél gáztámadás szinlézésénél, repülőket elleni

Hazudozás a gyánvaság biztos jele.

T. SOUTHERN.

védelemnél sbb. ma már nélkülözhetetlen. A sok előnyön kívül azért is elterjedt, mert könnyen előállítható és olcsó harceszköz.

A ködösítés legegyszerűbb eszköze a füstkézi-gránát: 150 cm³ űrtartalmú bádóg doboz 400 gr. súllyal csappanlyós indítóval. Kb. 15 m-ig működik, 60 m. hosszú és 5 m. magas füstfalat képez. Ilyen füstkézi-gránáttal minden há cost ellátnak. Főleg járőrök füstleplezésénél használják. A füstgyertya nagyjából hasonló a füstkézi-gránáthoz. Súlya 2 kg., térfogata 1 liter. Kb. 5 percig működik és 200 m. hosszú, 8 m. magas füstfalat alkot. Nagyobb ködösítő vállalkozásoknál használják, vagy pedig a nagy teljesítő képességű ködösítők előkészítésének rejtésére. Járműveken szállítják. A hátton hordozható ködporlasztóból az anyagot magas nyomású gáztöltény egy csövön át juttatja a levegőbe. Súlya megtöltve kb. 24 kg. 8 l. ködösítőt tartalmaz. 12 percig működik és 200 m. hosszú. 6 m. magas ködfalat alkot. Harcmozzanatok álcázásánál, repülő támadás elleni turkolásnál használják. Használnak még nagyobb teljesítő képességű ködporlasztót is, melynek súlya kb. 75 kg. és rudakon vagy talgán szállítják. Kb. 40 percig működik, teljesítőképessége 400 m. hosszú és 8 m. magas ködfall. Hasonló feladatra alkalmazzák, mint a hátton hordozható ködporlasztót, továbbá folyamátkelés, hidverés, raktárak, városok ködösítésére. Újabb készítmény a színes (kék, zöld, vörös, sárga, fehér) füstgyertya, melyet parancsok, jelentések továbbítására használnak a repülők és a földi erők egymás között.

A ködösítést a ködporlasztóval felszerelt 4 fő erős ködösítő járőrök végzik. Egy zászlóaljnyi rendszerint 4 járőr van 8 készülékkel. A járőrök füstgyertyával és füstkézi-gránáttal vannak felszerelve és ezek kidobálása után keletkező füstben hozzák előre a porlasztót.

Az eddig felsorolt eszközök arra alkalmasak, hogy a csapat önmagát ködösítse el. Ha az ellenséget, és pedig annak néhez fegyverrel, tűzér ügyelőit stb. akarjuk elködösíteni, akkor a ködfejlesztő anyagot gránát, akna, vagy bomba alakjában kell oda eljuttatni.

Hogy a társasági ködölvés végrehajtását és értékét megérthessük, képzeljük el a csatár helyzetét támadásban midőn a nagy tűzgyorsaságú önműködő fegyverek pusztító tűzében kell előrejutnia. Ebben a helyzetben jut szerephez a ködölvés, és pedig oly módon, hogy az ellenséges figyelőket és fegyvereket, hacsak rövid időre is, megfojtsa látásuktól. A ködölvés azzal a nagy előnnyel jár, hogy míg rendes tűzérzési löszrel például igen kicsi a valószínűsége annak, hogy egy 3-4 km-re levő géppuskát eltaláljanak (kb. 100 lövésből egy teli találat), addig pár ködgránát már biztosítja a kívánt elhallgattatást, mert a ködfelhőbe burkoló géppuska látás hiányában tűzét kénytelen beszüntetni.

Hogy a csapat saját magát elködösítve hogyan hajt végre egy támadást, képzeljük, hogy elérte egy szőlő szejelyét, az ellenség kb. 1000 m-re van, a közbeeső terep nyílt sők. Rendes körülmények között itt nappal támadni csak erős tűzérzés és sok géppuska támogatása mellett lehet. Mesterséges ködösítés alkalmazása esetén a támadás egyszerű lesz: a ködösítő járőr füstgyertyák eldobásával önmagát ködösítve előretör, működésbe hozza a hátton vitt porlasztókat és a több száz méter hosszú ködfall oltalma alatt most már a támadás is megindul. Az ellenség teljesen tájékozatlan, mert maga előtt lát egy hosszú ködűggyönt, de hogy melyik része takarja a támadót, azt képtelen megállapítani.

Kísérleti eredmények igazolják, hogy az ellenség elködösítése mindig értékesebb, mint a saját csapat elködösítése, mert tájékozódásától megfosztva kénytelen állást változtatni és egy olyan helyet keresni, ahová a ködösítés nem terjed.

A mesterséges köd alkalmazása nemcsak előnyöket biztosít, de hátrányokat is jelent, mert az elködösített csapat nehezen tud tájékozódni, a figyelési lehetőségeik erősen csökkennek, az összeköttetés fontartása pedig csak nagy nehézségek árán biztosítható. Az elködösített terület mindig magára vonja az ellenség tűzét, s így a köd által rejtett csapat nagy veszteségeket szenvedhet. Ezért ha a csapat elködösíti magát, az elködösített terület mindig lényegesen nagyobb lesz, mint a csapat kiterjedése.

Mint érdekességet említjük meg, hogy a mesterséges ködösítés (füstképzés) nem újkeletű eljárás, azl már az ókorban is használták. Eszközök és az anyag természetesen kezdetlegeseek voltak. Egy kisebb arányú mozdulat rejtésére több száz kocsiromány szurkot, nedves cűzét, szalmát kellett a helyszíntre szállítani: ugyanazt a hatást ma egy ködösítő járőr a nála levő anyaggal könnyűszerrel ki tudja váltani.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Koholt tényállás megdöntése.

Írta: TÖRÖK FERENC törzsőrmester
(Akali).

Király Károly*) pacsatűttösi lakos 1930 október 9-én 18 órakor a pacsai őrsön megjelent és a következőket adta elő:

Apósával, Takács József pacsatűttösi lakossal aznap a szőlőhegyen szőlőt préseltek. Préselés közben a présbábón a helyéről kioldódott és apósa fejére esett, ki a sérülés következtében a helyszínen meghalt.

A nyomozás lefolytatására az őrsparancsnok engem és Horváth József XI. őrmestert vezényelt ki.

Elindulásunkkor Király Károlyt elküldtünk a pacsai körorvoshoz, hogy hívja ki a helyszíntre a hullát megvizsgálni.

A helyszíntre 9-én 19 óra 30 perckor érkezünk meg két bizalmi egyénnel. Takács Józsefet a présbábón a földön hanyatt fekve találtam. Fején három helyen erős ütéstől eredő seb volt. Takács József még élt, de beszélni nem tudott. 20 órakor megérkezett a körorvos is Király Károlyval együtt. Az orvos megállapítása szerint Takács olyan erős ütést kapott, hogy néhány óra múlva meg fog halni, ezért a lakására szállítását rendelte el.

Mielőtt Takácsot elszállították volna, felszólítottam Királyt, hogy adja elő részletesen a baleset lefolyását. Király előadta, hogy apósa bent állt a présmedencében és a présbábont akarta igazítani, de eközben a présbábón a helyéről kioldódott s az apósa fejére esett.

A présmedencében must volt, tehát ha Takács tényleg a présmedencében állt volna, a lábán volt bakancs talpának nedvesnek kellett volna lennie. Takács bakancs talpai azonban szárazak voltak.

Takácsot a lakására szállították, hol még aznap 22 órakor meghalt anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna.

Miután a helyszínen felfedezett ellentmondás az esetet gyanússá tette, a présbábót lezárattam, Királyt pedig őrizetbe véve az őrsre kísértem. Az őrsparancsnokság az esetet jelentette a kir. ügyészségnek.

1930 október 10-én a délelőtti órákban megjelent a nagykanizsai kir. törvényszék vizsgálóbírája és a hullát felboncolták. A hulla boncolásánál Király Károlyval én is jelen voltam, kit a vizsgálóbíró úr megkérdezett, hogy jelen kíván-e lenni apósa felboncolásánál, mire Király azt felelte, hogy igen. Amikor a hullát kihozták az udvarra, Király elsápadt és arra kérte a vizsgálóbíró, hogy kísértesse el onnan, mert a boncolásnál nem akar jelen lenni.

*) A nevet megváltoztattuk. (Szork.)

A hulla felbontása után a vizsgálóbíró úr kiszállt a helyszínre, hol Királyt felszólította, hogy mutassa meg, miként történt a baleset. Király ekkor is úgy adta elő a történeteket, mint a járőrnek.

Közben a szombathelyi nyomozó alosztályparancsnokság helyszínelő csoportja is megérkezett s a helyszínelést megejtette.

Király mind a vizsgálóbíró, mind a járőr előtt tagadta, hogy apósát ő ütötte volna fejbe. A vizsgálóbíró eltávozása előtt a járőrnek azt a szóbeli felhívást adta, hogy Királyt 1930 október 11-én reggel kísérje be a nagykanizsai ügyészségre.

En jelentettem, hogy Király tagadásával szemben erős gyanum van, hogy az apósát ő ütötte fejbe és kérttem, adjon engedélyt arra, hogy Királlyal tovább nyomozhassak. Az engedélyt megkaptam.

A nyomozás alatt a lakosság közül bárkit kérdeztem is meg, mindenki lehetetlennek tartotta, hogy Király az apósát agyonütötte volna, mert mind apósával, mind a családjával a legjobb viszonyban élt. Király a közösgben mint leventeparancsnok működött, így a lakosság előtt tiszteletben állott. Takács halála anyagi szempontból sem állott a Király érdekében, mert Takácsnak 1000 négyszögöl földje volt, melynek hasznát apósával közösen élvezték. Takács halála után ez a kis birtok négy részre oszlott, így Király csak vesztetett.

1930 október 11-én reggel Királyt a még mindig lezárt helyszínre kísértem. A pincét csak ekkor volt alkalmam alaposan átvizsgálni. A présház falán véryomot fedeztem fel, amely előbb azért nem volt látható, mert a présház fala fehérre volt meszelve, a fehér fal pedig tele volt fröcskökkel az otello szőlő vörös levélével. A helyszínre először este későn érkeztem és sötét volt, másnap pedig a vizsgálóbíró mellett kellett a gyanúsítottal lennem, azért nem tudtam ezt előbb alaposan megvizsgálni. A pincében az egyik bordó mellett egy szőlőtörő súlykot találtam, azt is alaposan átvizsgáltam (szőlőtörő súlyok több is volt a pincében), azon szintén véryomokat, továbbá a súlyok oldalán a véryom mellett 11 darab ősz hajszalet találtam. Amikor ezeket a tárgyakat Királynak megmutattam, Király csak annyit mondott: „törzsőrmester úr adjon egy cigarettát, megmondok mindent”. A cigaretta elszívása után a cselekményt a következőképp adta elő:

Apósa préselés közben be akart menni a présmedencébe, de ő nem engedte. Ezen összeeszték. Szóváltás során apósát vén száárnak nevezte, mire apósa őt mellbe lökte. Ezért apósa megharagudott, indulatában felkapott egy szőlőtörő súlykot és azzal három ízben fejbeütötte. Amikor látta, hogy apósa hangtalanul össze-rogyik, elhatározta, hogy a présbábont felbontja és az esetet úgy tünteti fel, mintha apósát a présbábón ütötte volna agyon.

*

Ha valaki bűncselekményt követ el és annak leleplezése érdekében koholt tényállással hozakodik elő, nem elég csupán a kellő mesét kitalálnia, hanem azzal hajsza-lapontossággal összhangba kell hoznia a külvilágban maradó elváltozásokat is. Azokat az elváltozásokat, — melyeket a valóban elkövetett cselekmény idézhet elő — el kell gondosan tüntetnie, viszont olyan elváltozásokat kell koholnia, amelyekkel a kitalált tényállásnak szükségképen járnia kellett volna. Ez szerencsére csupán a leg-ritkább esetben sikerül a tettesnek. Valami hiba rendszerint becsúszik, melynek felfedezése azután az egészt

jól kitalált mesét megdönti. Ilyen volt ennél az esetrél elsősorban a mustnyomok hiánya az áldozat bakancs-talpán, ami igazolta, hogy az elhalt nem állhatott a présmedencében.

Ez a félrevezetés egyébként ügyetlen kísérlet volt csupán, mert a gyanúsított előadását a valóban elkövetett bűncselekmény által előidézett és megtalált elváltozások is megdöntötték (véryomok, hajszalet).

A levonható tanulság ebből az, hogy az alapos helyszíni szemle során felkutatott adatokat nemcsak külön-külön, hanem összességükben, egymással összehasonlítva is vizsgálni kell, mert az ellentmondások így ltköznek ki. Ennél az esetrél az első ellentmondás pl. három különböző adat összehasonlító vizsgálatának eredménye volt:

1. sértett a kádban állt,
2. a kádban must volt,
3. sértett bakancs nem volt mustos.

Rablás kiderítése.

Írta: **TOLDI JÓZSEF** törzsőrmester (Pécs)

Nyomozta: A szabadszentkirályi őrs, a 4. pécsi nyomozó alosztály támogatásával.

1935 január 30-án 14 órakor a szabadszentkirályi őrs a pécsi nyomozó alosztálynak távbeszélőn jelentést tett, hogy 1935 január 29-én 1—2 óra tájban Szabadszentkirály és Gerde községek közötti útvonalon Terebes János*) gerdei lakos gazdálkodót ismeretlen tettes karóval leütötte, tőle 270 pengő készpénzt tárcájával és különböző irataival együtt elrabolt. A tettes ismeretlen irányba elmenekült. Az őrs az alosztálytól a nyomozásnál való segédkezés végett polgáriruhás nyomozó kivezénylését kérte. A nyomozó alosztályparancsnokság a nyomozásból polgári ruhában engem vezényelt ki.

1935 január 30-án 19 órakor érkeztem meg Szabadszentkirályra, ahol a nyomozás Németh János alhadnagy szentlőrinci szakasziparancsnok irányítása mellett folyamatban volt és már több gyanúsított őrizetbevételét eredményezte.

Jelentkezés után a rablásra és annak előzményeire vonatkozóan Németh alhadnagy úrtól — ki a sértettet már többször kikérdezte — az alábbi tájékoztatást nyertem: Terebes János sértett köztisztelőben álló jómódú gazdaember. Gerdén és környékén mindenki tudta róla, hogy okszerű gazdálkodás mellett készpénzzel is állandóan rendelkezik. A közelmúltban lovakat adott el, amiből 2000 pengő bevétele volt. Erről a lakosság is tudott. Mult év decemberében Szabadszentkirályon Vermes József ottani gazdálkodótól 260 pengőért tétket vásárolt, amire 10 pengő előleget adott. Az adás-vételi szerződés elkészítése és a vételár teljes kiegyenlítése végett Terebes január 28-án pénztárcáját 310 pengő készpénzzel és apróbb iratokkal magához vette és 16 óra tájban gerdei lakásáról az 1 és 1/2 km.-re lévő szabadszentkirályi jegyzőségre ment. A jegyzői irodában elkészítette az adás-vételi szerződést és az érte járó díjat a belyegilletékekkel együtt a jegyzőnek kifizette. A vásárolt belyegletre még hátralevő 250 pengő vételárat a jelenlévő eladónak

Érdekes,

hogy a legelő jászág 280 növényt szívesen eszik, majd ugyanannyihoz pedig hozzá se nyúl, bár nem tanulja a növénytant.

szintén ki akarta fizetni, a jegyző azonban azt tanácsolta neki, hogy előbb a szentlőrinci telekkönyvi hatóságtól érdeklődjék, hogy az ingatlan tehermentes-e? A vételár kifizetését tartsa addig függőben. A jegyzőnek ezt a tanácsát mind az eladó, mind a vevő (sértett) elfogadta s a jegyzői irodából eltávoztak. Terebes János sértett ezután kb. 19 óra tájban Szabadszentkirályon a Szabó-féle vendéglőbe ment. A vendéglőben Fazekas Bálint, Seres József, Éltes János, Katona György, Barabás István és Bán Jakab szabadszentkirályi lakosok mezei nyúlból készült társasvacsorát rendeztek. Terebes a vendéglőben 2 deci bort rendelt, de még mielőtt elfogyasztotta volna, a vacsorázó társaság az asztalához hívta. Terebes a meghívást elhárította azzal, hogy rövid időn belül haza megy Gerdére. Amikor azonban a társaság tagjai közölték vele, hogy nyúlörköltől van szó, a megbírást elfogadta és asztalukhoz ült. A vacsora elfogyasztása után jó hangulatban tovább borozgattak. Aznap, kb. 23 óra tájban Gerdéről hazajövet a vendéglőbe betértek még Benkő József és Urai János szabadszentkirályi lakosok. Rövid idő múlva Urai János sértő hangon azt mondta Terebesnek, hogy arra a sértésre, amelyre előző napon Gerdén foglalót adott, ne számíton, mert ő többet adott érte és így a sértés az ő tulajdona. Ebből kifolyólag Urai és a sértett között kisebb szóváltás támadt, melynek során Terebes azt mondta Urainak, hogy: „neked nincs pénzed, te a más pénzával kereskedel, nekem azonban van és az az enyém”. Majd pénztárcájából 1 darab 100 pengős bankjegyet vett elő és azt a jelenlévők előtt meglobogtatta annak bizonyítására, hogy tényleg van pénze.

A mulatozó társaság tagjai közül Fazekas Bálint és Bán Jakab 28-án fél 24 óra tájban eltávoztak. 29-én 1 óra tájban az egész társaság oszladozni kezdett. Előbb Éltes János és Katona György, majd Seres József és Benkő József távoztak lakásaikra. Végül Urai János ment el és őt követőleg néhány perc múlva Barabás István társaságában a sértett is elhagyta a vendéglőt. Amikor sértett a Barabás lakása elé ért, Barabás azt tanácsolta neki, hogy ne menjen a kerülő úton, hanem menjen át az ő udvarán, így az utat jóval megrövidíti és előbb ér haza Gerdére. Amikor a kert végére értek, Barabás azt mondta a sértettnek: „Tovább nem kísérem, Náci bácsi, magánál sok pénz van és ha esetleg baja történne, nem szeretnék én is bajba kerülni.” Ezt követőleg elváltak és a sértett egyedül folytatta útját Gerde felé. Szabadszentkirálytól mintegy 600 méter távolságra sértettet ismeretlen tettes egy karóval hátulról leütötte és 270 pengő pénzét pénztárcájával és az iratokkal együtt elrabolta. Sértett a támadás körülményeire és a pénz átvételére bővebb részletekkel szolgálni nem tudott. A támadót nem látta, mert az az ütések az arcába és a szemébe mérte és amikor a földre esett, a támadó ökölcsapásokat is mért rá, amitől eszméletét veszítette. Ehhez hozzájárult még a sötétség, az elszenvedett súlyos sérülés és középfokban ittas állapota is. Sértett a támadás után kb. 1 órát feküdt a helyszínen eszméletlenül állapotban. Amikor eszméletét visszanyerte, elindult egy irányba, ahonnan villanyfény szűrődött feléje. Rövid idő múlva egy községhez ért, ahol egy ház ablakán beörögetett. Kérdésére közölték vele, hogy Szabadszentkirályon van. Majd a háztól eltávozott és felkereste szomszédját, Ágoston Lajost. Ágoston Lajosnak elpanaszolta, hogy mi történt vele, majd ott 4 órától 6 óráig megpihent. Ágoston tanácsára ezután a szabadszent-

királyi őrsön feljelentést tett, majd orvoshoz ment, aki első segélyben részesítette.

Attól a járőről, mely a helyszíni szemlét első ízben eszközölte, megtudtam még, hogy a helyszínen a sértettnek egy kabátgombja, kalapja és kampósbotja, valamint egy négy darabra tört kerítésléc maradt vissza.

A késő esti időre való tekintettel egyelőre nem tehetünk mást, minthogy az addig rendelkezésre álló adatokat alaposan átgondoltuk és megbeszéltük. A megbeszélés során az az alapos gyanunk alakult ki, hogy a tettest azok között kell keresnünk, akik tudták, hogy a sértettnél pénz van és hogy ő mikor távozik el Szabadszentkirályról Gerdére. Így tekintetbe jöhetnek azok az egyének, akikkel sértett a vendéglőben együtt volt, továbbá az a személy is, akitől a sértett a földet vásárolta, de annak a jegyző tanácsára a vételárát teljes egészében nem fizette ki.

Időközben a nyomozó járőrök a gyanúsítottakat mind kikérdezték, kik a történeteket kisebb eltérésekkel egybehangzóan adták elő, úgy hogy az előadásukból gyanus körülményre alig lehetett következtetni. Alibit azonban egyik sem tudott igazolni, mert mindegyik arra hivatkozott, hogy náluk az ajtót éjszaka nem szokták becsukni s így, tekintettel az éjjeli időre, mindegyiknek módjában volt észrevétlenül lakásán pihenőre térni. Vermes József — akitől a sértett földet vásárolt — szintén nem tudott alibit igazolni, mert azt állította, hogy a rablás éjszakáján az istállóban egyedül aludt.

A nyomozás munkáját megnehezítette az a körülmény, hogy a gyanúba fogható személyek mindegyikét egyenlő mértékben lehetett gyanúsítani, annál is inkább, mert a vendéglőből egyik a másiktól függetlenül távozott a lakására és mindegyiknek módjában állott a rablást a másik tudta nélkül is elkövetni. A legtöbb ok azonban Barabás István meggyanúsítására forgott fent, mert a sértettet ő kalauzolta át a száját udvarán, továbbá ő volt legtöbbször a sértett társaságában, tőle vált el a sértett a tett elkövetésének helyétől 500--600 méterre. A másik alaposabban gyanúsított személy Seres József asztalossegéd volt, akiről megállapítottuk, hogy pénzéhes, könnyelmű ember és a közelmúltban 40 pengőt veszített kártyán.

Az egyik nyomozó járőr Barabás István bakancsain és bőr-lábszárvédőin vérfoltokat vett észre. Barabás erre vonatkozólag azt adta elő, hogy az említett nyúlvacsorához a nyúlakat ő nyúzta meg. Bakancsa ekkor véreződhetett be. A gyanú egyelőre itt is megdőlt, mert beigazolást nyert, hogy a nyulakat tényleg Barabás nyúzta meg. Barabás bakancsai és lábszárvédői azonban ennek dacára is őrizetbe vétettek és a helyszínen talált és a sértett véréből bevéreződött kerítésléc-darabbal együtt a pécsi nyomozó alosztálynak, illetve az alosztály útján a pécsi törvényszéki orvostani intézetnek megküldettek.

Gyanúsítottak többszöri kikérdezés dacára is tagadtak. A kikérdezések semmi olyant nem hoztak, amit értékesíteni lehetett volna. Ennélfogva elhatároztuk, hogy az őrizetben lévő gyanúsítottakat szabadon engedjük azzal, hogy a nyomozás lefolytatásáig lehetőleg otthon tartózkodjanak, hogy újabb kikérdezésük szükségé esetén rendelkezésre álljanak. Így határoztunk egyrészt, hogy a fogolyörző járőrök felszabaduljanak és ők is erőteljesebb nyomozó tevékenységet fejthessenek ki, másrészt pedig azért, mert a gyanúsítottak mind helybeliek voltak és így szökésüktől tartani nem kellett.

Abban az esetben, ha valamelyik gyanúsított megszökne, ez már alapos gyanút váltana ki. Egyébként azzal az eshetőséggel is számoltunk, hogy ha a gyanúsítottak szabadlábra kerülnek, valószínűleg suttogni fognak és nem tudhatni, mikor mondanak olyat, amit a nyomozásnál eredményesen fel lehet használni.

Gyanúsítottak őrizetbevételének megszüntetése után a helyszínen talált tárgyakat újból alapos vizsgálat alá vettük és ennek alapján ama gyanúnk alakult ki, hogy a négy darabra tört kerítésléccel bajtörték végre a támadást. A sértett kampósbotján véres (színes) ujj- és tenyéryomokat találtunk. Sértett a kikérdezésnél azt adta elő, hogy a támadás megtörténte után ő a botját már nem fogta meg. Ebből ahhoz a feltevéshez jutottunk, hogy a boton lévő véres nyomok a tettestől származhatnak.

Másnap, az ujjnyomok rögzítése és az azonosítási eljárás folyamatba tétele végett, a pécsi nyomozó alosztálytól daktiloszkópus kivezénylését kértük, egy járőrt pedig kiküldtünk azt megállapítani, hogy a helyszínen talált és darabokra tört lécc — amellyel feltevésünk szerint a támadást végrehajtották — honnan származik.

Időközben a sértettet újból kikérdeztük, azonban ő a már leirtakon kívül más részletet előadni nem tudott.

Nyomozás közben a faluban arról is kezdtek suttogni, hogy a sértettet a fia ütötte le, akivel nincs a legjobb viszonyban és ő is rabolta el a pénzét. A nyomozás adatai azonban ezt a gyanút megdöntötték.

A nyomozó alosztályparancsnokság daktiloszkópusa, megérkezése után, a helyszínen talált kampósbót megvizsgálta, de a rajta lévő ujj- és tenyéryomokat — elmosódottságuk miatt — rögzítésre és azonosításra nem találta alkalmasnak.

E negatív eredmény után újból helyszíni szemlét tartottunk, de az eljárásunk semmi újat nem hozott. Most már csak a talált lécc eredetére fektettük a fősúlyt.

Időközben egyik nyomozó járőr a Barabás lakásán házkutatást tartott, amelynek alkalmával egy olyan véres kabátot is talált, amely nemrégben volt kimosva, de a vér okozta elszíneződése még jól látható volt. Barabás a kabátban lévő vér keletkezésére semmit sem tudott előadni, sőt még azt is tagadta, hogy ez vér lenne. Ezzel szemben a daktiloszkópus hidrogén-hiperoxid és benzidinprórával rövid időn belül kimutatta, hogy a kabátban lévő folt tényleg vértől ered. Eme nyomós gyanúok alapján Barabást újból őrizetbe vettük, de ő tovább tagadott.

A kerítésléccel származási helyének felkutatásán fúradó járőr több olyan helyet talált, hol friss törésű lécc hiányzott, de a helyszínen talált lécc egyik helyről sem származhatott. A harmadik napon járőr egy lécből készült kiskaput talált, melyen egy lécc friss leszakítási nyoma látszott. Eme kisajtó hiányos helyére odaillesztettük a helyszínen talált léccet és az teljesen odailleszt. A kisajtó Seres József harmadik szomszédjában található meg. A vendéglőből hazamenőben, ezek szerínt, Seres Józsefnek állott leginkább módjában a léccet az ajtó-ról leszakítani. Ezért Seres újból beidézttük a község-házára és véleményt kértünk tőle arról, hogy a helyszínen talált lécc tényleg a kisajtóról való lehet-e? Seres, rövid vizsgálódás után, kijelentette, hogy a lécc tényleg a kisajtóról való. Később szemügyre vettük a rajta lévő Hubertusz-kabátban látható vörös foltokat. Ezek keletkezésére vonatkozólag Seres előadta, hogy a kabátban lévő vörös foltok — amint már azt az előző kikérdezése alkalmával is említette — asztalosmunkák festése köz-

ben kerültek a kabátra. Ez ugyan hihetőnek látszott, de mi ennyivel nem értük be. A daktiloszkópus a kabátban alapos vizsgálat alá vette és a már említett próbával kimutatta, hogy a kabát jobb ujjrészen, továbbá a bal zseb fedőjének belső részén és a zseb belsejében véres nyomok vannak.

Seres a fenti adatok alapján újból kikérdeztetett. Ez alkalommal közöltük vele, hogy az az ajtó, amiről a leszakított lécc hiányzik, mellyel a sértettet leütötték, az ő szomszédságából való és tudtára adtuk azt is, hogy a kabátján, a piros festékfoltok mellett, véryomok is vannak. Seres erre előadta, hogy a rablást megelőzően valamelyik napon munkaközben vésővel elvágta a kezét (a sebforradás helyét meg is mutatta) és ruhája alatt abból keletkezett vérvérsől véreződött be. Seres eme előadásánál már nem tudott okzerűen védekezni, mert fizikai lehetőségekkel szemben teljesen ellentétes dolgokat mondott. Először azért, mert a sebforradás nagyon réginék látszott, másodsor bízhetetlennek tartottuk, hogy az elvágott jobb kezét a rajta lévő kabát bal oldal zsebébe dugta volna; továbbá, hogy az elvágott kezét fejét úgy vissza tudja hajlítani, hogy az ugyanazon kézen lévő kabátujjának első harmadába törőlhessen volna anélkül, hogy a kabátját leveesse. Amikor Seres az előadására vonatkozó fenti ellenvéleményünket közöltük, beismerte, hogy sértettet ő ütötte le és a pénzét is ő rabolta el. Azt a helyet is megmutatta, illetve megjelölte, ahová a rabolt pénzt elrejtette. Ezt követően Seres elfogadott és bizalmi egének jelenlétében a megjelölt helyre kísértetett. A megjelölt helyen az elrabolt 270 pengő készpénzt, továbbá a pénztárcát és a benne lévő iratokat a nyomozó csendőröknek átadta.

A rablás elkövetését a következőkben adta elő:

Előadása, a vendéglőből való eltávozásig, a sértettet által bemondott adatokkal teljesen egyezett. Amikor a gyanúsított a vendéglőből eltávozott, rövid idő megtétele után megérlelődött benne az a gondolat, hogy jó volna a pénzt megszerezni a sértettől. Utközben a lakásához közel levő kerítés ajtajáról leszakított egy léccet és az éleple alatt kerülő úton a sértett után lopódzott. Körülbelül egy kilométer út megtétele után — mivel a sértettet sehol sem látta — visszafelé indult és az útról oldalt letérve, állandóan kémlelődött. Vagy 200 méter utat tehetett meg visszafelé, amikor meghallotta, hogy a sértett dudorászva feléje közeledik. Ekkor megállt, amikor sértett vele egy magasságba ért, óvatosan utána lopódzott és hátulról a karókat feléje sujtott. Az első ütés után a lécc két darabra tört. Ezután a sértett arcába több ökölcsapást mért és addig ütlegelte, amíg az eszméletét elveszítette. Ezután magához vette a sértett pénztárcáját, kabátja baloldali zsebébe rejtette és a sértettet az úttesten hagyva, futásnak eredt. Utközben a pénzt kivette a pénztárcából, de izgatottsága miatt nem olvasta meg, hanem hazaérve, azt a szalmatartó felszerelésben a szalma közé elrejtette. Ezután lakására ment és anélkül, hogy hozzátartozói észrevették volna, lefeküdt.

1871-ben elrendelték, hogy az őr állomáshelyén kívül csak az őrparancsnok teljesíthet egyedül szolgálatot, még pedig csak rövidebb ellenőrzéseket, ha a közbiztonsági viszonyok ezt megengedik és a szolgálat nem tart egész éjszakát. Helyi szolgálatra csak szolgálatban tapasztalt és megbízható csendőrök egyedül is kivezényelhetők, akik kötelesek a laktanyából megerősítést szerezni, ha fellépésük szükségessé válik. Enélkül csak akkor szabad egyedül fellépniük, ha a késedelem veszélytel jár és saját személyüket veszélyeztetve nem látják.

Seres József rablás bűntette miatt, a bűnjelekkel együtt, a pécsi kir. ügyészségnek adatotl át. A pécsi kir. törvényszék öt évi fogházra ítélte.

*

Ez a nyomozás elsősorban arra szolgált példát, hogy mennyire szükséges a több feltevésből való kiindulás. Az első általános feltevés igen helyesen azon alapult, hogy a tettest azok között kell keresni, akik tudták, hogy a sértettnél pénz van és hogy egy bizonyos időben egyedül megy éjnek idején haza. A nyomozás mindezek tettségét feltételezve indult meg. A rostálás három olyan személyt eredményezett, akik ellen az említett általános gyanúkon kívül még egyéb adatok is szóltak. Ezek közül került meg azután a valódi tettes, kire az elkövetési eszköz származásának helye mutatott rá.

A nem szakértelenül, ötletszerűen lefolytatott nyomozásoknál ren szerint ott követik el a hibát, hogy amikor egy valószínűleg látszó lehetőséget találnak, ezt a nyomot — minden mást figyelmen kívül hagyva — tüzzel-vassal követik. A fától nem látják az erdőt. Ennél az esetenél, ilyen nyomozás mellett, Vermesnek, de még inkább Barabásnak valószínűleg sok keserű meg-hurcoltatáson kellett volna keresztülesnie, a ig ártatlanságuk kiderül és kérdés, hogy ezután sikerült volna-e még a való i tettest megállapítani.

Ezrednap. A volt cs. és kir. brassói 2. gyalogezred bajtársi köre május 5-én tartja meg az ezred emléknappját. Dél-élelt 9 órakor szentbeszéddel egybekötött istentisztelet lesz a helyorségi templomban, utána a résztvevők megkoszorúzzák az ezred hősi balottainak ugyanott elhelyezett emléktábláját. Istentisztelet után bajtársi értekezlet a „Mátyás pince” külön lyiságében (IV. Eskü-tér), az értekezlet után pedig serlegbeszéddel egybekötött bajtársi ebéd ugyanott. Az ezrednap megállapításával az ezred bajtársi körének választmányja az idén is teki tel el volt a Nemzetközi i Vásárra, hogy a vidéki bajtársak az ezzel kapcsolatos utazási kedvezményeket igénybe vehessék. A választmány felkéri az ezred volt tagjait, hogy az emlékünnepélyen minél nagyobb számban jelenjenek meg, hogy a négyéves háború sok dicsőségét és a hősi halált halt bajtársak emlékét minél méltóbb keretek között lehessen megünnepelni. Akik bármilyen akadály miatt nem tudnak megjelenni, azokat kéri, hogy együttérző megemlékezéstíket írásban tudassák, mert az ilyen leveleket a bajtársi kör emléküli megőrzi. Az emléknappra a bajtársak hozzátartozói is szívesen látják. Minden írásbeli közleményt vitéz Szepesfalvy János tart. azazados címére kell küldeni (Budapest, V., Akadémia-utca 2. sz. Tel.: 234-88).

Dicséreték. A szombathelyi III. kerület parancsnoka dicső okirattal látta el: Mareskóvi Géza és Ferenc József II. thts-t, mert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt mindenkor, különösen pedig, mint őrsparancsnok, kötelemét igen nagy szorgalommal és igen eredményesen látja el, példás magatartásával alárendeltjeit az átlagon felül emelkedő eredménnyel befolyásolja, oktatja és neveli; Sárközi György és Lakatos Ferenc v. törm-i hosszas csendőrségi szolgálatát alatt hivatásbeli kötelemét teljesítésében tanúsított buzgalmaért és főleg a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett értékes és hasznos szolgálataiért: Tóth Géza, Farkas Péter és Papp

Jenő törm-eket azért, mert csendőrségi szolgálati idejük alatt, mint járőrvezetők, hivatásbeli kötelemük teljesítésében odaadó buzgalommal tanúsítanak és főleg a közbiztonsági szolgálat terén fáradhatatlan szorgalommal, eredményesen működnek; Bujtor István törm-t, mert hosszú csendőrségi szolgálata alatt hivatásbeli kötelemét nagy buzgalommal és odaadással látja el és példás magatartásával bajtársainak követendő példát mutat; Aracs Lajos és Illés Miklós g. thts-eket, mert hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt mindenkor, különösen, mint osztály gazdasági hivatalba beosztott segédmunkások, szolgálatukat fáradságot nem ismerő szorgalommal, odaadással és nagy szakértelemmel igen pontosan látják el; Bakonyi János thts-t, mert hosszas csendőrségi szolgálata alatt hivatásbeli kötelemét teljesítésében, főleg a közbiztonsági szolgálat kezelése, valamint alárendeltjeinek helyes vezetése és nevelése terén fáradhatatlan szorgalommal és eredményesen működik; Horváth István VII. és Palotai János törm-t több évi csendőrségi szolgálatát alatt hivatásbeli kötelemét teljesítésében tanúsított buzgalmaért, főleg a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes működéséért, valamint minden irányú dicséretes magatartásáért; Rózsafi Imre v. törm-t, mert több évi csendőrségi szolgálata alatt mindenkor, az utóbbi időben pedig, mint őrsparancsnokhelyettes, a közbiztonsági szolgálat terén fáradhatatlan szorgalommal, eredményesen működik, őrsparancsnokát határozott támogatja és alárendeltjeinek követendő példát mutat; Varga József IV., Kertész Vilmos, Bozay Lajos és Horváth József VIII. törm-eket, mert hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt, mint járőrvezetők, a közbiztonsági szolgálat ellátása terén fáradhatatlan szorgalommal, nagy odaadással és igen jó eredménnyel működnek; vitéz Tóth János III., Kertész Mihály törm-eket és Varga György őrm-t, mert több évi csendőrségi szolgálatuk alatt hivatásbeli kötelemük teljesítésében nagy buzgalommal tanúsítottak s a közbiztonsági szolgálat terén fáradhatatlan szorgalommal, teljes odaadással, eredményesen működnek; Bántó János thts-t, mert hosszas csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában, különösen pedig, mint őrsparancsnok, kötelemét igen nagy buzgalommal, odaadással és igen eredményesen látta el, példás magatartásával alárendeltjeit az átlagon felül emelkedő eredménnyel befolyásolja, oktatja és neveli; Szendrő Imre, Csapó Albert, Bérczes József és Viasz István törm-eket, mert hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt mindenkor, főleg, mint őrs, illetve különítményparancsnok-helyettesek, a közbiztonsági szolgálat ellátása terén fáradhatatlan buzgalommal, eredményesen működnek és parancsnokukat határozottan támogatják. Nyilvánosan megdicsérette: Nagy Péter I. g. thts-t, Tölgyes István és Péterludai Ferenc törm-eket hosszas, továbbá Csodnér József, Hári István, Nagy János IV., vitéz Turóczy Bálint, Ujvári Pál, Békefi Ferenc, Bartos Sándor, Simon Zsigmond őrm-eket, Németh Kálmán II., Pusztai Béla, Németh István VI., Varga József I., Kövéri Ferenc, Simon János, Süveges Sándor, Hammat Gyula III., Kiss József VI., Laki Gyula, Gáspár Bálint és Kapoly Mihály őrm-eket több évi közbiztonsági szolgálatuk terén kifejtett buzgalmuikért és eredményes múltidőszikért. — A szerégi V. kerület parancsnoka dicső okirattal látta el: Szabó Lőrinc alhadgy-ot azért, mert 31 évi csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálatot — előbb, mint őrs-, majd mint azazkazparancsnok — hűséggel és becsülettel látta el, alárendeltjeit önzetlen szolgálatteljesítésre nevelte, vezette és oktatta. — A debreceni VI. kerület parancsnoka dicső okirattal látta el: Bagi Lajos, Bede József, Mészáros Gusztáv és Kocsai Albert thts-eket, Bakos Zsigmond v. törm-t, valamint Kiss Antal I. törm-t, mert hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, alárendeltjeik nevelése, oktatása, vezetése és fegyelmezése körül igen buzgó és eredményes tevékenységet fejtettek ki; Kiss Sándor II. és Biró Miklós törm-t hosszas csendőrségi szolgálata alatt járőrvezetői minőségben a közbiztonsági szolgálatban kifejtett buzgó és eredményes tevékenységéért, valamint példás magaviseletéért; Szilágyi Károly I. törm-t hosszas csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálatban, majd szárnyirányel beosztásban kiváló szorgalommal és odaadással kifejtett eredményes tevékenységéért; Kóó István g. thts-t azért, mert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban és a gazdaságkezelési munkakörben nagy körültekintéssel, szaktudással és szorgalommal, eredményesen tevékenykedett és kifogástalan magaviseletet tanúsított. Nyilvánosan megdicsérette: Kipiro László thts-t hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítéséért, alárendeltjeik nevelése, vezetése, oktatása és

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasznból hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átesziszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat első oldalára piros írónnal: „Szószzerűtlenül közelet kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábrasan, lógóképpel kettes sorávalra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlszűrt sorokban írni. Olvashatatlan kéziratot nem foglalkozunk. A kéziratokban semmilyen rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímezte és válaszbellyel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek bekioldása alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utónyomatni. A nyomdai korrektúrárt mi végezzük, korrekktúraevonalat csak kérésre adunk. Szerzőink különnyomatokat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Róza-utca 11.) sziveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének írszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre

válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánlevelet akkor sem írunk, ha a beküldött válaszbellyel mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendszámmal alá kell írni és az átvételhelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levelekre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy bekioldók kitétele felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jeltől legegyszerűbb kisebb helység nevével vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jelét nem jelöli meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrségi hírek”-rovatban válaszolunk. Előzetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másitól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységét egyéni az előző tési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább félére lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342 számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni. Szerkesztőségi órák naponta 8—11 óráig. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

Irodaszolga 1890. A polgári nyugdíjtörvény szerint harminc napot meghaladó megszakítás esetén az előző szolgálatot a nyugdíjba nem lehet ugyan beszámítani, de különös méltánylást érdemlő esetben a Kormányzó Úr ö Főméltósága

ORSZÁGOS RUHÁZATI INTÉZET R.-I.

Budapest, V., Eötvös-tér 1.

Telefon: 84-8-32., 84-8-31.

A tábori zubbony beszerzését óhajtok megkönnyíteni, mikor kiváló minőségű szöveteiből, elsőrendű munkával készítve.

TÁBORI ZUBBONY . . . . . 69.50 pengőért ajánlunk:
A fenti ár tiszteltetés nélkül értendő

főtiszt díszintéző	2.50 P
törzstiszt díszintéző	3.50 „
tábornoki díszintéző	4.80 „

A szövétmintát a budapesti központunkban (V., Eötvös-tér 1.), valamint az alant felsorolt vidéki megbízottainknál megtekinthető.

A zubbony anyagból LOVAGLÓ NADRAG	42.— P
a zubbony anyagból TÁBORI SAPKA	4.90 „
FEKETE TISZTI NADRAG	31.50 „

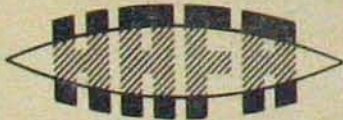
Fizetési feltétel: leg. levonás mellett 12 havi részlet.

Videki megbízottaink:

DEBRECEN:	Balázs Mihály szabómester, Péterfia-utca 40.
GYŐR:	Farkas Ferenc szabómester, Zrínyi-utca 8. sz.
KAPOSVÁR:	Csabal és Gerics cég, Fő-utca 12.
MISKOLC:	Szatmáry József szabómester, Tisztikaszinnál szemben.
NAGYKANIZSA:	Marton István szabómester, Kőlcsey-utca 10.
PÉCS:	Máté Jenő szabómester Ferenciek-u. 48. szám.
SZEGED:	Kádár Lajos szabómester Korona-u. 15. szám.
SZEKESFEHÉRVÁR:	Salamon Dénes szabómester, Vilmos császártér.
SZOMBATHELY:	Sulyok István szabómester Erzsébet királyné-út 13.
VESZPRÉM:	Gyökér Mihály szabómester, Korona épület.

KÉRJE - KAPJA!

A most megjelent foto optikai, rádió 144 oldalas árjegyzéket az alkalmi vételek listájával.

HATSHEK és FARKAS SZAKÜZLETEI

Budapest, IV., Károly-körút 28, VI., Andrassy-út 31, VII., Rákóczi-út 80

ÍRÓGÉPEK

Új és újjáalakított írógépkellékek, javítás, karbantartás. Írógép vétel — eladás — cseré. Sokszorosító kellékek. Megbízható, egyszerű, olcsó.
Tel.: 16-0-87

POLGAR

Budapest, I., Úralf. Vigyázó Ferenc u. 2.

a magyar csendőrség kedvenc cigaretta papírja
Magyar gyártmány
Csak 10 fillér

Fennáll több mint 60 év óta

Mauthner Ödön

magtermelő és magkereskedelmi ri.

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 33. Tel.: 46-3-65.

Új nagy főárjegyzék, mely növényárjegyzéket is tartalmaz, továbbá gazdasági magkülönárjegyzék INGYEN ÉS BÉRMENTVE!

FÜGŐZLET:

1. számú: 17., Bössuth Lajos-utca 4.
2. Ferenciek templomával szemben — I. 87-2-13.
3. számú: 17., Vilmos császártér-út 39.
4. Nyugati pályaudvar közelében — I. 29-1-94.

kegyelmi úton engedélyezheti a beszámítást, az erre vonatkozó kegyelmi kérvényt azonban csak a nyugállományba helyezés alkalmával lehet benyújtani. Ennek aránylag rövid megszakításai vannak ugyan, de a szolgálatát háromszor szakította meg, ezért nem tudjuk megmondani, hogy kérvénye annak idején méltányolható lesz-e vagy sem, mert ez kivételes eset. Mindenesetre próbálja meg.

E. J. törm., Nyírád. A tanu születési helyét csak akkor kell feljegyezni, ha ugyanabban a feljelentésben több azonos nevű tanu szerepel. Ezért nem tárgyalja ezt sem a Szul. 463. pontja, sem pedig a feljelentés mintája.

Szigetköz. Az új előléptetési szabállyal kapcsolatban a nősülési feltételek is újból szabályozva lesznek. Ott rendezés lesz az is, hogy az ideiglenes őraparancsnoknak ki-nevezett vizsgázott törzsrőmester mily feltételek mellett kaphat engedélyt nősülésre. Kb. 2—3 hónap múlva várható e szabályok megjelenése.

Pozsony. I. Ön 1931-es csendőrségi toborzási évfolyamba tartozik. Az átmeneti időszakra vonatkozó előléptetési rendelkezések szerint (Előlépt. Szab. D) mell.) őrmesteri előléptetésre sorra jön 1938 májusban, ha az előírt egyéb feltételek is megfelel. Évfolyamának másik része, akik május után jöttek a testülethez, 1938 novemberben kerül sorra. 2. A nősülési szabályok a fentebbi üzenetünk szerint módosulni fognak. 3. Aki megbukott a járőrvezetői ta folyamon, az természetesen nem végezte azt el. Törzsrőmesteri előléptetésnek pedig feltétele a járőrvezetői tanfolyam sikeres elvégzése. Aki megbukik, az nem számíthat a tanfolyam megismétlésének lehetőségére. Azért kell tanulni szakadatlanul, hogy ilyenkor megkímélje magát, ha már nem azért tanul, hogy hasznos tagja legyen a testületnek. A járőrvezetői tanfolyam anyaga valóban nem gyerekjáték, de nem is elriasztó valami, mert eddig igen csekély kivétellel azt a bevezényelték mindnyájan elvégezték. Azt — reméljük — már tudja, hogy a járőrvezető a szolgálat tartama alatt sokszor élet-halál ura lehet, ami viszont kizárja, hogy erre olyanok is megbízatást kapjanak, kik annak elméleti tudnivalóit nem tudják elsajátítani, vagy azt könnyelműen veszik.

Ibolya. A kivételes elbánásban a hadiárva arák (tehát nem a nősülendők) részesülhetnek. Sorából megállapodottság, komoly életfelfogás érezhető, ezért ajánljuk, hogy az eljegyzéssel várjon és ha csak megfelel a ma érvényes feltételeknek, akkor adja be a kérvényét.

Márcs 33. Ez a kérdés is rendezés alatt van. Olvassa el „Szigetköz” jelleg alatt üzenetünket.

Kecskemét. A családi pótlék az alhadnagyok ellátatlan gyermekeinél a 20., a többi legénységi állományú csendőregyén ellátatlan gyermekeinél pedig azok 16. életévének betöltéséig illetékes. Ha a családi pótlékra igényjogosult gyermeke még a 16. életév betöltése után is kiváló eredménnyel végzi iskoláit, a befűgyminiszter az 1912. évi XXXV. t.-c. 8. §-a alapján — kivételesen — engedélyezhet családi pótlékot, illetőleg a már folyósított családi pótlékot továbbra is engedélyezheti. A nyilvántartó gazdasági hivatal útján adjon be kérvényt a befűgyminiszter úrhoz. Kérelméhez az iskolai bizonyítványt kell csatolni. A bizonyítványban az osztályozott tárgyak legalább felének a legjobb osztályzatának kell lennie.

Vitakozó. Jellegje után kénytelenek vagyunk megállapítani, hogy ritkán olvassa a lapunkat, mert elég sűrűn figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy ezt a jellegét ne használják. Ezt azért tettük, mert tudjuk, hogy a hozzánk intézett kérdések jó része viták eredménye, vitalkozók kérdései s hogy a válaszuk az azonos jellegre zavart ne okozzon, tettük szóvá gyakran e kérésünket. Ezt ez alkalommal ismételtük. Kérdéseire pedig: 1. A jogos vagy vélt sérelem elintézésére mindig megvan a mód és út. Jelen esetben a nyugállományú bajtárs az öt nyilvántartó gazdasági hivatalnál adja be kérvényét a Befűgyminiszter úrhoz (VI. b.) címezve, írja le sérelmét. Orvoslást fog nyerni. A kincstár nem handliázik s nem törekszik senki becsapására. Kinek ami jár, azt megkapja s ha valahol tévedés történik, neki kell ügyvéd hozzá, hogy reparálják. 2. Ön ezt kérdi: mi a közigazgatási bíróság, aki katonai ügyekkel foglalkozik és hol székel az például a VI. kerület területén? Hát ilyen

Hegedű, Harmónium, Tárogató, Szakszofon, Grammofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbak, csakis itt a magyar gyárban kaphatók
Csendőröknek részletre is!

MOGYORÓSSY HANGSZERGYÁRA

Budapest, VII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen!

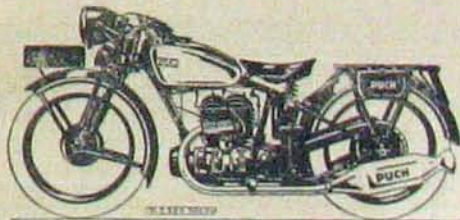
A vidéki csendőrség előnyösen ismert szállítója

SÁNDOR REZSŐ

**ÓRÁSMESTER, ÉKSZERÉSZ
NYIREGYHÁZA :: TELEFON: 229**

Elsőrendű márkás órák
5 évi jótállással, szebbnél-
szebb ékszerek, ébresztő-
és fali órák, a csendőrség
részére részletre is.
Választékot portómentese-
sen küldök. Javításokszak-
szerűen végeztetnek. Ké-
pes árjegyzék ingyen és
bérmentve.

DUCH

legtökéletesebb

Gyári fiók: VI., Lehel-utca 25. Tel.: 923—40

nincs. Közigazgatási bíróság csak egy van, Budapesten. Állami alkalmazottak kérhetik illetmény- (nyugdíj-) ügyekben e bíróság döntését a miniszter döntése ellen. Ezt azért mondjuk, mert kérdéséből arra következtetünk, hogy ezért érdeklődött e bíróság után. 3. kérdését sem értjük teljesen, mert aki felgyógyult, az szolgáltatéképes és fordítva: aki szolgáltatást teljesíteni nem tud, az nem gyógyult fel. Ha nem gyógyult fel, egy év után felülvizsgálják.

CONTINENTAL ÍRÓGÉPET VEGYEN!

A legjobb írógép — a legolcsóbb. A legkülönbözőbb kivitelű és áru gépek már P 180-tól kaphatók. Kedvező részletfizetés, mérsékelt felárakkal. (Havi részlet P 15-től.) Mintagép vételkötelezettség nélkül készséggel áll az Ön rendelkezésére is, amelyet értesítésének vétele után postafordulítával megküldünk.

Ne vegyen addig írógépet, míg a

CONTINENTAL

ki nem próbálta. — Vezérképviselő:

GOY és KOVALSZKY

ÍRÓGÉPÜZEME

BUDAPEST, V., NÁDOR-U. 11

TELEFONSZÁM: 26-9-33

Karcag, 1. A kérvényhez a születési anyakönyvi kivonatot kell csatolni, melyen fel van tüntetve a törvényesítés megtörténte. 2. Belügyminiszter Őrhoz (VI. b. osztály) kell címezni. 3. A törvényesítés megtörténtét követő hónap elsejétől kapja.

Nyír 125. A budapesti 1. számú honvéd- és közrendészeti kórházban a szülészeti osztály működik. Felvétel tekintetében korlátozások nincsenek. Milyenekre gondolt?

Zombor 2. A Szut. 84. pontjának nincs utolsó bekezdése. Erről a kérdésről írtunk az 1934. évi 21. számunk 672. oldalán „Zobor” jelige alatt. Megjegyezzük, hogy akkor is a 84. pontot kérdezte valaki és annak jelígeje — amit látja — egy betű különbséggel egyezett az önével. Ma sem mondhatunk mást a csendőr vadászati szórakozásáról, mint akkor.

Magyaros. Neve nem magyar hangzású, de ilyen nevek 1754–55-ben igazolták nemességüket és pedig Fejér megyében: N. Károly, Győr megyében: N. Mátyás özvegye és fia: György, Moson megyében: N. János, Pozsony megyében: N. Pál, László özvegye, Ignác és Mihály, Tolna megyében: N. Károly. Komárom megyében is szerepelt hasonló család, mint nemea.

Nagyvárad. Tekintve, hogy a három csendőr őrsmege-erősítésre lett vezényelve, vezényelési pótdíj illetékes. Villamosjegyeket elszámolhatják. Tiszti címeket megállapíthatni nem tudunk, ha nem ismertetik velünk, hogy mért van arra szükség.

K. K. törm., Gölle, 1. A volt eszéki 28. gyalogezred iratai az északpestmegyei területen maradtak. 2. Király Rezső százados 1923. évben meghalt. 3. A hűvélti számban közöltük.

J. L. tthts., Gádosor. Peredy József őrnagy címe: Budapest, Hadk. laktanya.

Vatya-puszta. 1. Dr. Molnár József tart. főhadnagy címe: Káspest, Kossuth Lajos-utca 3. 2. Az 1. honvéd gyalogezred iratai az északpestmegyei népgondozó kirendeltégnél (Budapest, IV. Városház-u. 7.) vannak.

Visszajáró múlt. Hogyne volna igénye a háborús emlékéremre, hiszen — a hozzánk írt adatok szerint — ön a hadviselés érdekében végzett munkát közel 3 éven át. Mindezt igazolnia kell s akkor semmi akadály a emlékérem elnyerésének. Sőt, úgy látjuk, hogy az osztrák háborús emlékéremre is igénye van. Az alapszabályokat megtalálja az 1929. évi 26. és az 1934. évi 23. Cs. K.-ben.

S. J. cső., Katymár. Kérdésre feleletet talál az 1931. évi 4. számunk 15. lexikon válasza alatt.

Laktanya díjazása. Van rendelet, mely szerint március 15-én a laktanyákat fel kell lobogózni. A rendelet az 1934. évi 17. Cs. K.-ben jelent meg, száma: 164361/VII. c. 1934. Ezt a Szut. 137. pontjánál elő kellett volna jegyezni. Ugyane rendelet szerint kell a laktanyát fellobogózni a hősök ünnepe (május utolsó vasárnapján) és Szent István napján.

Pályázó. Megvagyunk győződve, hogy már a próbaszolgálati idő alatt vágyódva gondol vissza, ha másra nem is, de a nyugalmas otthon jelentő laktanyára, a rendes és bőséges ételmezésre, igen jó fizetésre stb., egyezőval a csendőri ellátásra feltétlenül, mert külsőleg is belsőleg is nagy különbséget fog találni. Azért gondolja meg kétszer is, mert visszavételről szó sem lehet többet.

**A csendőr
vásároljon**

MÁRER

egyenruházati intézetében,

Budapest, VIII., Baross-tér 9. T.: 321-78

45 év óta fennálló, szakképzett egyenruhászabóság és sapkaműhely.

Mindennemű egyenruházati és felszerelési cikkek legolcsóbb beszerzési forrása.

Szombathely. 1. Atyjának joga van a Károly csapatkeresztre. Ez másnak nem engedhető át. 2. A vármegyei allpáni hivatalnál kell kérelmezni, igazolva az arcvonalbeli szolgálatait. Ezt igazolhatja elsősorban katonai okmányokkal, aztán volt tiszt! előjárótól beszerzett igazolványokkal s végső esetben két volt bajtárs eskü alatti nyilatkozata révén. A vonatkozó rendelet: az 1931. április 2-án kelt 2.723/eln. sz. 1931. H. M. 3. A Károly csapatkeresztesek a rokkantadó felét fizetik. Egyéb adókedvezmény egyelőre nincs. 4. A volt 10-es honvéd gyalogezred iratai a miskolci népgondozó kirendeltségnél vannak. Megjegyezzük végül, hogy a magyar és osztrák háborús emlékéremről 1. évi apr. 1-1 számunkban E. I. órn. jelge alatt adtunk részletes tájékoztatást. Olvassa el, abból mindent megtud.

F. F. ny. á. th., Keszthely. Levélben nem válaszolunk senkinek. Itt közöljük tehát, hogy az ön felemelt nyugdíját is csökkenteni kellene az erre megállapított százalékkal. Ez esetben pedig kevesebbet kapna, mint ma. Ha a csökkentési rendelet érvényben nem lesz, megkapja a most felemelt összegű nyugdíját. E kérdésnél nem lehet figyelmen kívül hagyni egyrészt azokat, kik 15 évnél kevesebb beszámítható idővel mentek nyugállományba s azokat sem, kik 1925 július 1-je előtt mentek el. Előbbieknél a 60, utóbbiaknál a 65 éves kor figyelembe veendő körülmény. Egyébként az a könyv, melyre ön hivatkozott, a közlőívöben megjelenik, abból megkapja fillérig pontosan az önt jogosan megillető nyugdíjösszeget s reméljük, hogy e tekintetben fennálló kételyeit is megszünteti.

Kozák. A világháború folyamán hősi halált halt, megsebesült, eltűnt, valamint hádfogságba került és onnan visszatért saját katonáinkra vonatkozó adatok nyilvánbarmítása, továbbá a hősi halottak állami anyakönyvezése, eltűntek holtának nyilvánítása, a hősi sírok nyilvántartása és gondozása a m. kir. honvédelmi minisztérium 4. osztályának (háborús veszteségi és hadisír-alcsoport) hatáskörébe tartozik. (Budapest, I. Horthy Miklós-út 24—26. Hadik-laktanya.) Itt nyerhet részletes felvilágosítást kérdéseire.

7291. 1. Intézkedtünk. 2. Rendesítés alatt levő kérdés, miről már előző számunkban „Szilgetköz” jelge alatt adtunk tájékoztatást. 3. Mái számunkban „Laktanya fellobogózása” jelge alatt írtunk erről. 4. Illetékes helyen szóvittetük. 5. Előjáró szakaszparancsnokát feltétlenül megismeri, a feljebbvaló szakaszparancsnok pedig bizonyára meg fogja mondani, hogy kicsoda, ha véletlenül tiszthelyetes volna még csak. Nem jöhet kellemetlen helyzetbe egyáltalán, mert úgyszólván a rendfokozatának megjelölésével és nem a betűtöltött szolgálati állás megnevezésével kell megköszölni, tehát a gomb nem csinál zavart.

Kéziratok.

S. K. Gyenge vers nem közölhető.

A. Z. A témát az utóbbi időben megjelent közleményeink teljesen kimerítették, újat ez a cikk sem mond. Nem közölhető.

Zsibó. 77. Közöljük.

Sárestó. Nincs benne semmi, amiért közölnünk lehetne. Jelentéktelen kis történet. Vajjon a bajtársát gyermekkorában is az asztal körül kergették, ha nem bírta a kacsapecsenyét, mert — mocsárúza van?

G. S. törm. Lepsény. Jelentéktelen kis történet, nem közölhető, pedig különben elég ügyesen leírta.

K. M. cső. Gomba. Vannak a verseiben szép goulolatok és sikerült sorok, de azért közlésre még egyik sem alkalmas. Ne írjon egy délután öt verset: ennyit még Petőfi Sándor sem tudott megírni. Csak egyet írjon, aztán tegye el, egy hónapig reá se nézzen, felejtse el s akkor vegye elő újra és olvassa el. Önmaga fogja megírni a hibáit és a gyengéit. Csak így fejlődhetik, „tömegterreléssel” sohasem.

Legjobb, legszebb, legolcsóbb kardbottok kaphatók:

„GANS” kardbottuzemben
Budapest, I., Budabrt-út 11-a.

Út a börtönbe.

(9.)

(Dr. Jaeger János gyűjtézetű lelkész „Hinter Ker-kormauern” című fegyteményéből fordította Pinczés Zoltán órnagy).

Ez a Natalembert elmagyarázta nekem, hogy nem olyan könnyű dolog mindjárt egy valamirevaló cégnél elhelyezkedni: először meg kell fogni a munkát ott, ahol éppen kínálkozik; ha másképp nem megy, csaposként, vagy bázisolgaként, vagy éppen elpótlószítóként kell kezdeni. — Úgy látom azonban — folytatta — önnek van egy kis pénze. Azt ajánlom, utazzék azzal a vidékre, talán St. Louisba, Memphisbe, vagy New-Orléansba, ott sokkal jobbak a kilátások, főleg ilyenkor. Ha segítségére lehetek valamivel — mondotta —, szívesen rendelkezésére állok.

Külföldön éppen eleget tapasztaltam már ahhoz, hogy óvatos legyek az ismeretsegeimmel. Én jól megismertem a német alvilágot, szabadlábban is a fogházban is, de mlk ezek a kis lompos, szinte mondhatnám ártalmatlan, szegény ördögök a gazemberségnek azokhoz az arisztokratához képest, akik külföldön garázdálkodnak, akik úgy éneke évről-évre, mltha saját külön pénzügyminiszterük volna, s akik ma itt, holnap ott vannak, de otthonuk sehol sincsen. A kaletti expressz első osztályán, a veraenyterek legelőkelőbb helyén, a világfürdők legdrágább szállodáiban, egyezőval mindenütt, ahol a nemzetközi fényűzés legkáprázatosabban tobzódik, mindenütt ott vannak ezek a nagyszülű csirkefogók is. Semmiben sem különböznek ezek a külvárosi lebu-jok bűnözőitől, legfeljebb abban, hogy ápoltság külsejük, no és persze abban is, hogy nem kell tartaniok a rendőrségtől.

BÜTOR tartós, modern kivitelben, kényelmes részlet-felhasználásra kapható:
KISIPARI TERMÉKEK BÜTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.
Főbizlet: VII., Péterffy Sándor-u. 40. Berőd-u. sarkán.

NEUBART SÁNDOR

órák és ókszerész. Oklevéllel kitüntetett órásmester
SZÉKESFEHÉRVÁR, NÁDOR-U. 23.

Órák, ókszerék, ezüst- és alpakka evészkészítők és dísz tárgyak. Ingmórák nagy választékban, óra- és ókszerjavítások jóállás mellett. Ha jó és olcsó órák, vagy ókszerre van szüksége, úgy kérjen portómentes választéksomagot. Aki rendelésénél a Csendőrségi Lapokra hivatkozik szívesen szabott árutímből 3% engedményt kap.

mert az bizony az ilyen alakokkal szemben nagyon is sok helyütt nem áll a hivatása magasztalán.

Nekem már olyan jó szemem van, hogy mindenfajta szálhámot és bűnözőt első pillantásra megismerem, de azért külföldön mégis nagyon óvatos voltam, főleg Párisban és Londonban. Így például soha rá nem gyújtottam volna cigarettára, amivel ismeretlen ember kínált meg, mert nem vagyok képes pl. a Cannabis indica szét megérezni, amivel a cigaretták preparálva lehet, már pedig egy ilyen preparált cigarettára már nagyon sokan csúnyán ráfizettek a pénztárcájukkal meg az ékszereikkel.

Bizalmatlan voltam tehát most is, amikor H. olyan önzetlenül ajánlotta fel a segítségét. Bementünk egy bárba s ott alaposan szemügyre vettem egy ismerőst. De semmit nem tudtam sem rajta, sem a viselkedésén felfedezni, ami a bizalmatlanságomat indokolta volna. Ez a csirkefogó többet tudott, mint én; úgy látszik, még mindig nem tanultam ki eléggé a mesterségemet. Teljesen falhoz állított, főképpen azzal, hogy nem tapadt hozzám, nem erőszakolta az ismerettségét, hanem egy kis idő múlva felkelt, szerez csét idván, ajánlotta magát és elment anélkül, hogy a címetet tudta vagy az övét átadta volna. Mikor láttam, hogy komolyan el akar menni arra gondoltam, hogy ez az ember talán mégis csak segítségemre lehet majd valamiben, azért megkérdeztem tőle, nem találkoztatnánk-e este újra. Azt felelte, hogy örömmel van ugyan a társaságomban, de nagyon sajnálja, estére el van foglalva: egy német barátjával, akinek szülei németek és a saját édesanyjával, aki szintén német. Találkozót beszéltek meg egy klubban. Nagyon örülne azonban, ha és is velük tartanék: sok német jár oda, esetleg néhány német kezekezővel is találkozhatom, ami természetemre sem fog ártani. Ha akarom. Ő majd bevezet a klubba.

Este, mikor találkoztunk, bemutatott nekem egy megnyerő, szerény fiatalembert, mint Mr. Ulingot. Először egy előkelő étterembe mentünk az alsó Broadway-n, s miután nagyszórien megvacsoráztunk és éppen menni akartunk, Mr. Hill, amíg én egy pillanatra távol voltam, gyorsan rendelt még három konyakot, amit már csak úgy állva ittunk meg azután elmentünk.

Ajgig léptünk ki az étteremből, olyan fáradt és álmos lettem, mintha két napig kártyáztam volna egyfolytában. De én ezt a túlbó vacsorának és a nehéz italoknak tulajdonítottam. Beültünk egy kocsiba és elhajtottunk.

Negyedóra múlva már minden örömet össze kellett szednem, az értbetetlen álmoságom elien való küzdelemhez; a tagjaim egyre nehezebbek lettek, a fejem zúgott, míg végre, amikor egy pillanatra a kocsipárnájára hajtottam: elaludtam. Elkábítottak.

Másnap reggel hatalmas káromkodásra ébredtem. Csod-

dálkozva néztem körül: valami farakáson feküdtem egy teljesen ismeretlen udvarban a szabad ég alatt; mellettem két ismeretlen ember állott, akik németül beszéltek. Mikor felébredtem, az egyik éppen azt mondta:

— Ha nem volna ilyen jól öltözve, még azt hinném, valami csavargó szállásoita he magái hozzánk éjszakára. Azután hozzám fordult: Ébredjen fel hát végre! Na, maga aztán tud aludni!

Feldűtem. Rettenetesen fájt minden tagom, de különösen a fejem. Hogy kerültem én ide? Akármennyit törtem is rajta a fejemet, nem bírtam reá visszaemlékezni. Ránéztek a mellényemre: se óráim, se láncom. Nézeim a kezemet: egyetlen gyűrűm nincs rajta. Villámgyorsan úszdába jöttem a dologgal: felszádtom a mellényemet: a pénztárcám megvan! Nézeim a rekeszeit: üresek! Csak az aprópénztárcámban hagytak valami kis aprópénzt, de az aranyak abból is hiányoztak.

Úgy állottam ott, mint akit fejbeverték. Engem... engem, aki úgy ismerem az embereket, aki mindig olyan elővigyázatos voltam, elaltattak és kifosztottak! Őt ezermárkásomat, nyolc százmárkásomat, körülbelül ötven dolláromat aranyban és ezerötven márká értékű ékszeremet vitték el a gazemberek, aztán kidobták erre az Isten háta mögötti Greenwich-street-i udvarra. Soha életemben nem hallottam többé felőlük e botal útötte a nyomukat a rendőrség is.

Ől kellett adnom ruhámat és néhány holnimat, hogy a pazzióban, ahol laktam kifizethessem az adósságomat. Megint ott állottam, ahol Németországban elkezdtem. De azért nem estem kétségbe. „Amerikában vagyok — gondoltam — nem Németországban. Itt más viszonyok vannak, itt mindenki kap munkát, aki dolgozni akar. Nekiálltam a munkakeresésnek. Kaptam is munkát: teherhordó lettem a kikötőben.

De túlbecsültem az örömet. Dolgozni akartam ugyan, akárhol és akármint, akár a legalsóbbrendű munkát is, de ez már azért sok volt. Egy darabig ment, de aztán nem bírtam a súlyos terheket, amiket cipelnem kellett. Egy szép napon összeestem és — megint az utcára kerültem.

Az éhség nagy dolog, koldulásra pedig nem bírtam rászállni magamat. Végére is mit volt mit tennem: beálltam szénrakó munkásnak egy hajóra a Red Star Line egy gőzöse a New-York—rotterdami útra. Hogy mit szenvedtem ezen az úton, azt nem tudom leírni, de nem volt bátorságom ahhoz, amit mások a szemem előtt megtettek: nem bírtam a tengerbe ugrani. Minden lelkierőmet összeszedtem, hogy elpühult testemmel és a fizikai munkától elszakított izmalimmal valahogy mégis csak túlessem ezen a megpróbáltatáson és akármilyen kínosan, de végre visszajussak Németországba.

Rotterdamban partra szállottam és nem mentem többé vissza a hajóra. Egy német vendéglőstől, akit ismertem, kölcsönkértem 20 forintot és azzal először Kölnbe, majd Hannoverbe utaztam. Hannoverben sok társaság van, ahol hazárd-

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA

bankháznál

Budapest, IV., Szervila-lér 3. Az ország legnagyobb sorsjegyzülete

Egy vagy két sorsjegy állandó birtoklása sokkal inkább jellemző tulajdonsága a komoly, takarékos, mint a könnyelmű embernek. Vásároljon ott sorsjegyet, ahol hosszú évek óta többi csendőrbajtársai!

Fratelli Deisinger

kávé és tea behozatal

Budapest, IV. ker., Ferenciek-tere 1. szám.

- ◆ Kávé és tea különlegességek.
- ◆ A m. kir. csendőrségnek cukor, rizs és terményárak kivételével 5% engedmény.
- ◆ Kérjen árjegyzéket!

Áruraktárunk újból eredeti régi helyén

MÜLLER J.
DESSEWFFY-U. 40.

Kérjük t. t. csendőrvésztársakat, hogy személyesen vagy levélben itt keressenek fel

Ha árnya já és
megbízható

Hiedessen a
Csendőrségi Lapokban

Hiedetése eredményes lesz!

játékok üznek, remélem, hogy valamelyikben újra összezedem inagamat és kipihenem az utóbbi hónapok fáradalmait. De másképp történt.

Alig voltam nyolc napig Hannoverben, egy régi ismerőssel találkoztam, akit a versenyterekről ismertem. „Bereiter Josef”-nek nevezték, mert minden istállóitkot ismert és abból élt, hogy a versenyeken tippeket árult. Október vége felé járt az idő s így nem csodálkoztam, hogy őt Hannoverben találtam, mert a versenyidénynek már vége volt. Betértünk egy sörházba. Ott megkért, hogy miután neki gyalázatos írása van, legyen szives, írjak meg neki egy levelet, amelynek a fogalmazványát ideadta. Kibetűztem valahogy és láttam, hogy valami koldulólevélről van szó, amit egy tiszthez akar intézni. Körülbelül az volt benne, hogy miután a levélíró nagy nyomorban él, kéri a tisztet, kilidjön neki a megadott jellegre poste restante egy bizonyos összeget.

Hát ilyen kolduló levelet naponta százával szoktak írni, főleg homoszekszuálisoknak s így egyáltalán nem aggályoskodtam, hogy egy ilyen levelet más számára megírjak, jobban mondvá lemásoljak, annál inkább, mert a levél kimondottan kéregető és nem zsaroló hangú volt.

„Bereiter József” (az igazi nevét nem ismertem) azt mondotta, hogy valami dolga van Cella-ban, de két nap múlva visszajön, reméli, hogy addig a pénz is itt lesz és miután látja, hogy nekem sem megy valami jól, majd nekem is juttat belőle.

Két nappal később megtudtam egy ismerőstől, hogy egy kladosabb hazardjálékra van kilátás, ahol esetleg keresni lehet valamit; nekem azonban nindössze néhány márkám volt, nem lett volna mivel leülni játszani. Az ördög megint a hátam mögé állott: „Menj el a postára, nézz utána, elvitte-e „Bereiter József” a pénzt? Ha még nem vette volna fel, vedd fel, játssz azzal. Holnapra ügyis nyersz és majd visszaadod neki.”

Elmentem a postára és — letartóztatattak. A tiszt átadta a levelet a rendőrségnek. Hat hét vizsgálati fogság, azután főtárgyalás. Zsarolás kísérlete miatt hathavi börtönre és ötévi hivatalvesztésre ítélték. A bíróság a következő mondatban látott zsarolási kísérletet: „Kérem, ne utasítson el, mert Ön hátlára van nekem kötelezve. Távoltartottam öntől olyan embereket, akik tudták az utat az ezredparancsmoksághoz.” Hiába hivatkoztam arra, hogy én a levelet a „Bereiter József” kérésére csak lemásoltam, nem hitték el, mert őt sehohsem lehetett megtalálni annál kevésbé, miután az igazi nevét nem is ismertem. A tiszt is bizonyította, hogy engem soha életében nem látott — minden hiába. Mondhattam megint, amit akartam. Egy volt fegyencnek senki sem hisz, miért hiúne éppen a bíróság?

PUCH ÉS ZUNDAPP

KARDÁNOS MOTORKERÉKPÁROK KÉPVISELÉSE

Modern javítottmáshely. Csendőrségnek generáljavítás részletre. Használt és új nagy alkatrész raktár.

PAJOR IMRE BPEST, VI., JÓKAI-U. 28.

Büntetésem letöltése végett egy vidéki kis börtönbe küldtek, Göttingenbe. Külső munkára jelentkeztem, hogy hozzá szokjak a nehéz testi munkához, de azért is, hogy ezzel külön megbüntessem magamat a hiszékenységemért vagy könnyelműségemért vagy nem is tudom minek nevezzem.

(Folytatjuk.)

Ki mit követelt el?

1. Boronás János földműves, ki feleségétől különváltan él, afelett való elkéserevésében, hogy a felesége nem hajlandó hozzá visszatérni, egy éjjel a közös tulajdonukat képező házra, amelyben felesége lakik, égő szalmacsovét dobott, hogy felgyujtsa. A tüzet azonban az éjjeliőr észrevette, feltárászta a falut és az összefutott szomszédoknak sikerült is azt idejekorán eloltaniok. Boronás a járőr előtt beismerte, hogy a cselekményt elkövette, de tagadta, hogy az lett volna a szándéka, hogy felesége a házban bennéjjen. A cselekmény elkövetése idején a házban öt személy aludt. A ház a falu utcasorában állott, közvetlen szomszédságában szalma- és zsindelytetős házak állanak.

2. Özv. Halász Mártonné, 70 éves süket asszony az útesten át akar menni. A kanyarodóban sebesen haladó autó ütnék fel, amely Halásznét szemmeláthatóan nem tudja kikerülni s csak pillanat kérdése, hogy elüsse. Közvetlen az asszony mellett áll Csáki Géza kereskedő, aki, hogy őt az elítéstől megmentse, hirtelen félrerántja, de olyan vigyázatlanul, hogy az asszony elesik, fejét a járda szélébe üti és olyan súlyos sérülést szenved, hogy egy hét múlva belehal.

3. Hajdu Gergely nyugállományú csendőr tiszthelyettes hónapokon át súlyos beteg s ezért a részére havonta érkező nyugdíj átvételé: neje szokta a férje aláírásával igazolni. Hajdu ny. tiszthelyettest később kórházba szállítják s ott meghal. Neje a halálesetet nem jelenti be, minek folytán az illetményhivatal az elhalt férj nyugdíját tovább folyósítja s annak átvételét a feleség — úgy, mint addig — azután is a férje aláírásával igazolja. Négy hónapon keresztül összesen 510 pengő 28 fillért vett így fel Hajduné. Amikor rájöttek a dologra, azzal védekezett, hogy ő azt hitte, hogy neki, mint özvegynek a férje nyugdíja továbbra is illetékes, a pénzt tehát jóhiszeműen vette fel, de hajlandó azt vissza-

TELEPES ÉS HÁLÓZATI RÁDIÓK GRAMOFONGÉPEK ÉS LEMEZEK CSILLÁROK

Részletre is legolcsóbban. Csereakció.

Reich Miklós cégnél

Budapest, VI., Vilmos császár-út 43. szám. Nagymező-utca sarok.
Kérje a legújabb árjegyzéket!

Trunkbaker

MAGYARORSZÁG KATOLIKUS KÉZBEN-LÉVŐ EGYETLEN PÓSTÓGYÁRÁTÓL
KÉRJE AZONNAL SZÖVETMINTÁINKAT ÉS ÁRAINKAT. BUDAPEST, XI. LENKE-ÚT 117
SZÖVETLERAKAT ÉS MÉRTÉKSZABÓSÁG: IV. PROHÁSZKA OTTOKÁR-U. 8.
AZ EGYETEMI-TEMPLOMMAL SZEMBEN

téríteni. Az özevegnyek valóban jár nyugdíj, de kevesebb, mint a volt férjének járt. A kincstár az özevegny nyugdíjából a jogtalanul felvett összeget havi részletekben levonja.
 Kérdés: Mít követelt el Boronás János, Csáki Géza és özv. Hajduné? A minősítést röviden meg kell indokolni.
 Megfejtést csak a csendőrség legényeségi állományú egyénéitől fogadunk el. Határidő: június 1. A legjobb megfejtést szép szabóruccal jutalmazzuk. Az eredményt a június 15-iki számunkban fogjuk közölni.

Házkutatási pályázatunk megfejtése és eredménye.

A folyó évi 6. számunkban közölt „Házkutatási pályázatunk megfejtése az alábbi:

- 1. Mít keresünk?
- 2. Hol és hogyan keresünk?
- 1. A tettes az elrabolt bűnjelek közül az ékszereket idő-

közben alakjukban megváltoztathatta (kökliszedés, összetörés összeolvasztás), elzálogosíthatta, valahová letétbe bolyezhette, csomagban elküldhette stb.

Az elrabolt tárcát és iratokat megsemmisíthette (leeresztés a klozetba, elégetés).

A bankjegyeket beválthatta, postára adhatta, azokkal bevásárlásokat eszközölhetett, adósságokat fizethetett stb.

Ezekből a lehetőségekből kiindulva nem csupán a feltevésben leírt bűnjeleket, hanem azokat megváltozott alakban, részekre bontva is keresni kell. Kutatni kell továbbá az azokat helyettesítő dolgok (zálogcédula, letétjegy, postai elismervény, számla, nyugta, újonnan vásárolt ingóságok stb.) után, végül megsemmisítődiket feltételezve — nyomokat, maradványait kell keresni.

Tekintettel arra, hogy a bűncselekmény elkövetése alkalmával „véres dulakodás” fordult elő, kézenfekvő azt is feltételezni, hogy ennek a tettes ruházatán nyomai lehetnek (bevércződés, szakadás, anyaghiány). Ezeket a házkutatás során szintén keresni kellett.

Az első kérdésre a pályázók közül csupán néhányan feleltek meg.

2. A második kérdésre vonatkozólag megoldásként azokat a helyeket jelölik meg, ahová a tettes az egyes eredeti bűnjeleket (illetve azokat helyettesítő dolgokat) elrejtette.

„Ha egyszer vásárol, állandó vevőnk marad.”
MINTA DIVATHÁZ RT.
 BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-UTCA 18. SZÁM.
 Selyem, gyapjú: és ruhaszövetek. Női kabátok, ruhák és lehrneműek. Férfi ruhák, mellők és fehéreneműek. Kötői mellények, harisnyaok és zoknák. Férfi és női cipők. Fűzők, csizmaok, paplanok, függönyök. Méter-áruháza.
 A m. kir. csendőrség tagjai részére 6 havi folyószámlával, áramelés az közlési költség nélkül.

MAGYAR

GYARTMÁNY

- 1. A tárcát és iratokat a tettes a kályhában elégette. Egési maradványait a kályhában.
  - 2. Az előszobában álló utazóbőrönd fenekén véryomós kabát, szakadt mellrészrel, tépelt, véryomós nyakkendő.
  - 3. A mosdó oldalán — ahol a törülközők szoktak függeni — friesen mosott, még nyirkos ing.
  - 4. Az előszobában függő kalapok egyikében az izzasztó szalag alá rejtve 1 drb 50 P-ös bankjegy.
  - 5. Az előszobában egyik kabát belsősebében zálogjegy 1 drb karperecről.
  - 6. Az utazóbőrönd alatt a padlón 1 drb postai elismervény 80 P feladásáról.
  - 7. A mellékhelyiség papírtartójában a papirlapok közé rejtve 1 drb postai elismervény 70 P feladásáról.
  - 8. A mosdóasztalon a kivájt pipereszappanban 1 pár fülbevaló.
  - 9. A mosdóasztalon lévő fogpépes tubusban a gyűrű.
  - 10. A függő petróleumlámpa szabályozó súlygömbje belsőjében 1 karperec.
  - 11. Az éjjeliszekrény fiókjának fenekére alulról, rajzszeeggel felerősítve 2 drb 100 P-ös bankjegy.
- A második kérdés egyes részleteire a pályázók nagy része csupán általánosságban válaszolt. Pl. alaposan „átvizsgálom a bőröndöt”, vagy: „a hálószekrényt kívülről, belülről alaposan megtekintem” stb. Az ilyen általános válasz természetesen nem volt figyelembe vehető: aki pl nem írta le határozottan, hogy a bőröndöt elmozdítja helyéről és megnézi, hogy van-e alatta valami, vagy az éjjeliszekrény fiókját nem fordította meg és nem vizsgálta meg annak fenekét, az az odarejtett tárgyakat sem találta meg. — vagyis 1-1 hibapontot kapott.
- A legjobb megfejtő Szijártó János tiszthelyettes (5. nyomozó osztály, Szeged) — 1 hibaponttal. A jutalmul kitűzött képet címére elküldöttük.
- Nagyon szép megoldást küldöttek még be:
 Kisfalvi Bertalan törzsermester (7. nyomozó osztály, Miskolc) — 2 hibaponttal és Lantos János II. törzsermester (3. nyomozó osztály, Szomhately) — 2 és fél hibaponttal.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MOHACSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

M. Kir. csendőrség tagjainak leghosszabb részletlizetésre!

Hálószoba Ebédlő Egyes bátordarabok stb.	Szalon Recamiér Fotelek Matrac Sodrony stb.	Ebédlőszőnyeg Futók Összekötők Szeletakarók Paplanok stb.	Fehérenemű és ágynemű Vásznak Inganyag Ruhaszövet stb.
--	--	--	---

Írjon nekünk és a legpontosabb árjegyzékkel szolgolunk
Lakásberendező és Textil Vállalat, Liszt Ferec-tér 5. T. 271-77

BÚTORT legelőnyösebben a készítőnél.
 Részletkedvezmény!
Hádl István mőbútorasztalos
 Budapest, VIII., Baross-utca 22.

VITÉZ BUDA VÁRY SÁNDOR
 Budapest, VIII., Vas-utca 1. Telefon: 43-5-08.
 Minden csendőrségi egyenruha és felszerelés.
 Kheki löden méterenként 6.— 11.— 15.— P
 Kheki kangarn méterje 15.— P
 Fekete kangarn méterje 12.— 16.— P
 Összes bel- és külföldi árnek, szalagok kedvezményes áron.

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE
SEZLONOK TAKARÓVAL P 05-161
EBÉDLŐSZŐNYEGEK P 21-161
 Fotelek, paplanok, vasbutorok, futószőnyegek, lehrneművásznak, ruhaszövetek.
Lakberendező Vállalat
 Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.
 A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!